

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

З БЛАГОСЛОВІННЯ МИТРОПОЛИТА
ЛУЦЬКОГО І ВОЛИНСЬКОГО
МИХАЙЛА

ЧАСОПИС ВОЛИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

№ 1 (5), СІЧЕНЬ–КВІТЕНЬ 2025 р.

ОФІЦІЙНО

Диякона Володимира Сафатюка зараховано до кліру парафії Великомученика Пантелеймона Цілителя в с. Рованці Луцького райдек. (указ № 1 від 15 січня 2025 р.).

Диякона Юрія Гетьманчука зараховано до кліру кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку (№ 2 від 15 січня).

Протоієрея Ігоря Літвінцова звільнено від обов'язків настоятеля парафії Покрови Пресвятої Богородиці в селах Метельне й Личани Цуманського дек. (Луцький р-н), а протоієрея Івана Заторського призначено на цю посаду (№ 3, 4 від 16 січня).

Любов Горай звільнено від обов'язків бухгалтера Управління єпархії (№ 6 від 22 січня).

Протоієрея Івана Бониса звільнено від обов'язків старшого ковельського декана (№ 12 від 28 січня).

Парафію Покрови Пресвятої Богородиці в с. Тойкут виведено з Ковельського дек. й зараховано у Ковельський міський (№ 14 від 28 січня).

Протоієрея Мирона Цюпу призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Городині Рожищанського дек. (Луцький р-н) (№ 15 від 7 лютого).

Маневицький деканат розділено на два – Маневицький і Колківський. Протоієрея Михайла

Мельничука призначено маневицьким деканом, протоієрея Андрія Закидальського – колківським (№ 16 від 18 лютого).

Священника Петра Лисенка звільнено від обов'язків директора Центру виховання дітей і молоді Управління єпархії, а протоієрея Ігоря-Андреаса Веретку-Казмірчука призначено на цю посаду (№ 19 від 4 березня, № 20 від 10 березня).

Священника Богдана Григор'єва звільнено від обов'язків настоятеля каплиці Преподобного Агапіта Печерського в с. Липини Луцького райдек. (Луцька центральна районна лікарня), протоієрея Володимира Дрозда призначено на цю посаду, а також медичним капеланом зазначеного медзакладу (№ 22, 23 від 14 березня).

Протоієрея Василя Михайлишина звільнено від обов'язків настоятеля парафії Святителя Йоана Золотоустого в с. Немир Рожищанського дек. (Луцький р-н), а священника Андрія Андрійчука призначено на цю посаду (№ 26, 27 від 18 березня).

Ігумена Никодима Смілого призначено настоятелем каплиці Великомученика Пантелеймона Цілителя в Луцьку (обласний протитуберкульозний диспансер) (№ 29 від 31 березня).

ЄПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

2 квітня

День заснування храму: 90 років тому, 1935-го, – церква Покрови Пресвятої Богородиці в с. Книгинин Луцького райдек.

7 квітня

День висвяти: 55 років тому, 1990-го, – протоієрей Богдан Яким, настоятель парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Сенкевичівка Горохівського дек. (Луцький р-н)

День висвяти: 30 років тому, 1995-го, – протоієрей Микола Нецькар, декан кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

8 квітня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – протоієрей Олександр Добровольський, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Мизове Старовижівського дек. (Ковельський р-н), Рівноапостольних Кирила й Мефодія в с. Поліське Ковельського дек., капелан Ковельського об'єднаного військового комісаріату.

День народження: 50 років тому, 1975-го, – протоієрей Іван Пахолок, настоятель парафії Воздвиження Хреста Господнього в с. Боратин Луцького райдек.

День народження: 40 років тому, 1985-го, – священник Сергій Куль, настоятель парафії Ікони «Всецариця» в Луцьку.

20 квітня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – протоієрей Іван Бонис, декан Свято-Юр'ївського округу Ковельського дек., настоятель парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Дубове, Різдва Святого Йоана Предтечі в с. Бахів, Чуда Архістратиґа Михайла в Хонах, в с. Мельниця.

21 квітня

День народження: 60 років тому, 1965-го, – протоієрей Олег Трачусь, настоятель парафії Рівноапостольної княгині Ольги в Ківерцях.

23 квітня

День висвяти: 25 років тому, 2000-го, – протоієрей Олександр Литвяк, настоятель парафій Святителя Миколая Чудотворця в с. Мстишин, Святої Трійці в с. Лучиці Луцького райдек.

26 квітня

День освяти храму: 85 років тому, 1940-го, – церква Покрови Пресвятої Богородиці в с. Книгинин Луцького райдек.

28 квітня

День заснування храму: 15 років тому, 2010-го, – скит Святого Духа чоловічого монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького дек.

ЄПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР
2 травня

День народження: 65 років тому, 1960-го, – монахиня Єфросинія Табуринська, насельниця жіночого монастиря Святителя Василя Великого у Луцьку.

3 травня

День висвяти: 5 років тому, 2020-го, – священник Іван Оршуляк, настоятель парафій Різдва Йоана Предтечі с. Нові Червища та Великомучениці Варвари с. Рудка-Червинська Камінь-Каширського дек.

6 травня

День заснування храму: 35 років тому, 1990-го, – церква Великомученика Юрія Переможця в с. Сенкевичівка Горохівського дек.

13 травня

День народження: 60 років тому, 1965-го, – протоієрей Миколай Нецькар, декан кафедрального собору Святої Трійці у Луцьку.

16 травня

День освяти храму: 15 років тому, 2010-го, – церква Святої Трійці в с. Липини Луцького райдек.

17 травня

День заснування храму: 35 років тому, 1990-го, – церква Преподобного Серафима Саровського в с. Лемешів Горохівського дек.

18 травня

День народження: 50 років тому, 1957-го, – священник Андрій Шак, настоятель парафій Апостола Іоана Богослова в с. Губин та Апостола Андрія Первозваного в с. Дубова Корчма, Різдва Пресвятої Богородиці в с. Ковбань Горохівського дек.

20 травня

День події: 20 років тому, 2005-го, – розпочав діяльність підрозділ Управління єпархії – паломницька служба (тепер паломницький центр «Україна») під керівництвом Лариси Савчук.

21 травня

День народження: 45 років тому, 1980-го, – диакон Микола Миколайчук, помічник капелана військової частини А7400.

22 травня

День освяти храму: 25 років тому, 2000-го, – церква Святителя Миколая Чудотворця в с. Колодежі Горохівського дек.

27 травня

День народження: 45 років тому, 1980-го, – священник Богдан Репіньовський, настоятель парафії Великомучениці Параскеви-П'ятниці в с. Милуші Луцького райдек.

29 травня

День освяти храму: 230 років тому, 1795-го (невідомо якого дня й місяця), – церква Вознесіння Господнього в Горохові.

День народження: 35 років тому, 1990-го, – священник Зіновій Ткачусь, настоятель парафії Архістрати́га Михаїла в с. Звірів Ківерецького дек.

5 червня

День висвяти: 20 років тому, 2005-го, – протоієрей Роман Нестер, настоятель парафій Успіння Пресвятої Богородиці в с. Новостав, Апостолів Петра й Павла в с. Коршовець Луцького райдек.

7 червня

День висвяти: 10 років тому, 2015-го, – священник Віталій Вашук, настоятель парафій Ікони «Неопалима купина» в Луцьку і каплиці Великомученика і цілителя Пантелеймона у Волинській обласній клінічній лікарні (с. Боголюби, Луцький р-н).

11 червня

День заснування храму: 30 років тому, 1995-го, – церква Різдва Пресвятої Богородиці в Рожищі.

14 червня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – протоієрей Василь Ціко, настоятель парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Новосілки Горохівського дек.

15 червня

День заснування храму: 20 років тому, 2005-го, – церква Архістрати́га Михаїла в с. Мельники-Річицькі Ратнівського дек.

16 червня

День освяти храму: 30 років тому, 1995-го, – церква Вознесіння Господнього в с. Козлиничі Маневицького дек.;

День народження: 45 років тому, 1980-го, – Ольга Кісельова, завскладом єпархіального управління;

День народження: 40 років тому, 1985-го, – священник Ігор Яцюра, настоятель парафії Апостола Андрія Первозваного в Луцьку.

17 червня

День народження: 30 років тому, 1995-го, – священник Сергій Петрошук, настоятель парафій Успіння Пресвятої Богородиці в с. Скригове, Святої Трійці в с. Лобачівка, Покрови Пресвятої Богородиці в с. Новий Зборишів Горохівського дек.

19 червня

День заснування храму: 35 років тому, 1990-го, – церква Святителя Миколая Чудотворця в с. Скірче Горохівського дек.

26 червня

День висвяти: 20 років тому, 2005-го, – священник Роман Войнарович, настоятель парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Гать Луцького райдек.

30 червня

День народження: 25 років тому, 2000-го, – священник Дмитро Санжарівський, настоятель парафії Почаївської ікони Божої Матері с. Кияж Луцького райдек.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також у календарному розділі сайту pravoslavni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ЩО ОЗНАЧАЄ НАДКУШЕНЕ ЯБЛУКО?

На це питання сучасники, без сумніву, назвуть логотип відомої у світі фірми, яка має назву корисного соковитого фрукта. І почасти будуть мати правду. Але цей символ і нині означає велике горе й трагедію в історії роду людського...

У день заговіння перед Великим постом наша увага звернена до спогаду про Адамову вигнання з раю. Згадаймо спочатку ту печальну оповідь.

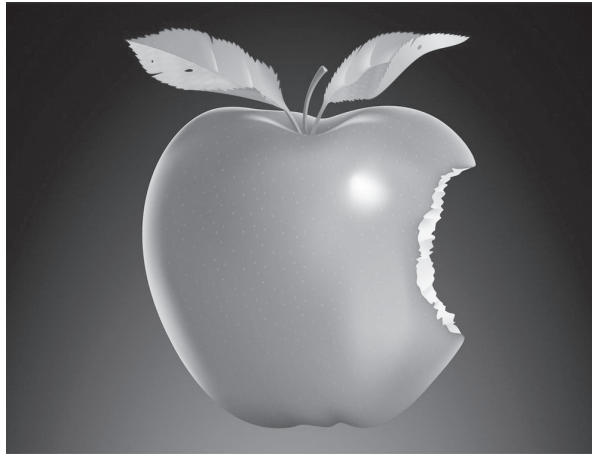
Єву створив Господь із ребра Адамового, показуючи тим, що Єва однієї природи і плоти та рівної гідності з ним (у давньоєврейському оригіналі Старого Завіту слово «цела» означає не тільки «ребро», а й грань, аспект людської природи). Всевишній, створивши перших людей, помістив їх у раю. Це був прекрасний сад, в якому був надлишок земних благ та незвичайна краса і блаженство. Там текли річки й росли дерева з чудовими плодами. Серед тих дерев було одне особливе – дерево пізнання добра та зла. Бог заборонив Адаму та Єві куштувати його, щоб не померли. Зі всякого ж іншого дозволив. Та вони і не хотіли їсти плодів, яких Бог заборонив: вони любили Його. Однак недовгим було блаженство перших людей у раю.

З'явилась спокуса в образі диявола і переконала Єву скуштувати заборонений плід. «Бо знає Бог, що коли скуштуєте його, то відкриються у вас очі, і ви станете, як Бог, що знає добро й зло. Тож побачила жінка, що дерево було добре для поживи й гарне для очей і приманувало, щоб усе знати; і взяла з нього плід та й скуштувала й дала чоловікові, що був з нею, і він теж скуштував» (Бут. 3:1–6).

Відразу після гріхопадання, здавалося б, розкрилися очі Адаму – він став бачити власну голизу, якої раніше не помічав.

Бог простив їм першу зраду і дав шанс повернутися до Себе, але, на жаль, люди ним не скористалися. З'ясування стосунків набуло традиційної нині сварки між подружжям у пошуку крайнього: «Чи не їв ти з дерева, що Я наказав тобі не їсти?». Чоловік відповів: «Жінка, яку Ти дав мені, щоб була зо мною, дала мені з дерева, і я їв». Тоді Господь Бог сказав до жінки: «Що ти це наробила?» Жінка відповіла: «Змій обманув мене, і я їла» (Бут. 3:11–13).

Так і в нашому житті кожен гріх тягне за собою інший, і цей нерозривно, жорстко зв'язаний ланцюг поневолює людину. Адам і Єва були вигнані Богом із раю, тож, на жаль, весь рід людський і надалі ховається від очей Божих у кущах власних хитрощів та неправди. Адам прирік на страждання всіх людей. У болях жінка народжуватиме дітей; земля проклята через гріх людський, терня й осот буде родити вона, і лише титанічною працею здатна давати добрі плоди. Смерть увійшла до роду людського, і тіло людини стало смертним.

А тепер щодо яблука із райського саду. В Євангелії не називається конкретного сорту фрукта, а просто – «плід». Нині трактують його по-різному – одні бачать у ньому яблуко, інші персик, інжир, банан... Кожен регіон наближає тему плоду ближче до себе і підтверджує цим визнання власних гріхів. Люди-на, перебравши на себе властивості Творця, почала розбиратися не тільки в проявах добра і зла, а й

давати їм оцінку і виносити вирок у певних ситуаціях. Ба більше, виконувати той вирок. А що ж Господь? Його функції завершено? Так думають багато грішників і тим ускладнюють життя на землі. Вони й надалі надкушують соковиті плоди і ніяк не можуть ними насититися. Подібно багатію, зі столу якого доїдав хлібні крихти Лазар, доїдаючи символічно надкушене яблуко.

Забороненим плодом нині стали предмети надмірної розкоші – яхти, літаки, палаци, загарбані землі. Чи потрібні людині у гаманці мільярди грошових одиниць, коли вона харчується лише трічі на день, одягнена в один костюм або сукню і спить в одному ліжку? Але надкусити величезного пирога, який належить усім, кожен багатій вважає звичною справою.

Образно-символічним підтвердженням гріховного процесу людства є сучасні комунікативні технології, що візуально позначені... надкушеним яблуком. Технологічний гігант, що має назву згаданого фрукта, відомий пристроями та програмним забезпеченням, завоював відданих шанувальників у всьому світі, які щодня використовують продукцію з логотипом відкушеного яблука. Експерти висунули теорію, що відкушене яблуко може бути відсиланням до біблійної історії Адама і Єви, символізуючи спокусу знання й відкриття. Інші фанати цієї фірми вважають, що логотип натякає на падіння яблука, яке надихнуло Ісаака Ньютона на відкриття гравітації.

Розробники логотипа не вважають за доцільне проливати світло на глибинну сутність рисунка і воліють відсторонитися від пояснення. Насправді ж висока технологічна комунікабельність сучасного світу причетна до незмірних гріхів на рівні злочинів. Завдяки оперативній і неправдивій інформації, яку отримують споживачі через доступні суб'єктивні мережі, світ перевертається з ніг на голову. Не так давно соціологи доводили суспільний феномен «десяти відсотків». Саме така цифра суспільної передової думки здатна була повести за собою весь електорат. Нині ж завдяки соцмережам цілком реально змінити суспільну думку навіть одному-єдиному індивідууму. Чи не підміну Господнього промислу спостерігаємо сьогодні? Як можна назвати таких «діячів», окрім як великими грішниками.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

ками? А рупором неприкритої брехні, яка доступна кожному вухові та оку, є гаджети із логотипом надкушеного яблука...

...Блудний син повернувся до рідного батька лише тоді, коли зрозумів, що може загинути через голод у наймах. І батько був радий його поверненню. Не сумніваймось, що і наш Духовний Бать-

ко готовий знову прийняти нас до раю в Царстві Небеснім. Але з умовою нашого щирого каяття й неспоживання на землі гріховних, заборонених плодів із дерева пізнання добра і зла.

Віталій КЛІМЧУК

– ВСТАТИ! СУД ІДЕ!

В судовому приміщенні людно й тихо. Підсудні не бачать адвокатів, нема захисту, відсутня будь-яка презумпція невинності. Де ж справедливість?! Присутні з душевним трепетом споглядають доленосні місця за судовим столом. Перед очима з'являється «Син Чоловічий у Своїй славі, й ангели всі з Ним, тоді Він сяде на престолі Своєї слави» (Мф. 25:31). Обвинувального вироку не буде. Зал буде розділено на дві частини: «як пастух відлучує овець від козлів; і поставить овець праворуч Себе, а козлів ліворуч. Тоді цар скаже тим, що праворуч Нього: Прийдіть, благословенні Отця Мого, візьміть у спадщину Царство, що було приготоване вам від створення світу» (Мф. 25:33–34). Ось і весь вердикт для позитивних присутніх. А що ж для іншої частини підсудних? – «Ідіть від Мене геть, прокляті, у вогонь вічний, приготований дияволу й ангелам його» (Мф. 25:41). Традиційному судовому питанню відбуття термінів відповідь теж однозначна: «І підуть ті на вічну кару, а праведники – на життя вічне» (Мф. 25:46).

У світському земному суді найжахливіший вирок звучить як «довічне» ув'язнення, а тут – «вічне». Куди і до кого звертатись щодо апеляції і пересуду? Якого адвоката найняти і за яку фантастичну суму? Як виправдатись і скерувати негативні дії з повільним переходом у позитив? Ці питання тут не ставлять і не намагаються очиститися. Час для цього був на землі, шанс упущено безповоротно. Згадаймо притчу про Лазаря й багатія, котрий просив дозволу вернутись на грішну землю і попередити своїх родичів: «благаю ж тебе, пошли його (Лазаря) в дім батька мого; я маю п'ять братів,

нехай він їм скаже, щоб і вони також не прийшли в це місце муки» (Лк. 16:27–28). На що отримав чітку відповідь: «Як вони не слухають Мойсея і пророків, то навіть коли хто воскресне з мертвих, не повірять» (Лк. 16:31).

А чи повірять живі та смертні грішники у справедливість і об'єктивність Божого суду? Адже багато чого із їхніх злих діянь і досі невідомо нікому, навіть вдалось уникнути суду на землі. Звідки відомо Всевишньому про те, чого ніхто не бачив, за відсутності свідків, є переконливе алібі та презумпція невинності? «...Бо голодував Я, і ви не дали Мені їсти; мав спрагу, і ви Мене не напоїли; був чужинцем, і ви Мене не прийняли; нагим, і ви Мене не одягнули; недужим і в тюрмі, і не навідались до Мене» (Лк. 16:42–43).

Невже сам Усевишній перебував на землі в ролі вищеназваних осіб? Авжеж, Він був присутнім при тому і все уважно споглядав, аби пригадати це на Суді. Чому страшному Суді? А тому, що тут не можна приховати жодного вчинку грішників на землі, від думок аж до конкретних дій. Усі добрі та світлі справи ідуть у залік здобуття Царства Небесного, як і важкі нерозкаяні гріхи, що ведуть до вічних мук у пеклі. «І підуть ті на вічну кару, а праведники – на життя вічне» (Мф. 25:46).

Не пропускаймо свій унікальний шанс, благословенний Господом на право здобути Царство Небесне.

Віталій КЛІМЧУК

ВЛАДИКА МИХАІЛ НА УРОЧИСТОСТЯХ ЛУЦЬКОЇ ПАРАФІЇ НА ВИШКОВІ

27 грудня, в день апостола і першомученика архідиякона Стефана, митрополит Луцький і Волинський очолив Божественну Літургію в Свято-Михайлівському храмі, що в мікрорайоні Вишків обласного центру.

Із високопреосвященним разом молилися декан Михайло Онишук, настоятель і військовий капелан протоієрей Степан Гайгель, інше духовенство. Архієрей привітав душпастиря з днем ангела. Церковними відзнаками й архієрейськими благословенними грамотами нагороджено о. Степана, благодійників цього храму та активних парафіян.

Із розповідей старожилів відомо, що церква у тодішньому приміському селі Вишків згоріла в роки Першої світової війни. Польська влада у міжвоєнні часи дозволила звести приміщення «Просвіти». Із приходом «совітів» наприкінці 30-х років його використовували по-різному: клуб, читальня, склади, навіть конюшня. З дозволу німців під час Другої світової війни в Україні відкрилося близько чотирьох тисяч православних храмів, з-поміж яких постав і Свято-Михайлівський на Вишкові.

В 40-х роках церква була зруйнована радянською владою: скинули куполи і дзвони, відновили в ній бібліотеку й клуб.

У 1991 році Божий дім відродився. Першу Літургію правили на Пасху. А з постановом у 1992-му УПЦ Київського Патріархату тодішній єпископ Луцький і Володимир-Волинський Серафим бла-

гословив молодого священника Степана Гайгеля очолювати громаду на честь Собору Архістратига Михаїла та інших небесних сил безплотних. У цьому храмі панотець служить понад двадцять п'ять літ. У 1998 році за кошти парафіян і благодій-

ників розпочалося будівництво нового храму (з цією ж назвою), який душпастир планує з Божою поміччю завершити ближчим часом.

Оксана Карнковська

— СВЯТИНИ ВОЛИНИ —

АРХІЄРЕЙ ОЧОЛИВ ПРЕСТОЛЬНЕ СВЯТО
У СТАРІЙ ВИЖІВЦІ

У день особливого вшанування святителя Василя Великого митрополит Луцький і Волинський Михайл служив у цьому селищі з нагоди храмового празника парафії.

За Божественною Літургією разом із владикою служили: старовижівський декан і настоятель храму протоієрей Іван Зеленко, ратнівський декан протоієрей Роман Бодак, декан Голобського округу Ковельського благочиння протоієрей Андрій Сех, інше духовенство.

Церковними відзнаками й архієрейськими грамотами нагороджено добродійців і активних парафіян.

Місце під будівництво Господнього дому освячено в 2007 році. Його побудовано за проєктом архітектора Анатолія Заворотинського й освячено владикою Михайлом у січні 2016 р. на престольне свято. У храмі є мощівник з останками 12-ти святих, які передала черниця з Болгарії.

Оксана Карнковська

СВЯТО У ЦЕРКВІ АПОСТОЛА АНДРІЯ
ПЕРШОЗВАНОВОГО В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ

Митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив Богослужіння в однойменній луцькій парафії (р-н ДПЗ, біля Нового ринку).

За Божественною Літургією в день особливого вшанування мучениці Тетяни із високопреосвященим молилися настоятель ієрей Ігор Яцюра, інше духовенство нашої та Володимир-Волинської єпархій.

У проповіді владики зазначив, що сім'я – це союз чоловіка і жінки, іншого визначення не існує. Якщо призначення жінки – це діти, то чоловік має закласти основу для своєї сім'ї. Сьогодні деякі ліберали кажуть: визначайся, якої статі ти хочеш себе називати. А як же це поєднується з біблійним ученням? Християни повинні жити за Святим Письмом. «Плодіться, розмножуйтеся і наповнюйте землю» (Бут. 1:22). Ми

ж тоді втрачаємо ось цю просту земну істину і сутність нашого буття. Наша свобода дає нам можливість іти правильним і праведним християнським життям, жити згідно із заповідями. І вигадувати нічого не треба.

Церковними відзнаками, архієрейськими благо-

словенними грамотами нагороджено доброчинців і активних вірян.

Місце під храм 7 серпня 2011 року освятив тоді ще архієпископ Михаїл. А на Великдень служили у новозбудованій церкві.

Оксана Карнковська

БОГОЛЮБИ: АРХІПАСТИР ПРИВІТАВ ІЗ ЮВІЛЕЄМ НАСТОЯТЕЛЯ ХРАМУ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну Літургію в церкві Святителя Василя Великого цього села Луцького районного деканату.

Керуючий єпархією відвідав парафію з нагоди 25-ліття служіння тут протоієрея Олександра Сеніва. У 30-ту неділю після П'ятдесятниці разом із високопреосвященним молилися: декан Йоано-Богословського округу протоієрей Валерій Влада, настоятель о. Олександр, інше духовенство.

У слові високопреосвященний зазначив: якщо ми живемо, маємо силу, хочемо щось зробити, то треба йти до своєї мети, щоб максимально виконати те, що маємо на серці. Архіпастир нагадав, що в кожній людини своє призначення. Господь благословляє нас якнайкраще виконати те, що Він нам застав. Але як зрозуміти, чи це моє? Все підкаже совість – наше чисте бачення. Проживши день,

потрібно зробити висновок, як ми його прожили і для чого. Треба брати приклад із наших воїнів, які знають, для чого живуть, – для того, щоб перемогти ворога.

Церковними відзнаками та архієрейськими благословенними грамотами нагороджено доброчинців та активних мирян. Так, медаллю «За заслуги» відзначено панотця, а його матінку Миррославу, яка працює директором місцевого будинку культури, – орденом Княгині Ольги.

Божий дім у Боголюбях було засновано в 1802 р. З 1961 по 1989-й він був закритий і використовувався під склад. Люди ходили молитись до сусіднього Заборолія. А в 1989 р. троє активних парафіян, поїхавши до Москви, добилися дозволу на відновлення церкви і повернення історичної назви їхньому селу, яке «совєти» в 1964-му змінили на Першотравневе. Будівлю спочатку передали

на баланс Гнідавському цукровому заводу, а вже завод – релігійній громаді. Тож у 1990 р. відбулось відкриття цього храму.

Церква має старовинні образи та іконостас, які зберігались у Заборолі. Також є давні богослужбові книги. Мешканці села, котрі виїхали до Канади, в 1994 р. надіслали парафії літературу

для відправ, написану довоєнним стандартом сакрального стилю української мови. Книги поступово перекладали на сучасну.

Настоятель громади о. Олександр є художнім керівником народного аматорського театру сільського будинку культури.

БИСТРОВИЦЯ: 35 РОКІВ ВІДНОВЛЕННЯ ХРАМУ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив чин освяти іконостаса та очолив Божественну Літургію в церкві Преображення Господнього с. Бистровиця Горохівського деканату (Луцький р-н).

Разом із високопреосвященним 1 лютого молилися горохівський декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель священник Станіслав Домарацький, інше духовенство цього та Луцького районного деканатів.

У слові керуючий єпархією зазначив: у Святому Писанні сказано, що «на початку створив Бог небо і землю» (Бут. 1:1). Часто під «небом» ми сприймаємо атмосферу. Але насправді «небо» означає створений духовний світ, а «земля» – створений матеріальний світ. Але якщо був початок, то, відповідно,

буде і закінчення, кінець буття. Господь каже: «Я є Альфа й Омега, початок і кінець» (Одкр. 21:6). Всевишній не хоче, щоб світ загинув, а існував, бо це Його творіння.

Черговою священничою відзнакою нагороджено о. Станіслава, а благословенними грамотами – активних парафіян і добродійців.

Вважається, що цей Божий дім збудовано у 20-30 роках минулого століття. У часи радянської влади храм було закрито, а начиння вивезено до с. Звиняче, де продовжувала функціонувати церква. У 1989 році влада дозволила відновити церкву, тож громада зайнялася її розбудовою. 12 лютого 1990 року відбулося перше Богослужіння після відновлення храму.

Оксана Карнковська

НА СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ ВЛАДИКА МИХАІЛ СЛУЖИВ У ЖІНОЧОМУ МОНАСТИРІ

Митрополит Луцький і Волинський очолив Божественну Літургію в домовому храмі луцької жіночої обителі Святителя Василя Великого, що на території Свято-Троїцького кафедрального собору.

2 лютого, в день одного з дванадцяти найбільших свят, із високопреосвященним, зокрема, молилися клірики чернечої церкви священники Андрій Гайдай, Владислав Саган, намісники монастиря ігумена Анастасія Заруденець із його насельниками.

Завершуючи відправу, керуючий єпархією звершив чин освячення стрітенських свічок та окропив парафіян освяченою водою.

Тим часом на площі перед собором Святої Трійці проходив стрітенський благодійний ярмарок, який організували волонтери жіночої обителі. Продавали

солодощі й випічку, щоб зібрати кошти на пальне, ремонт авто для евакуації поранених військових та на потреби роти безпілотних систем спецпідрозділу «Любарт».

Долучитися до добродійного заходу можна й зараз, переказавши пожертву:

– ГО «Параволан», яка займається евакуацією поранених: <https://send.monobank.ua/jar/7w3cNrxhxx> або ж на рахунок: 4441 1111 2092 8431.

– Рота безпілотних систем 5-го батальйону «Любарт» бригади «Азов»: <https://send.monobank.ua/jar/2AK8CduVAu> або ж на рахунок: 4441 1111 2974 7071.

Оксана Карнковська, прот. Віталій Собко

У ХОРОХОРИНІ ПОБУВАВ КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну Літургію у храмі Покрови Пресвятої Богородиці в с. Хорохорин Луцького районного деканату.

В день ушанування Іверської ікони Божої Матері з високопреосвященим молилися декани: Йоано-Богословського округу цього благочиння протоієрей Валерій Владика і Михайлівського округу Рожищанського – протоієрей Микола Царик, настоятель протоієрей Віктор Ліпчик та інше духовенство. До місцевих співців долучився хор «Богоспів» луцького кафедрального собору Святої Трійці (регент – протоієрей Юрій Хлопецький).

З нагоди недавнього 50-ліття церковною відзнакою «За заслуги» нагороджено о. Віктора, благословенними грамотами – активних вірян і доброчинців.

Освячення нового Божого дому тут відбулося 14 жовтня 1994 року.

Оксана Карнковська

НА ЛУЦЬКОМУ ХРАМІ ІКОНИ ХОЛМСЬКОЇ БОГОМАТЕРІ ВСТАНОВИЛИ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КУПОЛ

Семитонну конструкцію на соборі в центрі міста фахівці 15 лютого розміщували десять годин. Виготовляли баню пів року, вона особлива як архітектурою, так і обрамленням.

Роботи здійснювали на висоті тринадцятого поверху, а оскільки сам купол дуже масивний, це потребувало чималих зусиль. Про важливу подію розповів декан Луцька, настоятель храму протоієрей Михайло Онишук. «Складність полягала ще й у тому, що собор ми споруджуємо на схилі. Встановлення центрального купола – то історична для нас подія», – поділився священнослужитель.

Спершу для собору планували дванадцять маківок. Це символічне число на спогад про дванадцятьох апостолів. Однак, зважаючи на особливості цієї ділянки, розповідає о. Михайло, довелося у проєкт внести певні зміни. «Усього буде дев'ять куполів. А взагалі цей храм дуже особливий і обрамленням, і стилем, і

розміщенням у ньому аж трьох престолів», – поділився панотець. За словами священника, проєкт Божого дому впродовж його будівництва удосконалювали та намагалися ще більше осучаснити й українізувати.

У день, коли встановлювали це шатро, у нижньому храмі відбулося таїнство Вінчання. «І це дуже символічно: пара молодят заходила до собору, коли купола ще не було, а вийшли звідти – він уже прикрашав церкву», – розповів душпастир.

Історія собору Холмської Богоматері в центрі Луцька розпочалося ще у 2009 році. На свято Трійці Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет освятив місце для його спорудження. Того ж року там заклали хрест і встановили невелику дерев'яну каплицю, аби віряни мали змогу молитися, поки

зводитимуть собор. Уже пізніше служби стали проводити в нижньому храмі.

«І хоча зараз є чимало проблем, насамперед щодо фінансування, ми не втрачаємо надії і дякуємо нашим воїнам, які стоять на захисті нашої роботи. Будівництво під час війни, вважаю, – це маленька перемога над війною у нас тут. І її ми присвячуємо насамперед військовим, які боронять Україну», – підкреслює о. Михайло Онишук.

Наступний крок у спорудженні храму, розповідає священник, це накриття та встановлення решти куполів. Крім того, є дуже багато ідей, аби цей собор у центрі міста вражав усіх своєю красою та наповненням. Навколо верхнього храму планують розмістити оглядовий майданчик.

Тетяна Хомич

ЄПАРХІЯ МОЛИТОВНО ВШАНУВАЛА НЕБЕСНУ СОТНЮ

З нагоди чергової річниці Революції гідності в обласному центрі та інших деканатах єпархії пройшли поминальні заходи.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив заупокійну літію на Театральній площі, перед фотостендом «Герої нескореної України», разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці.

У слові високопреосвященний зазначив, що у всі часи, коли ми були згуртовані, – кувалася наша перемога. Три роки від початку повномасштабного вторгнення московитського агресора – ми вистояли. Але сьогодні важливо згадувати історію і постійно вчитися. Бо сьогодні ще більші випробування на єдність, на нашу зрілість і стійкість до кінця. Євангеліє каже: «Хто ж витерпить до кінця, той спасеться» (Мф. 24:13). Власне, «витерпить до кінця» – це й про героїв Небесної сотні, наших світочів ХХ століття, яких бачимо на цьому фотостенді, – цвіт української нації.

На меморіалі «Вічна слава» перед пам'ятним знаком загиблим волинським майданівцям та могилою одного з них, Василя Мойсея, молитву очолив луцький міський декан протоієрей Михайло Онишук.

Цього дня минає 11 років від часу масових розстрілів на Майдані. 20 лютого 2014-го в середмісті Києва загинуло найбільше людей – 48. Їх разом з іншими 54-ма загиблими та смертельно пораненими учас-

никами протестів упродовж зими 2013–2014 років і п'ятьма активістами Майдану, які віддали свої життя за демократичні цінності навесні 2014 року, назвали Героями Небесної сотні (за аналогією до сотень, на які поділялися протестувальники). Крім того, це 11 літ від початку російського вторгнення (початок анексії Криму – 20 лютого).

Пам'ять про подвиг цих патріотів нині вшановують під гаслом «Небесна сотня: Герої першої перемоги у битві, що триває».

Оксана Карнковська

ВЛАДИКА МИХАІЛ НА ХРАМОВОМУ СВЯТІ БЛАГОВІЩЕНСЬКОЇ ПАРАФІЇ

На престольне свято митрополит Луцький і Волинський відвідав церкву Благовіщення Пресвятої Богородиці, що на просп. Соборності, 8-Д обласного центру.

За Божественною Літургією 25 березня разом із високопреосвященним молився настоятель храму протоієрей Микола Савчук та інше духовенство міського деканату. По завершенню служили молебень за добрий урожай і збереження довілля. За традицією, керуючий єпархією вручив троянди дітям та жінкам.

У слові архіпастир нагадав про місію, яку повинні ми виконати на землі. Треба собі ставити ціль – на день, на рік... І, звичайно, ту, яку Господь кладе нам на серце. Але в кожного вона своя. Згадуючи свято Благовіщення, наголосив, що суть жінки – бути хранителькою домашнього вогнища, не кар'єра, а дітонородження. Тож, дотримуючись заповідей Господніх, будемо йти правильною дорогою, визначеною Творцем, каже владика.

Цей Божий дім засновано у травні 2005 р. на місці втраченого. Єпархіальний часопис у 1825 р. пові-

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

домляв, що тоді в с. Гуша, до якого належала ця місцевість, згорів храм – точніше, капличка Пресвятої Богородиці. Археологи знайшли на цьому місці фундамент, імовірно, тієї святині. Зараз парафія споруджує двоповерховий храм-музей. Він буде копією однієї з церков волинської архітектурної школи XVI ст.

У каплиці, зведеній поряд із будівництвом, у 2006 р. замироточила ікона святителя Луки Войно-Ясенецького – архієпископа Кримського. Вдруге це сталося на Вербну неділю 2014 р. Тоді митрополит Михаїл приїжджав сюди молитися й організував хресний хід до святині. За молитвами до Божого угодника багато мирян отримали зцілення від недуг, навіть невиліковних.

У серпні 2014 р. високопреосвященний відправив чин освяти наріжного каменя верхнього храму. Тоді в підмурівок було закладено пам'ятну капсулу. Наразі парафія використовує нижній храм, освячений 11 червня 2014 р. на честь святителя Луки.

Оксана Карнковська

У ЗАМКОВОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ СВЯТИХ АРХАНГЕЛІВ ОБЛАШТОВУЮТЬ ДРУГИЙ КОРПУС ВПБА

Волинська православна богословська академія використовуватиме частину чернечої будівлі, що в Луцьку на вул. Кафедральній, 16. Для цього тут завершують облаштування приміщень для навчання і проживання.

Як зазначили на сайті vpba.edu.ua 28 березня, із проведенням робіт у другому корпусі духовного вишу ректор протоієрей Володимир Вакін ознайомив митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Владика залишився задоволений організацією та темпом робіт, відзначивши, що «створення належних умов для навчання і проживання є важливим кроком у підготовці майбутніх священнослужителів. Адже духовне служіння потребує не лише глибоких знань, а й особистісного зростання, самодисципліни та високих моральних якостей. Формування аристократії духу та лідерських рис у духовенстві можливе там, де панує порядок, гармонія та відповідний освітній і побутовий простір».

За сприяння ГО «Братство Св. Володимира Великого» нові приміщення матимуть сучасний вигляд та комфортні умови для студентів.

Будівля знаходиться в Старому місті, є пам'яткою архітектури національного значення. Це монастир бригадок – представниць давнього жіночого като-

лицького ордену, які прибули до Луцька на початку XVII ст. й оселилися в палаці, подарованому міським старостою і литовським канцлером Станіславом-Альбрехтом Радзивілом. Згодом його добудували і заснували там жіночу обитель з костелом. Потім були пожежі, які зашкодили цим приміщенням. У 1845 р. внаслідок великої пожежі монастир бригідок перестав існувати – залишилася лише будівля.

У 1890 р. за рішенням міської влади споруду пристосували під окружну в'язницю. Тюрма діяла аж до 1960-х рр. і пережила різні влади: російську, польську, радянську, німецьку, знову радянську. 23 червня 1941 р. працівники НКВД, втікаючи від наступу гітлерівців, розстріляли тут понад три тисячі людей. В основному це були політв'язні: священники, лікарі, інтелігенція. Потім прийшли інші кати: на території в'язниці нацисти відкрили т. зв. шталаг (табір

для військовополонених рядового й сержантського складу). В Луцьку було два шталаги – в монастирі та замку. Протягом 1941–1942 рр. у цих таборах загинуло понад десять тисяч людей. У 1963–1997 рр. тут розміщувалося музичне училище; відтак декілька літ старовинні мури стояли пустою.

У 2001 р. на Кафедральній, 16 засновано чоловічий монастир Різдва Христового, який владика Михайл у 2007-му перейменував на Замковий Свято-Архангельський. Із цього ж року намісником обители став ієромонах Святополк Канюка (упокоївся 29 січня 2025 р., будучи вже архімандритом). Головний храм освячено 2012 р. на честь Новомучеників і сповідників XX ст. В 2014 р. відомий художник Володимир Жупанюк написав для нього запрестольну ікону.

**Оксана Карнковська,
прот. Віталій Собко**

ВЛАДИКА МИХАІЛ УПЕРШЕ ПОБУВАВ В ІВАНЧИЦЯХ

Митрополит Луцький і Волинський відвідав парафію Всіх святих у с. Іванчиці Рожищанського деканату (Луцький р-н), що торік возз'єдналася з Православною Церквою України.

За Божественною Літургією із високопреосвященним молилися декан Свято-Михайлівського округу протоієрей Микола Царик, настоятель протоієрей Степан Іваничко, інше духовенство.

Архієрейськими благословенними грамотами нагороджено активних вірян.

У письмових пам'ятках Іванчиці згадуються під 1495 роком. У цьому селі в 1753–1826 рр. діяла дерев'яна церква Пророка Йоана Хрестителя. Теперішній Божий дім Всіх святих засновано 1939 року. У 1942-му його спалили. У 1946–1992 рр. на місці колишньої церкви створили зерносклад. У 1995 році збудували новий храм, який освятили 1999-го.

Оксана Карнковська

—ЄДИНА ЦЕРКВА—

ГОРОДИНІ: ПЕРШИЙ ВІЗИТ АРХІЄРЕЯ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл служив у церкві Покрови Пресвятої Богородиці цього села Рожищанського деканату (Луцький р-н), яка у 2022-му возз'єдналася з Православною Церквою України.

За Божественною Літургією 8 лютого разом із високопреосвященим молилися декан Свято-Михайлівського округу протоієрей Микола Царик, настоятель протоієрей Мирон Цюпа, інше духовенство. Архієрейськими благословенними грамотами нагороджено добродійців і активних мирян.

Перші письмові згадки про Божий дім у Городинах датовано 1583 роком. Наступний, імовірно, постав на початку XVII ст., адже відомо, що на цьому місці у 1762 році коштом парафіян збудовано новий дерев'яний, який збережено дотепер. Покровський храм, на відміну від більшості подібних, не перебудовувався. Новий іконостас коштом священника Миколи Вержбицького (із с. Конюхи, тоді Локачинського р-ну) встановлено в 1900 році. Храм належить до поширеного типу дерев'яних українських церков із підвищеним середнім об'ємом. За радянських часів не діяв.

ПІДГІРНЕ МОЛИЛОСЯ РАЗОМ
ІЗ ВЛАДИКОЮ МИХАЇЛОМ

Митрополит Луцький і Волинський служив у храмі Великомучениці Параскеви цього села Рожищанського деканату (Луцький р-н).

За Божественною Літургією із високопреосвященим возносили молитви: декан Свято-Михайлівського округу протоієрей Микола Царик, настоятель священник Руслан Лисенко, інше духовенство Рожищанського та Луцького міського благочинь.

У слові високопреосвященний розповідав про Божественну любов, адже Бог є любов (1 Ін. 4:16). Православний християнин повинен постійно бути з Богом. Зокрема, вставши вранці й оснівши себе хресним знаменням, подякувати Господу за спо-

кійну ніч. Потім попросити благословення на новий день, на добрі справи, помолитися за своїх рідних, поцілувати їх, перехрестити і вчергове нагадати, що їх любимо. І так завжди маємо славити Творця, наголосив владика.

Церковними відзнаками й архієрейськими благословенними грамотами нагороджено добродійців і активних вірян.

Дерев'яний Божий дім у Малих Березолупах (історична назва села) постав 1787 року. Інтер'єр храму сучасний.

Громада в травні 2022 року возз'єдналася з Православною Церквою України.

Оксана Карнковська

У ЛУЦЬКУ ПРИВІТАЛИ ДІЯЧКУ СОЮЗУ УКРАЇНОК ІЗ ЮВІЛЕЄМ

Голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віктор Пушко взяв участь в урочистях з нагоди 85-річчя голови Волинського відділу цієї громадської організації Любові Ганейчук.

Вечір-вшанування «Благословенна кожна мить життя» проходив у Палаці культури обласного центру. З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла з вітальним словом виступив отець Віктор.

На святі побували представники влади, союзян-

ки, родичі й друзі ювілярки та просто небайдужі лучани.

Любов Максимівна Ганейчук – голова цього осередку з 1992 р., удостоєна орденів Княгині Ольги II й III ступенів та інших церковних і державних нагород, активна громадська діячка, принципова в утвердженні ідеалів незалежної України. У 2020 році їй присвоєно звання «Почесний громадянин міста Луцька».

ДУХОВНА ШКОЛА

ВІІБА СПІВПРАЦЮВАТИМЕ З УКУ

Волинська православна богословська академія та Український католицький університет у Львові підписали договір про співпрацю.

За повідомленням сайту vpba.edu.ua, про співробітництво домовилися ректори – академії протоієрей Володимир Вакін та університету Тарас Добко.

Сторони окреслили перспективи роботи. Особливу увагу буде зосереджено на відновленні у піс-

лявоєнний час, допомозі постраждалим, розвитку військового і медичного капеланського служіння. Спільні зусилля обох вишів буде спрямовано на підтримку Церков та об'єднання українського суспільства.

У слові о. Володимир зазначив, що ця подія є надзвичайно важливою для нас. І зауважив, що між навчальними закладами співпраця розпочалася давно, її предтечею був професор університету Ігор Скочиляс. Завдяки йому склалися дружні стосунки, зокрема з Інститутом єкуменічних студій УКУ.

В обговоренні взяли участь: голова наглядової ради ВПБА Сергій Мостенець, проректор з наукової роботи протоієрей Владислав Фільмес, завідувач кафедри гуманітарних і практичних дисциплін священник Олександр Хорошко, а також викладач і голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віктор Пушко.

Волиняни побували у львівському благодійному фонді «Незламні» («Unbroken») та лікарні Великомученика Пантелеймона. Вони ознайомилися з інноваційними технологіями протезування і реабілітації, побачили весь процес протезування та повернення пацієнтів до повноцінного життя.

Оксана Карнковська

ЩАСТЯ У ШЛЮБІ – В НАШИХ РУКАХ

Протоієрей Андрій Миронюк, настоятель парафії Святителя Миколая Чудотворця с. Кременець і Архістратиґа Михаїла с. Щурин Рожищанського деканату (Луцький р-н), у передачі «Церква і релігія» на телеканалі «Конкурент TV» відповідає на запитання про таїнство Шлюбу. Подаємо скорочений роздрук.

Чи можуть чоловік і жінка, тільки розписані в РАГСі, [але не вінчані,] приступати до Сповіді та Причастя?

Коли говоримо про шлюб, то можемо розуміти різні підтексти цього терміна. Хтось вважає шлюбом єднання хлопця й дівчини, чоловіка і жінки без якихось обов'язків перед державою чи перед Богом. Хтось вважає, що це на взаємовигідних якихось моментах: зручність, обіцянки, симпатії... Хтось вважає, що це обов'язок громадянина, тому потрібно його виконувати перед своєю державою. А хтось вважає, що цей термін суто поєднаний із таїнством Шлюбу, притаманний Церкві.

Так само, коли ми говоримо про таїнства Сповіді та Причастя, маємо розуміти, що мається на увазі. Бо хтось розуміє, що це раз на рік, зазвичай, у Великий піст, перед святом Пасхи, тому що така православна традиція, такий символізм. Але маємо розуміти чітко, що таке це таїнство. Коли приступаємо до Сповіді, то говоримо в першу чергу не священнику свої гріхи, ми говоримо в першу чергу перед Богом. Коли ми говоримо про свої гріхи, то не просто їх перелічуємо, а з усвідомленням, що я як образ і подоба Бога зробив щось мені непридатне, але буду старатись більш цього не робити. І якщо віра є в людини і надія на Бога, то «Господь убилить, як сніг, і випере душу людини, і вона буде чистою». Ось це правильне розуміння таїнства Сповіді. А таїнство Причастя – під видимими просфорою і вином приймаємо тіло і кров Ісуса Христа. Ці таїнства для того, щоб людина зрозуміла,

що вона вчинила, щоб людина зрозуміла, що їй потрібен Бог, щоб більш того не зробити. Людина явно приймає Бога через свої уста, душу і тіло, а, відповідно, потім у своє буденне життя. Тоді людина живе з Богом. І коли люди хочуть жити спільно, вони мають жити з Богом. Для цього потрібні таїнства Сповіді й Причастя [і для цього потрібне таїнство Шлюбу, тобто Вінчання].

Як Церква ставить до великої різниці у віці наречених?

Сімейне життя це спільна робота: і духовне життя, і побутове, й інтимне – зачаття, народження і виховання дітей та багато-багато іншого. І коли великий розрив у віці, то буде важче [...]. Коли ми плануємо в молодості з молодою людиною, – це одне. Коли ж людина вже старша, в неї, відповідно, інші плани, розумовий рівень, рівень відпочинку і чимало іншого. Тому якщо віковий розрив невеликий, це не буде заважати працювати над собою духовно і тілесно, реалізовувати свої більш-менш спроектовані плани для душі й для тіла. Але з ризиком вступаємо у шлюб із людиною, яка старша за нас чи молодша на 20, 30, 40 років: маємо просто зрозуміти, що буде з моєю сім'єю і як я буду з цією людиною жити через 20, через 30, через 40 років. Як я з цієї людиною буду планувати, в першу чергу, дар любові, тобто дітей? Як я буду планувати якісь фінансові перспективи? Як я буду планувати основи свого здоров'я?

Тому маємо пам'ятати, що коли кохання затьмарює розум і здоровий глузд людини, то з мудрістю житейською, навіть у молодому віці, а тим більше в старшому, повинні подивитися, що буде зі мною і з моїм старшим чоловіком чи жінкою. І так само старша людина має подивитися, який я буду, чи яка я буду, як буде мій молодий чоловік чи моя молода жінка на

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

мене дивитися і поводитись, які будуть плани? Розуміємо, що все в руках Господніх, спланувати фактично нічого майже не можемо, але з Божої волі плануємо те, що можемо.

Які обов'язки накладає таїнство Шлюбу і чи може їх невиконання стати виправданням для розлучення?

Чоловік і жінка різні за природою, за минулим, за генетикою. Вони намагаються і просять Бога, щоб Господь з'єднав нез'єднане, щоб Господь допоміг у народженні діток, спільних планах у взаємодопомозі, взаєморозумінні. Психологи називають критичні моменти: перший рік, три роки, п'ять років. Коли жінка виношує дитинку, коли дитинка народжується, вся увага іде на дитинку. Маємо пам'ятати, що, як апостол Павло говорить, «диявол ходить рикаючи, наче лев, і шукає, кого б пожерти» (1 Пет. 5:8). Коли чоловік і жінка достойно проходять усі притирання і випробу-

вання, і колючки оті чоловічої та жіночої природи, то диявол особливо буде старатися.

Обов'язки тілесні – це нижчий рівень обов'язків. А ми говоримо й про обов'язки духовні: чистота, вірність, взаємоповага, взаєморозуміння, взаємодопомога. Ось там справжня сім'я гартується як та сталь, як те залізо, як те золото, яке спочатку переплавляється, а потім робиться прекрасний виріб. Тому люди, котрі вступають у шлюб, мають пам'ятати, що прийдеться там сміття викидати постійно, мити посуд... А в першу чергу пам'ятати, що я маю бути вірний цій людині до кінця своїх днів, і духовно, і тілесно, і в бідності, і в багатстві, і в хворобі, і в здоров'ї. Якщо ж через невиконання якихось обов'язків хтось із членів сім'ї наважиться припинити цей шлюб, то значить люди все-таки не дійшли до своєї кінцевої мети з Божою допомогою у шлюбі. Нехай Господь нам усім допоможе!

Оксана Карнковська

НЕ СТРАШНО І НЕ СОРОМНО. ЯК СПОВІДАТИСЯ, ЩОБ ОТРИМАТИ ПРОЩЕННЯ?

Напередодні великих релігійних свят багато християн сповідаються. Навіть ті, хто до церкви ходить рідко. Власне на свята.

Бо ж хочеться зустріти Різдво чи Воскресіння з чистими думками й сумлінням. Але чому інколи ми боїмося чи соромимося йти до сповіді? Як подолати страх; зробити все правильно, щоб отримати прощення? Чому сповідаємося священникові, який

така сама людина, як ми? Чи має шанс на прощення Путін і чи завжди непорушна таємниця сповіді? Чи можлива сповідь телефоном і чи загрожує священникам професійне вигорання?

Про це ми розмовляємо з намісником Жидичинської Свято-Миколаївської чоловічої обителі ПЦУ архімандритом Константином Марченком.

**«СВІЙ ДУХІВНИК – ЦЕ ЯК СІМЕЙНИЙ ЛІКАР»
Почнімо з простого: чому ми маємо сповідатися священникам? Він же така людина, як і ми.**

У Священному Писанні, яке для кожного християнина як Конституція, у Євангелії від Івана, читаємо, як Христос по воскресінні зустрічається зі своїми учнями. Там є прості слова: «Христос дмухнув на них і сказав: "Прийміть Духа Святого, кому відпустите гріхи — тому відпустяться, а кому залишите — на тому залишаться"». Тобто Господь, створюючи церкву, дав повеління апостолам (і відповідно священникам як наслідувачам цих апостолів) ставити моральну крапку в питанні боротьби з гріхом. І це не означає, що священник чимось вищий. Сповідаємося ми не священникам, а в його присутності. І він просто фіксує, засвідчує перед Богом серйозність намірів людини, що прийшла покаятися.

Нині люди все частіше звертаються до психологів зі своїми проблемами, переживаннями. А церква вже понад дві тисячі років допомагає людям долати проблеми в собі — варто користуватися цим досвідом.

ЯК ЧАСТО ТРЕБА СПОВІДАТИСЯ?

Церква встановлює певні норми?

Треба відчувати в душі потребу. Бо коли приходимо до сповіді без потреби, чи можна це назвати сповіддю? Тому ключовим є дозрівання людської душі; відчуття, що щось людину спустошує, забирає в неї мир і спокій, що вона з чимось не справляється. І тоді церква каже: «Тобі важко, ти заплутався. Ходімо, станьмо перед Богом, ти розкажеш про все, що тебе болить». Я, скажімо, завжди починаю сповідь з питання: «Що у вас найбільше болить?». Бо коли чую оцю формалістику: мовляв, «згрішив словом, ділом, думкою, каюсь», я аж розгублюся. Це не сповідь.

А якщо говорити про церковну традицію, то в Константинопольському патріархаті чи загалом у грецьких церквах дуже правильно розділені поняття сповіді й причастя. Тоді як у нас склалася така традиція, що перед причастям обов'язково сповідуємося. Але це не вимога, а наша місцева традиція — не більше й не менше.

Як Ви сказали, формальної заяви «грішний — каюсь» замало. Наскільки детально має бути сповідь, щоб і не занадто?

Завжди відчуваю, коли людина не знає, що сказати, бо хвилюється, а коли не хоче щиро посповідатися, а прийшла, бо їй, наприклад, батьки наказали. У першому випадку потрібна серйозна операція над людською душею. Треба спробувати людину не те щоб розговорити, а дати повірити, що їй це допоможе, ще раз нагадати, як Господь її любить. Святитель Феофан Затворник казав, що інколи вже саме молитовне зітхання є молитвою. Так само й на сповіді: часом людина не може дібрати слів, але ти бачиш її тремтіння, слози — і це теж сповідь. Якою була найдовша сповідь у вашій священничій практиці?

Напевно, з півтори години. Це була сповідь монаха. Але мирянам не варто брати за приклад нашу сповідь, бо це радше монаше сповідання помислів. Життя в монастирі і життя в миру — це різні речі, і тут різні правила.

У священників бувають такі періоди, наприклад, у Великий піст чи перед Різдвом, коли вони днями сидять у сповідальниці й вислуховують вірян з їхні-

ми бідами й жалями. Чи не загрожує це професійним вигоранням?

Про вигорання не скажу, а от втома є. У нашому монастирі щонеділі й у свята дуже багато людей. Священник сповідає впродовж усієї служби, зо дві години. Буває, біля сотні вірян до сповіді. Звичайно, втомлюємося. Тим більше, коли ти не просто пасивний слухач, а намагаєшся поспівчувати людині, підбадьорити, допомогти. Ти впускаєш її біль у своє серце. Це важко. Але я жартома кажу: як назався грибом — лізь до кошика. Тож якщо ти став лікарем — лікуй, якщо став на священничий шлях — священнодій.

Чи добре мати свого священника, духівника, в якого постійно сповідатися? Звичайно. Це як сімейний лікар, який знає про твої хвороби, знає, як твій організм реагує на ті чи інші препарати. Так само священник. Ти впускаєш його у своє життя, і з часом він уже без слів розуміє, коли з тобою щось не так.

ЧИ МОЖЕ ПУТІН ОТРИМАТИ ПРОЩЕННЯ?

Чи мають шанс на прощення Путін, Асад чи інші тирани?

Кожна людина, доки її серце б'ється, має шанс. Питання в іншому: чи ця людина скористається своїм шансом? Щодо таких осіб, як Путін, то тут потрібне публічне покаяття. Таке практикували в древній церкві. І йдеться не тільки про Путіна — винен і народ, який дав йому владу й терпить його. А чим кращі від агресора корупціонери в Україні, які в час війни, коли всі збирають допомогу воїнам, крадуть мільярди? Вони такі самі вбивці. І я дуже не хотів би, щоб ці вбивці з українським паспортом завтра прийшли до сповіді і їм відпустили гріхи, бо вони щось пожертвували на храм. Ні! Вони мають спокутувати гріх перед усім народом. Шанс розкаятися й отримати прощення такі особи мають, але зазвичай вони ніколи ним не користуються.

Думаю, ті самі корупціонери, які крадуть з бюджету, дійсно жертвують на храм — і їм відпускають гріхи. Правда, не впевнена в їхній щирості, бо зазвичай вони й далі продовжують красти.

Це вже питання до священників, які на це йдуть. Я інколи жартую, що, мабуть, ми так важко й довго відроджуємо наш древній монастир, бо не маємо справ з подібними людьми. Років 15 тому нам запропонували щедру пожертву, але за умови, що це буде лише кілька відсотків від суми, яку доведеться списати на будівництво. І ми відмовилися, бо краще потихеньку відбудовуватимемо нашу святиню, але з чистим сумлінням і без брудних грошей.

Таємниця сповіді. Чи має це правило винятки? Бо, з одного боку, ми знаємо, як у радянські часи священники здавали владі своїх парафіян, зрештою, в Росії досі це практикують; а з іншого — до священника може прийти серійний убивця й розказати, що вбивав і буде вбивати. Відомо, що митрополит УПЦ МП Павло Лебідь сповідав маніяка Онопрієнка і відпустив його з Богом, а той потім убив ще біля пів сотні людей. Лебідь сам про це розповідав.

Сповідь — це святая святих. Таємниця сповіді має бути непорушною. Священникові за розголошення загрожує дуже важке покарання — щонайменше заборона священнодіяти. Але коли йдеться, що людина може вчинити серйозний злочин, священник має розповісти про це єпископу, а вже

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

той має вирішити, як запобігти біді. У випадку з Оно-прієнком я так і вчинив би.

«ВОЇН ПЛАКАВ, ЯК ДИТИНА»

Чи вплинула війна на бажання й потребу людей каятися і сповідатися?

Так, як нині сповідаються військові, — це приклад того, якою має бути сповідь у всіх. Тут і біль, і сльози, і жаль за помилки. Щиріших сповідей я не чув. Коли приїжджаю в якийсь підрозділ, то хлопці за руку ловлять — просять про сповідь. Недавно зателефонував один військовий і каже: «Отче, певно, Бог забув про нас». І починаю говорити й слухати, бо розумію, що це може бути для нього остання можливість поговорити зі священником.

То це сповідь телефоном? Таке можливо?

Тільки в критичних обставинах.

Були випадки, коли Вам вдалося витягти людину, яка була за крок від прірви?

Господь витягує. Моє завдання — бути інструментом у руках Божих. Не забуду один такий випадок. Прийшов військовий, який пройшов Азовсталь, був поранений, лікувався. І те, що йому довелося вбивати, лежало тягарем на його серці. Його абсолютно не заспокоювало, коли казали: «Ну ти ж москаль убив». Його мучило, роз'їдало зсередини. Ми поговорили з ним перед Богом. Цей 45-річний чо-

ловік розплакався, як дитина, обійняв мене і подякував. Думаю, зараз у нього все гаразд. Коли бачиш такий результат, то розумієш, що зусилля не марні.

Що Ви порадили б людям, які не наважуються йти до сповіді, бо мають подібний невдалий досвід, бояться або соромляться?

Є такі лікарі, до яких нам теж соромно йти. Але коли вже серйозна проблема, коли болить, ми збираємося і йдемо. Так само щодо сповіді. Коли вже випікає тебе зсередини, не думаєш про сором. Треба пересилювати себе, подолати свою гординю і прийти.

І щоб сповідь була доброю, варто бути чесним із самим собою, щирим у бажанні розкаятися і спокутувати гріх. Святитель Василій Великий казав: «Безумцю, хто подбає про твою душу, коли ти сам її занедбуєш?». І так, ми не відразу станемо святими. Але маємо намагатися.

І тоді з чистим серцем і чистим сумлінням зустрічатимемо Різдво...

І воно нагадає українцям, що навіть у такий важкий час ми не самі. Бог приходить до нас, ми йому небадужі. Не опускаймо рук. Вірмо в чудо. Бережімо свою людськість і світлість. Христос вижив — і ми виживемо, у нас буде все добре, і ми станемо переможцями.

Леся Федів, lb.ua

ЯК ПОВОДИТИСЯ У ХРАМІ ТА СКІЛЬКИ СВІЧОК ПОТРІБНО ЗАПАЛИТИ?

На це й інші запитання відповідає священник Максим Очабрук, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Крупа Луцького районного деканату у програмі «Церква і релігія» на телеканалі «Конкурент TV».

Храм — це особливе місце присутності Бога на землі. У ньому завжди перебуває Господь і звершується православні Таїнства, під час яких яких благодать Святого Духа сходить на людину. А тому й поводитися у ньому потрібно з благоговінням.

— АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я —

Панотець зауважує, що з давніх часів християни по-особливому ставилися до храмів та інших місць, де звершувалися богослужіння. На жаль, у наш час доводиться спостерігати недбайливе ставлення до Божого дому. Також поширюється чимало хибних думок, як правильно перебувати у православному храмі.

Насамперед, перед дверима святині необхідно зупинитися, заспокоїтися, зібратися з думками, покласти на себе хресне знамення (тобто перехреститися) і промовити цю молитву: «Боже, будь милостивим до мене грішного». Після цього слід смиренно поклонитися; хресне знамення можна повторити один або три рази. І робити усе це без поспіху, адже Богові потрібно наше чисте серце та щира молитва, а не механічні бездумні рухи, пояснює священнослужитель.

Увійшовши до храму, також необхідно створити хресне знамення і промовити таку молитву: «Боже, очисти мене грішного і помилуй». Після цього варто підійти до ікони, що лежить у центрі на спеціальному столику. Він називається тетрапод. Зазвичай на ньому покладається ікона свята чи святого, в пам'ять про якого звершується у цей день Богослужіння, або на честь якого названо храм.

Якщо людей багато, не треба проштовхуватися до цієї ікони, щоб не відволікати інших від молитви. Краще стати у вільному місці й молитися, говорячи своїми словами й просячи в Бога того, чого бажаєте. Молитися можна у будь-якому місці в храмі і біля будь-якої ікони. Підходячи до образів, потрібно благоговійно перехреститися, промовивши: «В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа», поцілувати ікону, а після цього, дивлячись на образ, промовити коротку молитву. Якщо це ікона Спасителя, то вимовляємо слова: «Господи, Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй мене грішного». Якщо ікона Пресвятої Богородиці – «Пресвята Богородиця, спаси нас»; якщо винесено ікону святого, то говоримо його ім'я і просимо його словами: «Моли Бога за мене грішного». Можна також молитися своїми словами.

Також у храмі не прийнято голосно розмовляти. Якщо ж вам потрібно щось запитати, то це варто зробити упівголоса, розповідає панотець. За традицією жінки приходять до храму із покритою головою. Але якщо ви йшли, побачили храм і у вас виникло бажання його відвідати, а хустини немає, то можна заходити і без неї. Чоловікам у церкві необхідно, навпаки, знімати головні убори.

Коли виходите із храму, також належить перехреститися і подякувати Богові за Його милість: «Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі». Вийшовши за церковну огорожу, слід ще раз перехреститися і попросити Господнього благословення для майбутніх справ.

Яке значення має свічка, яку запалюють перед іконами в храмі?

Ставити свічку в церкві є давньою християнською традицією. Вона символізує полум'я нашої любові до Господа. Не можна ставити свічку без молитви. Немає обов'язкових правил, куди і скільки ставити свічок, а їх придбання – це невелика жертва для дому Божого. Велика свіча нітрохи не благодатніша за маленьку. Якщо ж на свічнику немає місця, то потрібно запалити свою свічку, потримати її в руках, промовити молитву, загасити її і поклас-

ти на свічник. А коли з'явиться місце, то працівники храму обов'язково її поставлять.

Запалена свічка є символом звернення до Бога і подяки Йому, має й інші символічні значення. Наприклад, полум'я нагадує про сходження на апостолів Святого Духа у вигляді вогнених язиків, знаменує Ісуса Христа: «Я є світло для світу. Хто йде за Мною – не буде ходити в темряві, а матиме Світло життя». Запалюючи свічку, віруючий показує своє бажання прийняти Боже світло у свою душу. Як вона горить і поступово згорає, так і людина готова присвятити себе служінню Всевишньому й ближнім. І ще одне її значення – покаяння та очищення. Полум'я свічки символізує очищення від гріхів: її запалювання часто супроводжується покайною молитвою.

Часто свічки запалюють із певним наміром: за здоров'я – з проханням про Божу допомогу, благословення і зцілення, за упокій – із молитвою за душі померлих, щоб Господь дарував їм вічний спокій. Коли у храмі горить багато свічок одночасно – це символізує єдність віруючих у молитві.

Чи можна отримати прощення гріхів, промовивши «Отче наш»?

Прощення гріхів – один із найважливіших етапів у християнському житті, адже це основа відновлення стосунків людини з Богом. Молитва «Отче наш» має велике значення, оскільки її дав сам Ісус Христос як зразок. Вона містить прохання прощення: «І прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим». Але молитва не є автоматичним засобом прощення гріхів. Має бути щире покаяння, тобто усвідомлення своїх гріхів, визнання провини перед Богом і щире прагнення змінити своє життя.

Просте проголошення слів молитви, без щирого серця, не принесе духовного очищення. Апостол Іоан наголошує: коли ми визнаємо гріхи наші, то Він простить нам їх й очистить нас від усякої неправди. Ісус наголошує, що Божа готовність прощати нас пов'язана з тим, чи прощаємо ми своїх ближніх. Коли прощаємо провини їхні, то простить і нам Отець наш Небесний. А якщо не прощаємо, то й Отець не простить нам. Тому молитва «Отче наш» є нагадуванням, що ми маємо перевірити своє серце щодо образ, гніву, непростення.

Християнське вчення наголошує, що прощення можливе завдяки жертві Ісуса Христа. Його смерть на хресті стала викупом за гріхи всього людства. Отже, ця молитва набуває сили через віру у спасительну жертву Господа. Прощення гріхів не є лише формальним актом. Передбачається, що людина прагне залишити гріх і жити праведним життям. Ісус сказав блудниці: «Іди і більше не гріши». Тому молитва «Отче наш» є могутнім засобом звернення до Всевишнього, адже нагадує нам про Божу любов і готовність прощати, а це спонукає до внутрішнього очищення. Дієвість молитви залежить від стану серця, віри і готовності змінити своє життя. Якщо вона супроводжується щирою вірою і покайням, то є могутнім засобом для примирення з Богом і отримання Його прощення, пояснює панотець.

Олена Маюк

ПОЩЕННЯ – З БІБЛІЄЮ В РУКАХ. ВІДПОВІДАЮЧИ НА ЗАКИДИ

Ми проходимо Великий піст. Є християни, які, пізнавши істину, раді їй. А є такі, які зітхають і не розуміють, «для чого так знущатися над своїм тілом»: обмеження в їжі, багато поклонів, багато покаянних молитов... А є такі християни, які ще нас і звинувачують: «Ваша церква повна заборон, обмежень, правил, традицій. Хіба Бог потребує поклоніння рук чи ніг людських?! Поклоняйтеся Йому "в Дусі й істині"»! Ну що ж, ми – православні християни, і все, що в нас є, – засновано на Слові Божому.

Почнемо з Прощеної неділі, спомену Адамового гріха. Зачинаються райські ворота іконостаса і на буденних богослужіннях рідко коли відчиняються, нагадуючи нам, що після падіння перших людей зачинилися за ними ворота раю: «І вигнав Господь Бог Адама. А на схід від еденського раю поставив Херувима і меча полум'яного, який обертався навколо, щоб стерегти дорогу до дерева життя» (Буття 3:24).

І відбувається покаянний шлях Адама, щоб повернути собі рай, але це вже дається нелегко. Щоб зрозуміти, як повернути, потрібно дізнатися, як Едем був утрачений. Але почнемо з найперших слів Біблії: «На початку Бог створив Небо та землю» (Буття 1:1). Він створив світ невидимий (небо) і світ видимий (землю). Але у невидимому ангельському світі скоївся бунт, війна і падіння: «І скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений був він додолу, а з ним і його анголи були скинені» (Об. 12:9). Тоді Бог творить безодню, пекло, місце для сатани й ангелів його (Об. 9:11). «А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води» (Бут. 1:2). Диявол знає, що безодня створена для нього і слуг його: Господь «тоді скаже й тим, хто ліворуч: Ідіть ви від Мене, прокляті, у вічний огонь, що дияволу та його посланцям приготований» (Мф. 25:41). Розлютився диявол дуже, бо

час короткий має: «Через це звеселися ти, небо, та ті, хто на ній пробуває! Горе землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має!» (Об. 12:12).

Непокоря перед Господом – свідомий вибір стати на сторону сатани і прямиий шлях в безодню. Будь-яке створіння Бог створив вільним, і це вищий прояв любові, що не створив Собі запрограмованих роботів. Творіння саме вибирає: або вільний від зла, або вільний від любові. Адам був створений як ангели. Сатана, дихаючи люттю, бачить нове обмежене творіння і що йому дана влада панувати над усією землею та всім, що наповнює її. Саме цього він і хотів. Підступає до Єви і спокушає її: «Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло» (Бут. 3:5). Бо знав, що коли перші люди погодяться не послухатися Бога, будуть мати гріх у своєму тілі назавжди, аж поки тіло не помре. Але Господь прорік дияволу: «І Я покладаю ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (Бут. 3:15).

Хтось скаже: що значить – «будуть мати гріх у своєму тілі назавжди»? Покайся, прийми Господа як особистого Спасителя – і ти спасений! А те і значить, що спасеться лише той, «хто витерпить все до кінця», поки живе. Апостол Павло зізнався, що далі грішити, хоч і не хоче цього: «чиню не те, що хочу, але що ненавиджу, те я роблю... Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. Тож знаходжу Закона, коли хочу робити добро, що зло лежить у мені. Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком, та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і полонить мене законом гріховним, що знаходиться в членах моїх. Нещасна я людина! Хто

— АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я —

мене визволить від тіла цієї смерті?» (Рим. 7:15–24). Тому нам потрібно упокорювати своє тіло і цей рід насіння сатани постом і молитвою: «А Він їм сказав: Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви та посту» (Мр. 9:29).

Піст спроможний розірвати пута безбожності, ярма гріха і випустити розум на волю, щоб панував над тілом стриманість і уподібнив ангелам: «Чи ж ось це не той піст, що Я вибрав його: розв'язати кайдани безбожності, пута, ярма розв'язати й пустити на волю утиснених, і всяке ярмо розірвати?» (Іс. 58:6).

Пам'ятає про темряву над безоднею? А потім: «і Дух Божий ширяв над поверхнею води»? Для початку, хто не родиться від води, хоч і младенець, а потім від Духа, не може народитися згори і увійти в Царство Боже. Бо хрещення від води – це заповіт з Богом. А протягом життя цей заповіт допоможе звільнити нас від тіла гріховного постом і молитвою, Кров'ю Його у причасті й Тілом Його, Яке увійшло через завісу, тобто на небо, і дає нам доступ до раю, якщо з чистим серцем приступаємо, окропивши серця від сумління лукавого: «Оце заповіт, що його по цих днях встановлюю Я з ними, говорить Господь. Закони мої Я дам в їхні серця, і в їхніх думках

напишу їх. А їхніх гріхів та несправедливостей їхніх Я більш не згадаю! А де їхнє відпущення, там нема вже жертвоприношення за гріхи. Отож, браття, ми маємо відвагу входити до святині кров'ю Ісусовою, новою й живою дорогою, яку нам обновила Він через завісу, цебто через тіло Своє, маємо й Велико-го Священника над домом Божим, то приступимо з щирим серцем, у повноті віри, окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою!» (Євр. 10:16–22). «Бо хто вмер, той звільнився від гріха!» (Рим. 6:7).

Хочеш бути вільним від цього роду гріха – умертви свої члени тіла. Стримуй себе під час посту від їжі, спокус: «Отож, умертвить ваші земні члени: розпусту, нечисть, пристрасть, лиху пожадливість та зажерливість, що вона ідолослуження, бо гнів Божий приходить за них на неслухняних» (Кол. 3:5–6).

Як зміг ти в Адамі через непослух відкрити собі очі тілесні гріховні, так тепер через піст і молитву закрий їх, щоб у Дусі відкрилися знову очі духовні й з'єднався одним духом із Господом. А милість Його і людинолюбство нехай у всьому цьому нам допоможе. Амінь!

Архімандрит Яків Мільян

ЧИ МОЖНА МОЛИТИСЯ СВОЇМИ СЛОВАМИ

Про це розповідає намісник луцького Братського Хрестовоздвиженського монастиря ігумен Никодим Смілий у передачі «Церква і релігія» на телеканалі «Конкурент TV».

Молитва – це наша розмова з Богом, відчуття присутності Господа у нашому житті. Вона повинна бути такою щирою, як розмова дитини з батьком. Що хочемо отримати – те й повинні правильно попросити, пояснює священнослужитель. Але до Спасителя слід звертатися не тільки з проханнями. Молитви бувають подячні, про здоров'я (тобто за всі добрі обста-

вини) або за упокій. Тобто все те, що є в житті людини, все стосується молитви і виражається через молитву.

Зі Священного Писання знаємо, що було багато дуже різних подвижників церкви, пророків, які безпосередньо спілкувалися з Богом і мали певні божественні откровення. Були й ті, які через молитовні практики наближали себе до Спасителя. На жаль, сьогодні люди більше просять у Бога, ніж дякують Йому. Але Христос учив, що Творець і так знає, що нам потрібно. Він називав приклади із життя і казав, щоб не турбувалися, що їсти чи пити. «Ви погляньте

на птахів, на рослини – як Господь за них піклується. Бо Він знає, що їм потрібно. Так само знає, що треба людині. От тільки слід бути Йому вдячним, правильно розставляти акценти. Така співдія буде, як симфонія, коли ти ще не попросив, а Господь уже і так тобі це забезпечує», – запевняє душпастир.

Дуже важливою є соборна молитва, наголошує панотець. Це коли не тільки сам молишся, але й відвідуєш загальні богослужіння, де збирається спільнота одновірців і звертається до Всевишнього зі спільною ціллю: «Христос так і говорив: «Де двоє чи троє зберуться в ім'я Моє, там і Я посеред них»».

Особисті молитви озвучуються згідно з потребою конкретної людини. «Але ми не повинні забувати, насамперед, дякувати Богу, щоб не бути духовними сліпцями, які не помічають очевидних речей: прокинулися зранку, розплющили очі й побачили денне світло, почули звуки природи – це велике щастя, великий Дар Божий. І те, що ми можемо ходити, що нам нічого не болить, що з нашими рідними все нормально – ми часто забуваємо за це подякувати. Буває, що людина молиться своїми словами, а буває, що читає молитви. Саме в написаних молитвах святі отці за двотисячолітню історію викристалізували слова, щоб ми дійсно не забули навіть про дрібниці, з яких складаються важливі речі».

У чому маємо потребу, саме на це треба звернути увагу й попросити у Господа: «Якщо Твоя воля,

будь ласка, допоможи мені ось у цьому», – навчає священнослужитель. Бо іноді ми не можемо розпізнати волю Божу і нам здається, що проблема чи якесь нещастя – це покарання: «Воно буває і так, але дуже часто це є таким промислом Божим, і Господь нас через випробування вчить бути сильнішими. Дуже гарний приклад з кінофільму, де один чоловік пояснював: якщо ти просиш у Бога любові, то Господь не дає тобі любові, а посилає тих, кого ти можеш полюбити; коли просиш терпіння – Він не дає тобі його, а посилає випробування, які навчають бути терплячими і розвиватись. І так усе інше».

Молитовник – це наче «шпаргалка», щоб не забути подякувати Богу і попросити про основні речі. Коли людина це все усвідомлює, має певну практику, то може звернутися до Спасителя і своїми словами, зауважує панотець. «Ми спостерігаємо сьогодні, що люди розучуються спілкуватись одне з одним. Вони через соцмережі прислали якогось смайлика, десь там поставили знак питання чи ще там щось, а висловити свою думку їм усе важче і важче. Тому молитовник – це універсальний помічник засіб, який дає можливість правильно побудувати спілкування».

Програма «Церква і релігія» – спільний проєкт каналу «Конкурент TV» та єпархіальної телестудії «Собор».

Олена Маюк

СВЯТА ЧОТИРИДЕСЯТНИЦЯ ГОТУЄ ХРИСТИЯН ДО НАЙБІЛЬШОГО ТОРЖЕСТВА – ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО, ПАСХИ

Великий піст установлено на спогад про сорок днів, які Спаситель прожив у пустелі й відмовився від усіх спокус та їжі. Аби розділити хоч трохи того, що пережив Христос, люди в пам'ять про це також почали дотримуватись строгого посту протягом сорока днів. Час посту, перш за все, виділено для того, аби подумати над своїм життям, а вже потім – відмовлятися від м'яса та прослуховування веселої музики. Спочатку він тривав від 40 годин до півтора місяця. І тільки в IV столітті був офіційно визначений сорокаденним.

Але що таке піст по суті? І чи не буває самообману серед тих, хто вважає за потрібне виконувати його лише за буквою, але не любить його й обтяжується ним? І чи можна назвати постом лише дотримання правил про неживання скромного? Чи буде піст постом, якщо, крім деякої зміни у складі їжі, ми не будемо думати ні про покаяння, ні про стримання від лихих помислів і дій, ні про очищення серця через посилену молитву? Ні, це не буде постом, хоча всі його зовнішні правила і звичаї буде дотримано. Про те ж говорить і святий Йоан Золотоустий: «Хто обмежує піст самим лише утриманням від їжі, той дуже безчестить його. Не одні уста повинні поститися, – ні, нехай постяться і око, і слух, і руки, і ноги, і все наше тіло». Отже, піст тільки тоді має справжній зміст, коли поєднаний із духовними намаганнями.

Сенс посту – у вдосконаленні любові до Бога і

ближніх, тому що саме на любові ґрунтується всяка доброчесність. Преподобний Йоан-Касіан Римлянин говорить, що ми «не покладаємо надії на самий піст, але, зберігаючи його, хочемо досягти через нього чистоти сердечної й апостольської любові». Піст – ніщо, подвижництво – ніщо, коли немає любові, бо написано: «Бог є любов» (1 Ін. 4:8).

Піст – це лікування, а воно часто буває нелегким. І лише в його кінці можна чекати одужання, а від постування – плодів Духа Святого: миру, радості й любові.

У час Великого посту слід частіше ходити до церкви, сповідатись та причащатись. Якщо хто сповідався давніше, тоді треба прийти до храму, коли менше людей і священник може більше приділити уваги кожному.

На Чотиридесятницю припадає три заупокійні суботи: другої, третьої та четвертої седмиць (тижнів) – 15, 22 і 29 березня. У цю пору, коли ми більше зосереджені на молитві й духовних стараннях та намагаємось робити більше добра, не забуваймо і про спочилих, які чекають нашої молитви. Вона для них дуже важлива, бо самі вже не можуть просити у Всевишнього прощення.

З вірою в те, що молитва буде почутою, звертаємось до Господа на богослужіннях, робимо пожертви на боговгодні справи. Читаємо Біблію, іншу поборну літературу.

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

Церковний Устав на час Великого посту повністю виключає продукти тваринного походження: м'ясо, яйця, молоко. Риба дозволяється тільки на Благовіщення та Вербну неділю. Певні ж послаблення гастрономічної частини посту можливі з благословення священника – для старих, недужих, вагітних, зайнятих важкою фізичною працею. Варто при цьому брати до уваги, що обставини воєнного часу вже самі по собі є обтяженням. І взагалі – піст це не просто самообмеження в їжі: без морального вдосконалення то тільки «дієта», що до духовного життя не має відношення.

Потрібно обмежити веселощі, облишити погані звички, менше часу проводити в інтернеті (якщо це, звичайно ж, не пов'язано з вашою роботою) та перед телевізором. Коли доводиться-таки йти на якусь гостину, треба поводити себе стримано. Головне ж – робити більше добрих справ, любити людей, жити не тільки для себе, а й для інших. Можна зібрати речі для потребуючих, допомогти нашим воїнам, біженцям, приготувати вечерю батькам, просто побути зі своїми дітьми...

Особливість першого тижня Великого посту

[28 лютого] Перша седмиця Чотиридесятниці (з 3-го по 9-те березня) відзначається більшою строгістю, богослужіння – більшою тривалістю.

Від понеділка по четвер на великому повечір'ї читається частинами великий покаянний канон преподобного Андрія Критського. Його складено майже 1200 років тому. Святий Андрій, зібравши в ньому події старозавітної й новозавітної історії – від падіння праотця Адама до вознесіння Христового, – подає їх у душі глибокого, сердечного каяття, май-

стерно зіставляючи кожну з них зі станом душі грішника. Крім прикладів із Біблії, творець канону вказує на живий приклад великого падіння й великого піднесення в особі преподобної Марії Єгипетської, яка, буди тяжкою грішницею, досягла святості.

У середу і п'ятницю звершується Літургія Ранішосвячених Дарів. У п'ятницю після Літургії служиться молебень із канонам до великомученика Федора Тирона й освячується коливо.

Закінчується перший тиждень Великого посту Неділею торжества православ'я. Це свято встановлено в IX ст. у пам'ять про перемогу нашої церкви над усіма єретичними вченнями. Цієї неділі здійснюється особливе богослужіння – чин Торжества православ'я.

У першу седмицю строгіші вимоги й до харчової частини пощення. Але головна його мета – морально вдосконалити людину, а не змусити голодувати, адже піст без молитви – лише своєрідна дієта. Кожен знає особливості свого організму та свої гріхи. Разом з тим, для дітей, старих, хворих, вагітних, зайнятих важкою фізичною працею, зокрема військовиків, піст із благословіння священника полегшується чи й скасовується.

Важливо під час Чотиридесятниці, особливо першого тижня, обмежити розваги, у т. ч. користування телевізором, телефоном, інтернетом. Краще цей час витратити на душеспасенну літературу (вона тепер є не тільки в паперовому вигляді, а й електронному і звуковому), благочинні справи. Це добра нагода відмовитися від шкідливих звичок і набути корисних.

Із Великого посту маємо вийти досконалішими, тож перший його тиждень – хороший початок для цього.

Оксана Карнківська

ЧЕРЕЗ ПОКАЯННЯ ТА СПОВІДЬ – ДО ОЧИЩЕННЯ ДУШІ

Як звільнитися від тягаря помилок, віднайти спокій і духовну рівновагу, розповідає староста кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку протоієрей Володимир Подолець у передачі «Церква і релігія» на каналі «Конкурент TV».

Сповідь – це не просто одне з християнських таїнств, а глибокий акт очищення, який допомагає людині змінитися на краще, зауважує панотець. Покаяння – це духовні, внутрішні переживання, у грецькій мові слово означає «повернення від гріха до Бога». Тобто, говорячи слова: «Вірую в єдиного Бога Отця Вседержителя... визнаю свої гріхи... сповідаюся, що я згрішив», – це дія зовнішня, а покаяння – внутрішній намір.

Взірцем покаяння є численні приклади життя святих. Наприклад, у час Великого посту Церква згадує подвиг покаяння Марії Єгипетської. Вона молодістю багато грішила, а коли прийшла в Єрусалим, із нею сталося чудо. Після цього понад сорок років жила в пустелі й весь час перебувала у покаянні. «А загалом дуже багато нам відомо людей, які в Україні прославлені як святі, бо вони достойно жили і працювали, молилися, терпіли і каялися», – упевнений душпастир.

Чи достатньо просто перерахувати гріхи на Сповіді, чи потрібно щось більше?

Недостатньо факту визнання своїх прогріхів. Це не є повне покаяння і повна сповідь. Потрібно визнання своїх гріхів, їхнє внутрішнє переживання, потім висловлювання їх на сповіді, а відтак – відвернення від них. «Якщо Господь Бог прощає нас завжди, то і нам важливо забути дорогу до гріха. Є такий наш антитовариш, антисупутник – диявол, який нас хоче супроводжувати. Він любить пригадувати нам старі гріхи, щоб знову до них тягнуло спогадами. Важливо розрізнити, чи це ангел світлий нам пригадує, чи ан-

— АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я —

гел злий, і для чого він так робить», – зауважує священнослужитель.

Що робити, якщо відчуваєш сором або страх перед Сповіддю?

«Навіть тих, хто дуже часто сповідається, з власного досвіду скажу, я не пам'ятаю їхніх імен і гріхів. Мені хочеться, щоб людина висловилася про свої провини, і я лише волю їй допомогти. Тому не треба боятися йти до Сповіді, не треба затискатися, ховатися, як під панцир, говорячи, що "згрішив словом, ділом, думкою"», – радить душпастир.

Чи можна отримати прощення гріхів без Сповіді, коли щиро каєшся перед Богом?

Можна, але якщо, наприклад, немає поруч священника. Є різні життєві ситуації: наприклад, хтось подорожує... Але якщо людина має можливість прийти в церкву, щоб покаятися і висловитися на Сповіді, як цього свідомо не робить, то це вже зловживання благодаттю Божою і вважається гріхом.

Як часто потрібно сповідатися і чи є обов'язкова періодичність?

Кається треба все життя, зауважує панотець: «Якщо читаєте вечірні молитви щоденно, там є щоденне покаєння, щоденна сповідь гріхів. Це банально, але правильно, бо кається треба постійно. Згідно з традицією, щоразу, коли ми йдемо до Причастя, тоді й сповідаємося. Хоча в Грецькій Православній Церкві духівник раз на місяць сповідає, але упродовж місяця віряни можуть щонеділі або й щоденно приходити до причастя. Важливо те, щоб приймати причастя в чистоті серця, совісті й очиститися від гріха. Тому ми кажемо так: раз на тиждень можна сповідатися... Так буде краще, ніж зовсім не йти до Сповіді».

Програма «Церква і релігія» – спільний проєкт каналу «Конкурент TV» та єпархіальної телестудії «Собор». Повністю випуск можна подивитися на сайті pravoslavivolyyni.org.ua, в розділі «Відео».

Олена Маюк

— ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ —

МИТРОПОЛИТ МИХАІЛ – НА ЗАСІДАННІ ОРГКОМІТЕТУ ДО 600-РІЧЧЯ З'ЇЗДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОНАРХІВ

У Волинській обласній військовій адміністрації відбулося перше засідання оновленого організаційного комітету щодо підготовки відзначення цієї історичної події.

У 2029-му заплановано відсвяткувати цю дату як на державному, так і на міжнародному рівнях. Зокрема, буде проведено конференції, культурні та просвітницькі проєкти тощо.

Організатори переконані: важливо на високому рівні відзначити цю подію. Один з натхненників задуму – митрополит Луцький і Волинський Михаїл. «Я об'їздив практично всю Європу, зустрічався з послами тих держав, і всі вони зацікавлені цією темою», – зауважив владика. На його думку, втілення такої ідеї є іміджевим та прибутковим. «До організації та проведення цієї важливої не лише для Волині, а й для усієї України дати можна залучити не тільки туристів, а й інвестиції», – наголосив архієрей.

До проведення заходів вирішено долучити депутатів Верховної Ради від нашої області. Адже вони є членами європейських об'єднань, куди входять майже всі держави, що були представлені на з'їзді монархів 600 років тому. «Це додасть події важли-

вого міжнародного значення», – підкреслив голова облради Григорій Недопад.

Очільник ОВА Іван Рудницький пропонує найперше програму заходів презентувати Міністерству культури та стратегічних комунікацій і МВС, оскільки багато залежить від їхньої позиції надати цій події статусу загальнодержавної або ж міжнародної. «Важливо гідно організувати і відзначити цю історичну дату, яка стане знаковою на шляху євроінтеграції нашої держави», – підкреслив він.

Члени оргкомітету ухвалили рішення розробити логотип заходу для брендування промоційної та сувенірної продукції. Йшлося і про випуск Укрпоштою марки до 600-річчя з'їзду європейських монархів у Луцьку.

У липні 2024 р. відбулися збори Луцького міського деканату, в яких взяла участь Катерина Мойсіюк-Теліпська, начальник управління туризму та промоції міста Луцької міськради. Домовлено про співпрацю між духовною консисторією і цим управлінням щодо підготовки відзначення 600-ї річниці.

Тетяна Хомич

У ВПБА – ПЕРШИЙ ВИПУСК МЕДИЧНИХ КАПЕЛАНІВ

Вручення сертифікатів священникам із Волині, Івано-Франківщини, Львівщини, Рівненщини, та Хмельниччини за програмою «Клінічне душпастирство» відбулося у Волинській православній богословській академії 7 лютого.

На церемонії випуску митрополит Луцький і Волинський Михаїл побажав успіхів випускникам у їхній подальшій праці та зазначив: «Ваше служіння – це не лише праця, а справжнє покликання, що приносить розраду тим, хто її найбільше потребує». А ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакін наголосив на важливості медичного капеланства у церковному служінні та подякував випускникам за старанність під час навчання.

Голова наглядової ради ВПБА і голова ГО «Волинське братство Св. Володимира Великого» Сергій Мостенець привітав випускників та зазначив, що академія продовжує розширювати горизонти підготовки капеланів: «Ми не зупинилися лише на військовому капеланстві, а активно розвиваємо клінічне душпастирство, адже це надзвичайно важливо для нашого суспільства».

Голова управління охорони здоров'я облдержадміністрації Юрій Легкодух наголосив на значенні клінічного душпастирства для пацієнтів та медичного персоналу: «Я захоплююсь вами, вашою працею та ініціативами, які реалізовує Волинська богословська академія. Це неймовірно важлива місія, яка змінює життя людей».

Ректор Волинського медичного інституту Тетяна Пастрик підкреслила важливість співпраці між медичними та духовними закладами для забезпечен-

ня всебічної підтримки пацієнтів. «Коли духовність поєднується з медициною, це дає змогу допомагати не лише тілу, а й душі. Це те, що робить клінічне душпастирство незамінною частиною сучасної медичної системи».

Незадовго до випускної урочистості подію відзначили в обласній раді. Заступник її голови Григорій Пустовіт висловив вдячність богословській академії та адміністрації медінституту за реалізацію цієї надзвичайно важливої справи.

Проект є спільною ініціативою нашого духовного вишу, облради та Волинського медінституту. Його вперше реалізувало Міністерство охорони здоров'я та внесло до класифікатора професій спеціалізацію «фахівець з вищою немедичною освітою – капелан в охороні здоров'я». Програма включає теоретичні та практичні заняття, що дозволяє студентам здобути необхідні знання й навички для надання духовної підтримки пацієнтам, їхнім родинам і медичному персоналу. Досі священники працювали у медзакладах на волонтерських засадах, а після проходження навчання та отримання сертифіката можуть претендувати на оплачувану посаду.

Керівник курсу – викладач ВПБА, голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів єпархіального управління, медичний капелан протоієрей Назар Бабій.

Сертифікатна програма насамперед буде цікавою для священників, які трудяться в медичних закладах як волонтери. Після проходження піврічного навчання вони зможуть працювати офіційно. «Є дуже великою потреба саме у капеланах в охороні

ВАРТО ЗНАТИ

здоров'я, оскільки в лікарнях перебуває багато військовослужбовців. Вони, а також їхні рідні, потребують психологічної підтримки та спілкування», – підкреслив о. Назар.

Навчання охоплює такі аспекти, як духовний супровід, проведення релігійних обрядів, кризове консультування та надання емоційно-психологічної підтримки. Студенти також проходять практику під наглядом досвідчених фахівців.

Це пілотна програма, поки що єдина в Україні. Вже набрано наступну групу із 20-ти чоловік.

Волинська православна богословська академія продовжує розвивати свої освітні програми, спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців у різних галузях духовного служіння. Попереду – нові виклики, але й нові можливості для розширення місії Церкви у суспільстві.

У ЛУЦЬКОМУ ХРЕСТОВОЗДВИЖЕНСЬКОМУ БРАТСТВІ ЗМІНИЛОСЯ КЕРІВНИЦТВО

2 березня православне братство Воздвиження хреста Господнього провело звітно-виборчі збори. Згідно зі статутом змінено керівний склад.

За повідомленням протоієрея Василя Клочака, настоятеля однойменної церкви, новим головою стала Ірина Дацюк, яка багато років працює з цим братством.

Ірина Євгенівна – скульптор, живописець, ілюстратор і поетеса. Мешканка с. Затурці Володимирського р-ну, походить із родини художників. Закінчила Львівський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва у 1986 році (відділ художньої кераміки). Багато церков нашого краю прикрашають її роботи. Була ілюстратором газети «Волинські єпархіяльні відомості».

Братство засновано 1617 року, воно зробило великий внесок у тогочасне православне життя Луцька й Волині (функціонували школа, сиротинець, друкарня тощо). Після перерви в діяльності юридичне підтвердження своїх прав отримало в 1873-му. На той час Братство нараховувало 79 осіб. Активну участь брав голова з'їзду мирових посередників П. Косач – батько Лесі Українки. Почесним членом був історик, етнограф, архівіст, письменник О. Левицький.

Тоді за почином Братства розпочалася відбудова пам'ятки архітектури XVII ст. – Хрестовоздвиженської церкви (освячено у серпні 1890 р.), оздоблено кілька занепалих на той час храмів (зокрема, Свято-Троїцький кафедральний собор і Свято-Покров-

ську церкву), зведено нові каплиці в центрі Луцька.

1890 року Братство облаштувало давньосховище, в якому зберігалися рукописні книги і стародруки, що належали братській книгозбірні в минулому. На його базі проводилась екскурсійна робота (фактично – перший громадський музей Луцька). Братчики також заклали: книгарню, бібліотеку, притулок і лікарню для найбільшого населення міста й околиць, відкрили церковнопарафіальну школу. Згодом при школі діяли вечірні класи для дорослих. Усі братські заклади були доступні для людей різного віросповідання та статків. Братство організовувало для населення краю народні читання.

Після Першої світової війни, коли Західна Волинь увійшла до Польщі, Братство стало виразником інтересів української людності краю та його просвітницьким центром. У той час братчики перекладали українською мовою багато богослужбових книг.

На початку 1944 року, після входження до Луцька радянської армії, Братство знову припинило існування, а 1990-го – знову відновилося.

Понад 21 рік його очолював Андрій Бондарчук, письменник, журналіст, депутат Верховної Ради України І скликання. За цей час відроджено некрополь, засновано музей, здійснено багато інших добрих справ. Попередній очільник – Ігор Бурчак, зокрема, створив комп'ютерний варіант-модель для машинного вишивання нової короги як символу Братства.

Оксана Карнковська

16 БЕРЕЗНЯ – РІЧНИЦЯ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ МИТРОПОЛИТА ЯКОВА ПАНЧУКА

У луцькому кафедральному соборі Святої Трійці помолилися за упокоєння душі ієрарха, земне життя якого завершилося в 2004 р.

Заупокійну літію на могилі на соборному кладовищі очолив митрополит Луцький і Волинський Михайл. З ним помолився декан протоієрей Микола Нецькар та інше духовенство. Владика Яків (у миру Іван Дмитрович Панчук) народився 5 жовтня 1931 року в селі Лосятин поблизу Почаєва. Сім'я Панчуків була великою: майбутній владика мав трьох братів та дві сестри. Це була побожна українська родина.

Особливо яскравий відбиток на дитячу душу наклала велична святиня – Успенська Почаївська лавра, неподалік якої знаходиться Лосятин. Тож після закінчення школи навчався в Ленінградській семінарії, потому в духовній академії.

Тоді, у розпалі хрущовських гонінь, влада масово закривала храми й монастирі. Але, незважаючи на переслідування монахів Почаївської лаври, брат Яків із багажем богословських знань повертається до неї. З 1966 по 1974 рр. він виконує тут різні послухи – бібліотекар, уставник, регент, благочинний. За ревну службу в 1969 р. возведений у сан ігумена. Згодом став намісником лаври у сані архімандрита. Багато доброго зробив владика, керуючи цією обительлю: впорядкував уставне добове богослужіння,

запровадив внутрішні правила, створив великий святковий хор, здійснив реставраційні роботи соборів, монастирських корпусів, чого не було протягом шістдесяти років, провів опалення. А головне – він вважав Почаївську лавру українською і гуртував довкола себе священників із проукраїнською позицією. Зрозуміло, це зовсім не сподобалося радянській владі, яка поставила ультиматум: «Якова звільнити», тож був змушений піти з лаври.

Лише з перетворенням Українського екзархату РПЦ в Українську православну церкву із правами самоуправління 24 листопада 1990 р. Священний синод УПЦ обрав о. Якова єпископом Почаївським. Повернувся до рідної обителі як єпископ і намісник наприкінці 1991 року. А в травні 1992-го підбурені російськими агентами заколотники влаштували його друге вигнання. Владика Яків розумів, що силою витіснили його з лаври саме за проукраїнську позицію: «Оскільки вони знали, що я їх схилив, що в Україні мусить бути Українська Церква, вони все влаштували мені... Але прийде час і вони зрозуміють, що Українська Церква повинна бути, має право бути. Українська Церква – це та Церква, яку благословив Бог українському народові».

Після «Харківського собору» 1992 р., на якому єпископи відреклися своїх підписів під рішенням

ПОСТАТІ

Помісного собору 1991 р. щодо проголошення автокефалії, владика Яків залишився із Предстоятелем – Митрополитом Філаретом, і так стало можливим створення Київського Патріархату.

За заслуги перед Церквою в 1993 р. преосвященного піднесено до сану архієпископа. З 12 квітня 1995 р. до смерті керував Волинською єпархією (з листопада 1995-го – як митрополит Луцький і Волинський), був постійним членом Священного синоду УПЦ КП. За заслуги перед Церквою нагороджений орденами Христа Спасителя та Святого

рівноапостольного князя Володимира I і II ступенів. Також мав нагороди Єрусалимського і Румунського патріархатів.

Владика Яків за свого земного життя встиг зробити чимало богоугодних справ як для Церкви, так і для держави, і для багатьох людей.

Помер 16 березня 2004 року після важкої недуги у клініці «Феофанія».

Прот. Віталій Собко

РОЗДУМИ

ГРУША НЕ ВСОХЛА

Коли йдеться про межі земельних ділянок, згадується історія, описана класиком української літератури Іваном Нечуєм-Левицьким у повісті «Кайдашева сім'я».

Конфлікт між родинами виник через спокусу прибрати до рук увесь щедрий урожай, бо «на біду того літа груша вродила, та ще й дуже рясно. Груші були здорові як кулаки та солодкі як мед. Таких груш не було в цілому селі. Груш уродило так рясно, що гілля гнулось додолу». Це стало приводом для сварок і суперечок між Мотрею і Марусею, які не змогли поділити плоди. Коли Мотря вибила деркачем око Марусі, справа дійшла до суду...

Офіційні межі, кордони, обмеження і досі турбують сучасників. Саме за них ведуться війни, гинуть люди, проливається кров.

У Біблії сказано: «Не порушуй межі ближнього твого, яку поклали предки в наділі твоєму, що дістався тобі на землі, яку Господь Бог твій дає тобі у володіння» (Втор. 19:14). Але межі існують усередині нас. Саме вони дозволяють нам зрозуміти наші потреби щодо власного і чужого. Без відчуття меж стає важко відфільтрувати наші потреби від потреб інших, що є важливим для власного самозбереження, як тілесного, так і морального. Той, хто бажає розширити свої володіння за рахунок чужих, не має в перспективі успіху. Ба навіть утрачає своє: «...бо всі, хто візьме меч, від меча і загинуть» (Мф. 26:52).

Наші сучасники переназвали межі «червоними лініями». У техніці – граничне навантаження, край можливостей тощо. У політиці чуємо часто про недопущення переходу червоних ліній як попередження щодо початку агресивних дій. У нинішній геополітиці червоні лінії зі сторони північного сусіда – кампанія, спрямована на недопущення в Україні євроінтеграції, зміцнення української армії, української мови та дерусифікації. Саме ці прояви

розквіту нашого державного устрою драгують московитів і, як вони вважають, ми цим перетнули межу їхньої терпимості. Далеко не дипломатичними шляхами ворог вирішив знищити українців як націю. Нам вдається зупиняти його натиск і давати достойну відсіч.

Коли нам усе вдається, терпіння виявити нескладно. Істинне випробування терпіння приходить, коли порушуються наші права – коли з нами поведуться нечесно, коли нас убивають і руйнують матеріальні надбання і культуру, коли в черговий раз висміюють

нашу віру. Однак Біблія прославляє терпіння як плід Духа (Гал. 5:22), що має виявлятися в житті кожного послідовника Христа (1 Сол. 5:14). Терпіння демонструє нашу віру в Божественний вибір часу, Його всемогутність і любов. Але згадаймо, як століттями ми терпіли наругу «старшого брата» щодо власного шляху вдосконалення. При тім, що історія українського етносу нараховує півтори тисячі літ, а московитів – лише вісімсот років. Зважаючи на час і послідовність подій, ми є «батьками» в еволюції наших сусідських стосунків, а вони – «дітьми», а не «старшими братами».

Хоча більшість людей розглядають терпіння як пасивне очікування чи м'яку толерантність, більшість грецьких слів у Новому Завіті, що перекладаються як «терпіння», є словами з активним, енергійним змістом. Зверніть увагу, наприклад, на текст у Посланні до євреїв 12:1: «Тому й ми, маючи довкола себе таку велику хмару свідків, відкиньмо всяку гордість та гріх, що нас легко обплутує, з терпінням прямуймо до тієї боротьби, яка перед нами». Слово, перекладене тут як «терпіння» означає «витривалість». Християни беруть участь у боротьбі терпляче, долаючи труднощі. У Біблії «терпеливість» є наполегливим прагненням досягнути мети, пере-

— РОЗДУМИ —

несенням випробувань або очікуванню виконання обітниць.

А тепер повернімося до історії з грушею, яка, за початковим задумом автора, не збиралася всихати. Роботу над «Кайдашевою сім'єю» І. Нечуй-Левицький закінчив у 1878 році. Наступного року твір вийшов у львівському журналі «Правда», одразу ж у Львові (тоді це була Австро-Угорщина) здійснили окреме видання повісті. Однак у Російській імперії цензура дуже довго не дозволяла публікацію. Тоді письменник підготував нову редакцію. Одержавши нарешті російський цензурний дозвіл, він опублікував її в Києві у 1887 році.

Найбільш суттєва відмінність між першою й другою редакціями повісті полягала в розв'язці. У першій редакції була така кінцівка: «Діло з грушею не скінчилось і досі. А груша все розростається і вшир, і вгору та родить дуже рясно, наче зумисне дращинься з Кайдашами та їх жінками, а здорові,

як горнята, груші й досі дратують малих Лаврінович та Карпових дітей». У другій редакції автор запропонував іншу розв'язку: «Діло з грушами скінчилось несподівано. Груша всохла і дві сім'ї помирились. В обох садибах настала мирнота й тиша».

Чи не до пророків належить наш літературний класик? Боротьба за соковиті плоди триває й досі, а в обох садибах «мирнота й тиша» ніколи не панували, про що свідчить кривава велика війна з кремлівським агресором. «Сльози – слізьми, а кислиці ще таки будуть», – пророчі слова Івана Нечуя-Левицького з оповідання «Вітрогон». Адже «всі, хто візьме меч, від меча і загинуть» (Мф. 26:52).

Маємо свого пророка, маємо свою культуру та ідентичність, маємо віру в Господа нашого і віримо, що коріння нашого народу розростатиметься «і вшир, і вгору» та родитиме дуже рясно.

Віталій Клімчук

БАТЮШКА, ЦАР-БАТЮШКА...

Як тільки не називають церковних служителів прості миряни та й люди, далекі від духовної теми: священник, ієрей, батюшка, панотець (раніше так називали й батька щодо своїх дітей, а також старих поважних чоловіків)... Кожне слово відображає певну епоху щодо ставлення до людей у рясах. За часів атеїзму набуло зневажливого відтінку слово «піп». Похідне від нього «попадя» – дружина священника. Нині вони називаються матінками і не готові відкликатися на «попадю». А слово «батюш-

ка» тепер уособлює переважно служителя московського патріархату разом із «матушкою».

Невідомо, яке з них було першим: чи цар-батюшка в московському царстві, чи просто батюшка – у храмі. Звісно, що слово царя-батюшки мало більшу вагу, аніж слово Євангелія. Адже особа на троні мала абсолютну владу на землі й могла карати, милувати і повчати. Такі принципи монархічної держави, хоч і називається вона тепер «федерацією». Присмак доброго царя прижився досить успішно і

РОЗДУМИ

в демократичних суспільствах. У виборчому процесі кандидати обіцяють манну небесну й електрат готовий підсадити його на престол.

Чи не в цьому одвічному ставленні криється проблема прозріння наших вірян, які не здатні орієнтуватись у виборі дороги до свого храму? Мається на увазі українського храму, з українськими молитвами щодо форми і глибокого змісту. Стоїмо перед вражаючими цифрами після трьох років великої війни з північним царем-батюшкою: в Україні залишається понад 8 тисяч громад УПЦ московського патріархату. Лише 22 з них прямо вказують свою приналежність у найменуванні. За даними Єдиного державного реєстру, 8097 церков усе ще не обірвали зв'язки з державою-агресоркою. Від початку повномасштабного вторгнення їхня кількість зменшилася на 685. 3 грудня 2023 року по квітень 2024-го до ПЦУ перейшло 96 церков. Тоді як протягом усього 2023 року – 386. Найчастіше залишали лави московського патріархату на Київщині (164), Хмельниччині (155) та Вінниччині (75). На Волині досі продовжує діяти понад 400 храмів МП.

Хто здатний переконати наших вірян прозріти? «Якщо будеш закликати знання і звертатися до розуму; якщо будеш шукати його, як срібла, і відшукувати його, як скарб, то зрозумієш страх Господній і знайдеш пізнання про Бога. Тому що Господь дає мудрість; з уст Його – знання і розум» (Сол. 2:3-6).

Прихожани МП черпають «мудрість» тільки із вуст свого «батюшки» – розумного, начитаного і всезнаючого. З його вуст люди дізнаються, що ПЦУ – «неканонічна», «розкольницька», а наша, мовляв, – українська і правильна. Батюшка сказав – і

край. Батюшці треба вірити. Бо він цар-батюшка, який заволодів мізками прихожан, що не бажають знати історію Київської митрополії і послідовності канонізації.

Проте щодо визнання святих зі свого списку питань у московитів не виникає. Недавно Україну сколихнула подія на Волині. У храмі УПЦ МП села Воєгоща Камінь-Каширського району виявили ікону російського імператора Миколи II, «кривавого царя». На величезних іконах «самодержец і богопомазанник» красувався майже у повний зріст. На що один із «батюшок» дав пояснення: мовляв, його наша церква канонізувала і він уже «святий». Московська церква возвела мало не в лик святих і нинішнього царя-батюшку путіна, і в їхніх храмах уже висять ікони з його зображенням...

Виникає питання: а чи варто адекватним, освіченим і мудрим людям так беззастережно і віддано довірятися «казанням» батюшок московії на українській землі, які ведуть за собою мирян більш як восьми тисяч приходів МП? Чи не про них сказав Спаситель: «Вони сліпі вожді сліпих; а коли сліпий веде сліпого, то вони обидва впадуть у яму» (Мф. 15:14)?

Віталій Клімчук,
головний редактор журналу
«Волинські єпархіальні відомості»

Пітер Брейгель Старший. «Сліпий веде сліпого». 1568 р.

ЮВІЛЕЇ

У КАФЕДРАЛЬНОМУ СОБОРІ ПРИВІТАЛИ ПРОТОДІЯКОНА ЯРОСЛАВА МІСЮКА З КРУГЛОЮ ДАТОЮ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл поздоровив отця Ярослава з 50-річчям і вручив йому церковну відзнаку.

Урочистість відбулася в соборі Святої Трійці напередодні Великого посту, в неділю сиропусну, прощону, на завершення Божественної Літургії. Керуючий єпархією подякував ювілярові за ревні труди на ниві Господній упродовж багатьох років служіння, побажавши йому міцного здоров'я та многих і благих літ.

Протодиякон Ярослав Місюк народився 1 березня 1975 р. в Луцьку. У 1995-му закінчив Волинську духовну семінарію, 2000-го – Київську духовну академію, захистивши дипломну роботу на тему: «Друге відродження УПЦ при митрополиті Полікарпові Сікорському». Сан диакона прийняв 19 серпня 1995 р., висвяту звершено митрополитом Луцьким і Волинським Яковом Панчуком. З цього часу є кліриком кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку. У 2005 р. владики Михаїл призначив о. Ярослава керівником служби протоколу Управління єпархії.

Оксана Карнковська

ДУШПАСТИР ПРИВІТАВ ФОЛЬКЛОРНИЙ ГУРТ «ЧАЧКА» З 25-РІЧЧЯМ

Протоієрей Володимир Подолець, староста луцького кафедрального собору Святої Трійці, взяв участь у концерті цього народного аматорського колективу з нагоди ювілею його заснування.

Мистецьке дійство проходило у Палаці культури обласного центру. З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михайла священник привітав учасників та вручив їм благословенні грамоти.

Під час виступу збирали гроші на потреби Збройних сил України.

Гурт «Чачка» було створено в 1999 році з ініціативи випускниць Волинського державного училища культури і мистецтв (нині – це фаховий коледж культури і мистецтв ім. І. Стравінського) Вікторії Ткачук і Любові Пех та мав назву «Перевесло». Пізніше його перейменували. З 2014 року діє при Палаці культури. Артисти під керівництвом Галини Орищук досліджують народну музично-пісенну творчість і

шляхом відтворення традиційної співочої манери популяризують кращі зразки фольклору Західного Полісся і Волині.

Оксана Карнковська

ДВАНADЦЯТИРІЧНОМУ РЕГЕНТОВІ СТАВИЛИ ПІД НОГИ ТУМБОЧКУ, АБИ ЙОГО БАЧИВ ХОР

20 лютого відсвяткував чвертьстолітній ювілей із дня священничої висвяти протоієрей Юрій Хлопецький – регент хору «Богоспів» кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку, настоятель двох сільських парафій.

Благословення на регентство у головному храмі єпархії він отримав від митрополита Якова Панчука у 1998-му, а через два роки возведений ним у сан священника. І якщо до звання пастиря був шлях навчання у Волинській духовній семінарії, то до регентства все розпочалося з раннього дитинства. Живучи в с. Забороль, Юрко відвідував із дідусем (який був церковним старостою) місцеву церкву. Прислуговував і прислухався до богоспіву біля клиросу. Згодом став підспівувати хористам, аж поки його не помітили і поставили в один ряд із півчимами. Через два роки постало питання пошуку нового керівника хору і всі, однотайно вирішили доручити цю важливу місію юному співакові. Але хлопець на той час не мав іще зросту, щоб його бачили всі хористи. Довелося підшукати дерев'я-

ну тумбочку, яка додала йому кільканадцять сантиметрів. Так розпочався його мистецько-духовний шлях богослужіння.

Сімнадцятирічним юнаком визначився остаточно: став студентом духовної семінарії. Керував хором, служив у соборі й, одружившись із дівчиною Галиною (здобувала спеціальність регента у ВДС), отримав парафію у селі Одереди Луцького районного благочиння.

– Храму в селі на той час не було, – згадує отець Юрій, – молилися у приміщенні старого дитячого садка, на освяченому ж місці під будівництво храму Архистратига Михайла довелося все розпочинати з нуля. Божий дім постав у всій красі лише через сім років завдяки зусиллям парафіян на чолі зі старостою Володимиром Костюком. Пам'ятаю ту радісну мить, коли владика Михайл Зінкевич урочисто освятив новобудову.

Святкову Літургію озвучував церковний хор на чолі з матінкою Галиною, дружиною настоятеля, бринів усіма барвами вокальних здібностей місцевих талановитих людей.

Не дивно, що і трійко донечок у сім'ї Хлопецьких теж мають нахил до музики: двоє навчаються в музичній школі, а найменшій, чотирирічній, також подобається співати.

А не так давно, в 2022 році душпастир став настоятелем храму і в с. Білосток. Тут парафіяни вирішили повернутися в лоно Православної Церкви України, і церковний хор зазвучав українськими богослужбовими піснеспівами.

– Свого часу мені доводилося перекладати на українську мову церковні твори зі старослов'янської, – згадує панотець, – згодом навчився записувати ноти.

ЮВІЛЕЇ

Спеціальної музичної освіти в о. Юрія нема. Бог нагородив його прекрасним, витонченим слухом і він береться за аранжування вокальних творів. Більше того, інші священники готові отримати від нього майстерклас із вокальних навичок.

У білостоцькій парафії при храмі вдалося створити дитячий вокальний гурт. На різдвяні свята дітлахи наколядовані кошти донатили на потреби ЗСУ. Крім того, створені панотцем церковні хори беруть участь у фестивалях, благодійних марафонах, долучаються до мистецьких акцій.

За тривалий період життя хору «Богоспів» змінилося в ньому не одне покоління вокалістів. Колектив омолоджується, шукає нові цікаві твори для виконання.

– Я вважаю, що п'ятдесят відсотків впливу на парафіян у храмі здійснює якісний спів хору, він до-

помагає глибше розуміти молитву, сприйняти Слово Боже, – аналізує протоієрей Юрій. – Тому ми дуже серйозно ставимось до репетицій і вибору, що виконувати.

До храмів Архістратиґа Михаїла в селах Одераци й Білосток ідуть православні, щоби, помолившись, послухати Євангеліє, проповідь священника та церковний спів. Він западає і в серця юних вірян, які згодом стануть повноцінними півчимами, що зможуть підсилювати духовне звучання Божественних законів. Адже слова, почуті в церковних стінах, линуць не тільки з руки регента, вони линуць із небес. Тож нехай «Богоспів» і всі церковні хори отця Юрія Хлопецького й надалі трудяться щедрим ужином на ниві Господній. На многії літа!

Віталій Клімчук

Світлина з сімейного архіву отця Юрія Хлопецького

ТОЧКА ЗОРУ

ДО ЄВРОПИ... В ЛАПТЯХ?

Такої розкоші продавці ялинкових передноворічних базарів ще не знали. Жвава торгівля стартувала з початку грудня і тривала аж до приходу Нового року. До Різдва Господнього 25 числа християни вже купили лісову красуню, а після свята за новим стилем почали прикрашати оселі всі ті, хто слухається порад московського кирила гундяєва.

Вже друге Різдво Україна офіційно відзначає 25 грудня. Після

календарної реформи 2023 року дата 7 січня, за яке так трималися в часи Радянського Союзу, перестала бути офіційним вихідним. Більшість справді святкує 25 грудня народження Ісуса Христа, однак частина людей ще не звикла й відзначає або два Різдва, або досі 7 січня.

Юліанський календар було запроваджено в 46 році до н. е. за ініціативи Юлія Цезаря. А всі християни почали ним користуватися у 325 році н. е.

Для того, щоб виправити календарну неточність, яка накопичилася впродовж століть, у 1923 році на Синаксі (зібранні) предстоятелів Православних Церков у Константинополі під головуванням Вселенського Патріарха Мелетія IV було схвалено оновлений, так званий новоюліанський календар. Відзначати Різдво Христове 25 грудня Всеправославний Собор вирішив того ж року.

На це погодилися майже усі Церкви світу. Перших навіть московський патріархат, але хутко дав задню. З тих часів МП, а згодом за нею і Київський Патріархат в Україні, зберігали вірність юліанському календарю. За ним Різдво – 7 січня, а Новий рік мав би бути 14 січня.

За старим стилем живуть і, відповідно, святкують Різдво 7 січня всього декілька Православних Церков у світі – Єрусалимська, Російська, Сербська, Грузинська, Македонська, Польська, а також афон-

ські монастирі. До 2023 року з ними були і всі українські православні церкви та УГКЦ. За деякими даними, це 25 % християн світу. Інші 75 % відзначають Різдво в ніч з 24 на 25 грудня.

25 грудня помилково пов'язується виключно з католицизмом, адже у цей день святкують більшість православних світу, отже неправильно казати «католицьке Різдво», коли йдеться про цю дату.

Перенесення святкування Різдва в Україні з 7 січня на 25 грудня обговорювалося з 2015 року. Спершу ми почали відзначати народження Христа двічі на рік. У 2017 році Верховна Рада прийняла закон, який унормував святкування Різдва двічі та зробив 25 грудня вихідним днем. У 2022 році ПЦУ дозволила єпархіям проводити Богослужіння на Різдво Христове за новоюліанським календарем, тобто 25 грудня.

Українська православна церква (московського патріархату) була і лишається однозначним противником перенесення святкування. Отже, крім продавців ялинок на ринках, які мають економічну вигоду за тривалістю продажів, це не вигідно більше нікому. Та й логічний процес святкування Нового року перед Різдвом у час Пилипівського посту був не виправданим випробуванням для християн. Усі не схвалювали такої послідовності й повторення святкових дат. Іноземці ніяк не могли зрозуміти дублювання наших празників, а ми вбачали в тому навіть деяку перевагу в подвійних застіллях. Ми ж усі маємо бажання інтегруватися в європейську спільноту, чекаємо підтримки союзників у боротьбі з рашистським агресором і, разом з тим, підтримуємо московію старими датами святкування Різдва.

Поплічники північного диктатора пішли ще далі: у білорусі для шкіл видали спеціальне розпо-

— ТОЧКА ЗОРУ —

рядження щодо репертуару новорічних свят. Під заборону потрапили традиційні різдвяні колядки, а також англомовні пісні та західні мелодії, наприклад, Jingle Bells. Також на шкільних святах заборонили присутність Санта Клауса і ялинкові прикраси, які можуть асоціюватися із західними традиціями. А от рекомендували на всіх рівнях системи освіти білорусі використовувати російські новорічні традиції. Санті Клаусу тут місця нема, бо він особа прозахідна й американська. Хоча насправді це і є знайомий українцям із давніх християнських часів святий Миколай, особа цілком реальна зі статусом святителя, а Дід Мороз – міфологічний персонаж давньослов'янських племен.

У давнину його вважали повелителем зими та морозів і називали по-різному: Тріскун, Студенець, Карачун, Зимник, Мороз, Дядьо Коледа, Позвізд. Існує міф, що Дід Мороз – це перевтілення слов'янського бога Морока, якого вважали повелителем зими та холоду. Образ Діда Мороза був злим. Його уявляли велетенським дідуганом із сивою бородою, що виморожував людей, посіви та худобу. Селяни боялися цього персонажа, залишали для нього гостинці: млинці, кисіль, печиво. А в деяких поселеннях навіть людську жертву: у лісі до дерева прив'язували молоду дівчину та залишали на ніч. Так просили не губити посіви та худобу. Якщо дівчину вранці знайдуть замерзлою та ще й покритою льодом чи снігом – це означає, що Мороз прийняв жертву і люди перезимують без втрат.

Із розвитком суспільства жертви для міфологічного Зимника ставали менш жорстокими. Замість людей його задобрювали вбитими тваринами або їжею. Робили це у день зимового сонцестояння, коли ніч була найдовшою в році. Його вважали початком астрономічної зими і, зазвичай, погода була найбільш морозною. Тому люди намагалися робити підношення лісовим богам, які розвішували на гілках дерев. Приносили в ліс напої, їжу, розпалювали ритуальні багаття, колядували та ворожили. Так святкували народження нового Сонця. Вважається, що ці обряди були зачатками сучасного святкування Нового року.

З появою християнства Церква стала засуджувати поклоніння образу Тріскуна, адже вважала це тяжким гріхом. На зміну злому образу прийшов добрий – святий Миколай. Йому не треба було приносити пожертви, адже він не нищив людей та їхні стат-

ки морозами. Натомість приносив дітям подарунки, а неслухняним міг принести під подушку різки.

А Дід Мороз як добрий персонаж з'явився лише наприкінці 30-х років XX століття. Сталось це через те, що більшовики, прийшовши до влади, розгорнули антирелігійну політику, образ святого Миколая, що виконував доти роль дарувальника гостинців для дітей, заборонили. На зміну прийшов оновлений образ Діда Мороза – доброго персонажа із сивою бородою, що не має стосунку до церкви. Нещодавно кремлівські посіпаки шокували світ передноворічним відеороликом, де так званий Дід Мороз у дуєті з воїном ворожого війська збивають у небі Санта Клауса, що летить до дітей з подарунками. Пояснюють це тим, що, мовляв, нічого американського і західного не може бути над їхніми головами...

Ми живемо в часи змін. Змінюємось ми, змінюється наше оточення, усе навколо нас зазнає змін. Зміни – це те, чого ми зазвичай боїмося, бо не відчуваємо контролю над своїм життям. Що Біблія говорить про зміни? Ми маємо вчитися довіряти Богу в часи найбільших і найжахливіших змін, дозволивши Йому змінювати нас самих, щоб ми уподібнювалися до Ісуса Христа. Нам обіцяно, що все сприятиме добру для тих, хто любить Його і дотримується Його заповідей. Бог іде з нами цим життєвим шляхом – Його присутність є завжди поруч, направляючи нас. «Отже, хто в Христі, той нове творіння; давнє минуло, – ось постало [все] нове!» (1 Кор. 5:17); «Все має свій час, і кожна справа під небом має свою пору» (Проп. 3:1); «Але ж Я роблю нове, і воно вже настає, – невже ви цього не розумієте? Я прокладу в пустелі дороги, а в степах з'являться ріки» (Іс. 43:19).

Потрохи і в наших пустелях духовності з'являються струмочки вологи, яка живить свідомість. Тримаючись за старе і підтримуючи штучно придумані традиції, ми ллємо воду на чужий млин, який нещадно перемелює нашу ідентичність, спопеляє нашу культуру і духовні цінності. Ми всі з надією дивимося на Захід і готові долучитися до спільної справи відновлення суспільної справедливості на демократичних началах. Рашистські «лапті» аж ніяк не допоможуть нам у цій нелегкій ході до правди. Новий час у буквальному і переносному розумінні стоїть у наші двері. «Але ж Я роблю нове, і воно вже настає, – невже ви цього не розумієте?» (Іс. 43:19).

Віталій Клімчук

«ДЕНЬ ЗАКОХАНИХ»: ПАРОДІЯ НА СВЯТО ЧИ ЛЮБОВНИЙ БЛУД?

Дітлахи перед різдвяними святами запасуються добірним зерном, аби, колядуючи і щедруючи, заробляти кишенькові гроші. Комерційну складову празників не приховати, як і те, що перед «святком закоханих» юні особи та дорослі запасуються «валентинками» й подарунками, щоб отримати взаємність. Це стосується і тих, хто вже має законну «половинку», і тих, хто її шукає. Празник святого Валентина спрощує шлях до сердець і «валентинка» є своєрідним паролем взаємності.

Свято закоханих є суто світським, що втратило із плином часу релігійну основу. Адже виділити посеред буднів один-єдиний день для втілення Господньої заповіді це, згодні, несерйозно.

«Вчителю, яка заповідь Закону є найважливішою?» Ісус відповів: «„Люби Господа Бога свого всім серцем, усією душею і розумом своїм“. Це перша і найголовніша заповідь. Є ще й друга заповідь, подібна до цієї: „Любіть ближнього свого, як себе самого“. Увесь Закон і вчення пророків спираються

ТОЧКА ЗОРУ

на ці дві заповіді» (Мф. 22:36–40).

День святого Валентина (Валентинів день, день закоханих) відзначають 14 лютого. Назва походить від угодника Валентина, якого згадує цього дня Католицька Церква як «факультативний спогад» через чималі сумніви у фактах його життя. Від імені цього святого походить і назва вітальної листівки, знайома навіть тим людям, які ніколи нею не користувалися. Адже чи не в кожному містечку та навіть селі є візуальні підтвердження любові до рідного краю на зразок «Я ♥ N.....», де сердечко-валентинка виражає

безмірну величину почуттів. По суті, така листівка в середині лютого є певним освіченням у коханні. Саме тому всім несміливим залицальникам це свято і його атрибутика стають у великій пригоді як і колись у древні часи. Відомо, що під час язичницьких купальських свят влаштовувались ночі «вільного кохання» — дівчата бігали у лісі в повній наготі а хлопці, піймавши красуню мали право оволодіти нею. Гарантією одруження випадкових пар була вагітність дівчини. Таке було правило чи навіть закон. Продовження трохи пом'якшених традицій спостерігаємо і в теперішньому часі. На Ямаїці День закоханих є днем боротьби із соромом та боязкістю. В країні існує традиція, за якою там відбуваються «голі весілля», коли з одягу на нареченій і нареченому залишаються лише обручки. У Голландії в цей день жінка може зробити пропозицію чоловікові, якого вона вподобала. Якщо ж чоловік відмовляє, то він має подарувати їй шовкову сукню. А в Канаді чоловікові за відмову жінці може загрожувати штраф або ґрати. У День Святого Валентина у 2009 році у столиці Мексики був побитий рекорд за кількістю пар, які одночасно цілувалися. У заході взяли участь майже 40 тисяч закоханих.

В сучасному трактуванні, особливо молоді, Свято закоханих є своєрідним благословенням на позашлюбні та дошлюбні взаємини, зручний привід для підліткового блуду. Пам'ятаймо слова апостола Павла: «Все мені дозволено, але не все корисно; все мені дозволено, але ніщо не повинно володіти мною». (1 Кор. 6:12).

Хто ж той святий Валентин? Є різні легендарні версії. За однією, справа малася нібито так. У Римській імперії в 270 р. Клавдій II на час ведення війни заборонив солдатам вступати в шлюб, бо вважав, що одруження робить їх слабкими та обтяжує сімейним побутом. Однак священнослужитель на ім'я Валентин таємно вінчав закоханих. Коли правитель про це дізнався, його схопили, піддали тортурам і зітнули голову за «антидержавну» діяльність. У ніч перед стратою, 14 лютого, він написав дівчині (ймовірно, дочці тюремного наглядача, з якою подружився в ув'язненні) віршованого листа й підписав його: «Твій Валентин». Згодом такі листи отримали назву «валентинки».

У XIV ст. Валентина РКЦ канонізувала за благі діяння, однак не за ті, про які оповідає легенда. Православна Церква України заявила, що нинішнє свя-

то «не відповідає фактам з реального життя святого Валентина» та не належить до православної традиції. «Відповідно до однієї з найпопулярніших легенд, святий Валентин вінчав закохані пари попри заборону

жорстокого імператора Клавдія II... Однак ця легенда містить значну помилку в хронології подій, адже за часів життя святого Валентина у III столітті взагалі ще не існувало особливого обряду церковного вінчання», — кажуть у ПЦУ.

Православна церква вшановує кількох святих на ім'я Валентин. Угодник, із яким пов'язують день закоханих, відомий як Валентин Інтерамський (Італійський),

із міста Терні. Однак у православній традиції його згадують зовсім в інший день — 12 серпня. А 14 лютого пов'язане з язичницьким святкуванням давньоримських часів, яке супроводжувалося жертвопринесенням на честь божеств родючості й материнства.

«Тому масова культура, власне, поєднала пам'ять християнського святого з язичницькими мотивами, які були поширені раніше, а згодом перетворила це ще і на комерцію, спонукаючи купувати подарунки», — йдеться у заяві.

У Римсько-Католицькій Церкві св. Валентина вважають не покровителем закоханих, а покровителем людей, які страждають на нервові захворювання: ікони часто зображають його в одязі священника чи єпископа, який уздоровлює юнака, хворого на епілепсію. За церковними переказами, на могилі св. Валентина один юнак, слабкий на цю недугу, довго молився — і видужав. У деяких же частинах світу це покровитель тваринництва та плантацій цитрусових.

Загалом у римо-католиків є 16 святих Валентинів і дві святі Валентини. 14 лютого римо-католики насамперед відзначають день Кирила і Мефодія, покровителів Європи.

Проте є країни, де свято закоханих досі заборонене. Йдеться, зокрема про Іран та Саудівську Аравію. Влада цих країн вважає, що це свято пропагує сексуальну розбещеність. Тому тих, хто не дослухається до офіційних рекомендацій, карають чималими штрафами.

Таким чином, одного з мучеників за віру Христову було перетворено на захисника закоханих, ба навіть «вільної любові», а день його мучеництва — на празник радощів і гульок, що не схвалює ні Православна, ні Католицька Церкви.

Чи гріх відзначати день закоханих? До щирої любові закликає Творець, аби зробити світ добрішим і справедливішим. Українці ж приєдналися до цього свята наприкінці XX ст., копіюючи традиції західного світу з його легендами та забобонами.

Святкувати Валентина — особиста справа кожного. Але все залежить від того, як проводити цей день. Якщо вшановуємо супутницю життя, даруємо їй квіти і все це в любові, то в такому дні (втім, як і в будь-якому іншому) немає нічого поганого. А ще краще — побувати на Сповіді, прийняти Причастя, з'єднатися з Господом.

ГІМНАЗІЙНА МИХАЙЛІВСЬКА ЦЕРКВА І ВАСИЛІВСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР

На місці монастиря бернардинців і бернардинського монастирського костелу (сучасного Свято-Троїцького собору) знаходився православний Свято-Василівський чоловічий монастир та прилеглі до нього церковні землі. Про це йдеться у документах 1449–1607 рр. Лише 1607 р. в описі маєтків Луцького єпископства, захопленого уніатами, запустила будівля монастиря згадана уніатською. Нерухомість, належна до неї, але вже без храму, фіксується на цьому місці також у люстрації Луцька 1789 р., хоча частина площі вже була зайнята збудованим у 1752 р. монастирем бернардинців.

Тож повернення колишнього бернардинського костелу православним, облаштування там собору у 1879–1880 рр. було історично виправданим і обґрунтованим кроком. Намагання історика Б. Колоска, чиновника-краєзнавця без фахової освіти О. Котиса та інших виставити перетворення костелу в православний собор як акт дискримінації римо-католиків та вандалізм над історичною спадщиною Луцька не мають достатньої аргументації (тим більше, що католики мали достатньо прав і особливий статус у Російській імперії). Втім, Колосок визнає, що католицька ієрархія сама дала згоду на передачу напівзруйнованого монастиря у фонд російської казни. Загалом намагання цього автора висвітлити діяльність російської влади та офіційної церкви щодо перебудови костелу в собор виключно у негативному ключі, з пропольських позицій, виглядає як певна конфесійно мотивована маніпуляція.

Луцьке Хрестовоздвиженське братство, слідом за спадкоємцями польського доктора медицини Яна Лернета (які забезпечили капітали для утримання навчального закладу), спільними зусиллями добилися у 1894 р. прийняття рішення Міністерства народної освіти Росії про відкриття у Луцьку прогімназії.

Ян Непомуцен Лернет (1745–1820) деякий час, на рубежі XVIII–XIX ст. жив у Луцьку, став першим директором утвореної 1805 р. Волинської гімназії в Кременці, реорганізованої в 1819-му в Кременецький лицей. Урочисте відкриття Луцької прогімназії відбулося 30 вересня 1895 р.

Приблизно тоді ж відкрито прогімназійну каплицю, приписану до Троїцького собору. А уже приблизно з 1900 р. існувала окрема домовна прогімназійна церква (з переведенням прогімназії у ранг гімназії 1908 р. – гімназійна), яка залишалася діючою до 1919–1920 рр., коли будівлю зайняла польська військова адміністрація.

Деталей про цю церкву не виявлено, але з джерел відомо, що з часу заснування храм мав посвяту престолу на честь св. Михайла, першого митрополита Київського і всієї Русі. Клірова відомість гімназійної церкви за 1914 р., яка про це повідомляє, вказує також, що з 1913 р. старостою гімназійної церкви був викладач географії Луцької гімназії Григорій Скороход.

Таку назву гімназійна церква носила аж до її закриття не пізніше 1919–1920 рр., коли в будівлі бернардинського монастиря, котра з 1895 р. використовувалася для потреб прогімназії/гімназії, з 20

листопада 1919 р. розташовувалося керівництво Волинського округу під владою Цивільного управління східних земель Польщі, котре зайняло тільки частину споруди. Вже невдовзі, з 17 січня 1920 р. там розміщувався так званий Цивільний уряд земель Волині та Подільського фронту, а надалі, не пізніше 19 лютого 1921 р. більшу частину приміщення зайняв новосформований у лютому–березні 1921 р. Волинський воєводський уряд. У колишньому монастирі в 1922 р. заснували Бібліотеку публічну, яка нараховувала 30 тисяч примірників. Але решту будівлі зайняла адміністрація Волинського воєводства.

«Памятная книжка Киевского училищного округа» за 1908 р. повідомляє, що православний заковничель Луцької прогімназії Прокл Іванович Бичковський, крім основного «жалования за законоучительство», з 8 листопада 1901 р. отримував додатково 250 рублів на рік як настоятель церкви при гімназії. Очевидно, він і став засновником окремої православної парафії при гімназії, яку вдалося започаткувати не пізніше 1913 р. До цього доклав зусилля і директор Луцької прогімназії в 1895–1905 рр. Лука Орда, про якого клірова відомість 1914 р. прямо говорить як про фундатора гімназійної церкви.

Формально ця православна громада була не у єпархіальному підпорядкуванні, а в підпорядкуванні шкільного відділу Міністерства народної освіти, тому ніде в клірових відомостях Луцького повітового духовного правління та інших подібних джерелах ця домовна церква не значиться (крім відомості 1914 р.). Але у так званих «пам'ятних книжках» Київського учбового округу та Дирекції народних училищ Волинської губернії, як правило, про існування церкви у гімназії в більшості випадків згадується.

Також Бичковський викладав Закон Божий уже як не штатний, а найманий учитель ще й у луцькій приватній жіночій гімназії Анни Коленко, про що

свідчать деякі друковані джерела того часу.

Разом із Бичковським справами облаштування прогімназійної церкви, безумовно, займався і член Луцького братства та перший директор Луцької шестикласної прогімназії Лука Михайлович Орда, 1860 р. н., виходець із духовного роду, який обіймав посаду директора з 1 липня 1895 по 13 серпня 1905 рр., а далі з Луцька переведений на посаду директора Прилуцької гімназії (в м. Прилуки). Лука Орда опублікував три книги, присвячені церковній та світській історії Луцька: «Краткий исторический очерк г. Луцка и памятники старины, поныне в нем сохранившиеся» (1897 р.), «Крестовоздвиженская братская церковь в г. Луцке: опыт исторического очерка» (1902 р.), «Страничка из истории просвещения на Волини» (1903 р., про Яна Лернета та його фонду для Луцької прогімназії).

Але, крім Бичковського та Орди, до облаштування прогімназійної (згодом – гімназійної) церкви мав відношення ще й перший її староста і псаломник Сила Грибенник (іноді у джерелах помилково згадувався як Грибенюк або Гребеник). Він походив з Полтавщини, де у 1895–1899 рр. був послушником Мгарського Лубенського Преображенського чоловічого монастиря. У 1900–1902 рр. служив псаломником Покровської церкви у Луцьку, від цієї посади увільнений 9 жовтня 1902 р. Очевидно, відтоді займався облаштуванням повноцінної гімназійної церкви замість раніше існуючої молитовної кімнати або домової каплиці. У документах 1903 р. згадується, що овдовів псаломник вже існуючої на той час гімназійної церкви м. Луцька Сила Грибенник, після смерті дружини якого залишилося двоє сиріт: Олексій Грибенников та Марія Грибенникова. Справа щодо опікунства над ними велася у 1903–1908 рр. Луцьким міським сирітським судом. Очевидно, що, як слідує з документів, дружина померла при народженні другої дитини.

За указом від 9 травня 1909 року, псаломщик церкви Луцької гімназії Грибенник дістав від єпархіального священноначалля дозвіл на переведення до парафії села Ярославичі Дубенського повіту.

Наступним псаломником гімназійної церкви служив у 1909–1910 рр. Володимир Дядюк, який паралельно числився заштатним служителем Троїцького собору. У 1910 р. Грибенник знову згаданий, не тільки як псаломник, але і як «попечитель» (староста) Луцької гімназійної церкви, з «духовного звання». Але вже у 1913–1914 рр., до початку Світової війни, за даними клірової відомості 1914 р., старостою гімназійної церкви був Григорій Скороход, викладач гімназії, а про Грибенника вже нічого не згадувалося. Очевидно, через війну залишив Луцьк, та й сама гімназійна церква під час боїв за місто в ході австрійської окупації Західної Волині 1915 р. та Брусиловського прориву 1916 р. сильно постраждала: було пошкоджено вівтарну частину. А вже у вересні 1919 р. Сила Грибенник згадувався як псаломуик парафії с. Балахтон Ачинського повіту Єнисейської губернії.

Після переведення фундатора прогімназійної церкви Луки Орди на Чернігівщину директорами Луцької прогімназії працювали: Васильєв Федір Федорович – у 1905–1906 рр., Кашпурєв Олексій Петрович – у 1906–1907 рр., Ястремський Василь Єфи-

мович – у 1907–1908 рр., статський радник Фрідріх Святослав Олександрович, 1869 р. н., який виконував ці функції з 1908 р., коли Луцьку прогімназію реорганізовано у повноцінну гімназію, до самого кінця – аж до евакуації та поступового замороження її діяльності в 1916–1917 рр.

Серед найвідоміших парафіян прогімназійної, а згодом гімназійної церкви у довідковій книзі Київського учбового округу 1908 р. згадується статський радник Тутковський Павло Аполлонович, інспектор народних училищ по Луцькому повіту, працівник Дирекції народних училищ Волинської губернії. Остаточно гімназійну парафію закрила польська влада в 1919 р. Помічником класного наставника прогімназії в 1908 р. числився Дмитро Євдокимович Теодорович, син псаломника с. Вишків Луцького повіту, який був випускником Волинської семінарії та готувався до висвяти у пресвітерський сан (подальша доля точно невідома).

Церква чоловічої прогімназії задовольняла духовні потреби викладачів та вихованців ще двох великих навчальних закладів міста: Луцької жіночої гімназії Анни Коленко (заснованої 1902 р.) та Луцького двокласного міського училища (заснованого 1869 р.).

Таким чином, склад парафіян гімназійної церкви був досить неоднорідним, передусім за політичними вподобаннями, що стало очевидним уже в 1920-х рр., коли стали яскраво виділятися серед православних міщан як проукраїнська фракція місцевої інтелігенції, так і сформована у той же період менш численна русофільська фракція, яку польська влада також до певного часу підтримувала як потужну «антирадянську» та «білогвардійську» силу.

Дореволюційні вчителі Луцької чоловічої гімназії Михайло Черкавський, Григорій Скороход, Рафаїл Шкляр, Володимир Федоренко вже на рубежі 1910-х – 1920-х рр. здобули репутацію проукраїнських діячів (наприклад, Федоренко і Шкляр у серпні 1918 р. утворили в місті повітовий осередок товариства «Просвіта», зареєстрований 17 вересня 1918 р. в губернському центрі Житомирі). Проукраїнської орієнтації дотримувався і призначений 13 вересня 1918 р. новий директор Луцької української державної (з 1919 р. приватної) гімназії Іван Власовський, який також став активним діячем «Просвіти»; займав посаду директора до 1926 р.

Але у той же період два інших дореволюційних вчителі Луцької гімназії Іван Честілін, Михайло Мартинович, дореволюційні працівники Луцької жіночої гімназії А. Коленко (з 1919 р. – Луцької змішаної російської гімназії) викладачі Олександр Лупікін, Антон Мартинович, дореволюційний попечитель Братської школи Костянтин Сорокін (член довоєнного та післявоєнного Луцького братства), вчителі Луцького міського двокласного училища Євгеній Порай-Ясинський, Олександр Шлеммер невдовзі отримали репутацію нейтрально-русофільських діячів.

При цьому член піклувальної ради Луцької жіночої гімназії А. Коленко та один з її духівників прот. Костянтин Максимович, настоятель військового Олександрівського храму в Луцьку, пішов у 1914 р. добровільно священником на фронт і востаннє згаданий у 1918 р. як капелан в армії гетьманської Української Держави; подальша доля невідома (до рідних з війни не повернувся). Його життя стало

СКРИЖАЛІ ІСТОРІЇ

прикладом патріотизму та самовідданого церковного служіння.

Австрійські окупанти, загарбавши Волинь у квітні 1915 р., осквернили престол гімназійного храму Луцька, завдавши пошкоджень самому приміщенню. Бичковський не зміг вивезти престол, але всі інші речі гімназійного храму було евакуйовано до Белгорода.

Після зайняття російськими військами Луцька у ході Брусиловського прориву, вже 13 червня 1916 р. штаб російської 8-ї армії спільно з перебуваючим у евакуації директором Луцької гімназії Святославом Фрідріхом у м. Белгород оформили проїзний документ, виписаний на гімназійного священника Прокла Бичковського. Згідно з ним, Бичковський виїжджав з Белгорода до Луцька (з дозволом пізніше повернутися з Луцька назад до Белгорода) «для огляду оставленого в домової церкви гимназии святого престола, щоб о результатах огляду донести своєму духовному начальству». Документ знаходиться в особистому фонді Прокла Бичковського Волинського обласного краєзнавчого музею.

У травні 1918 р., коли в Луцьку була влада Української Держави, гімназія відновила діяльність у дореволюційному приміщенні монастиря бернардинців, уже як українська й державна; цілком імовірно, що тоді ж відродилась і домові гімназійна церква. До 1928 р. цей навчальний заклад іменувався Луцькою приватною чоловічою гімназією, надалі – як Луцька приватна змішана українська гімназія, з 1929 р. – як Луцька приватна змішана українська гімназія Товариства ім. Лесі Українки.

У 1918–1919 рр. священником (можливо, для відновленої гімназійної церкви) та законовчителем Луцької української гімназії знову був Прокл Бичковський.

Серед відкритих владою Гетьманату П. Скоропадського українських навчальних закладів Луцька відома також Луцька міська початкова школа під керівництвом Олексія Редька-Редьченка. Але вже у травні 1919 р. Луцьк окупували польські війська, витіснивши армію УНР. Під час боїв за місто 15 або 16 травня був убитий командир кінної батареї Володимир Коленко, родич Анни Коленко, похований з почестями біля Троїцького собору.

Тоді ж, у 1919 р. польська влада видворила Луцьку гімназію з її приміщення, і саме в цей період, за даними джерел, гімназійна церква була закрита. Сама ж гімназія з державної перетворилась у приватний навчальний заклад з українською мовою навчання.

Реорганізована у серпні–вересні 1918 р. І. Власовським, вона хоча й іменувалась спочатку як «колишня російська державна чоловіча гімназія», зі старою печаткою, але вже позиціонувала себе як оновлена, українська гімназія; включала кадри переважно з числа викладачів дореволюційної гімназії. За право спадкоємства від попередньої вона під керівництвом Власовського вела судові суперечки та протистояла іншому навчальному закладові – Луцькій спочатку жіночій, пізніше змішаній восьмикласній російській гімназії Анни Коленко, яка вважала саме себе повноправною спадкоємцею дореволюційної гімназії. Школа Коленко залишалася російськомовною аж до закриття 1937 р., бо утримувалась за кошти двох білогвардійсько-емігрантських організацій – місцевих філій «Русского

благотворительного общества» та «Русского православного комитета».

Прот. Прокл Бичковський як свого роду компенсацію за втрату законовчителства та священницького місця при гімназійній церкві отримав 29 серпня 1920 р. посаду настоятеля Троїцького собору м. Луцька, замінивши на ній прот. Ореста Милькова, переведеного до Холма. Дочка його Бичковська Олена Проклівна, 1897 р. н., з 1921-го стала викладачицею в Луцькій українській гімназії.

На користь того, що назва храму при колишній гімназії й пізніше, вже після його осквернення та тимчасової бездіяльності в 1916–1917 рр., не змінилась (тобто він іменувався Михайлівським), говорить такий факт: у православно-співдружній російській гімназії – Луцької української гімназії в 1920-х – 1930-х рр. – існувало гімназійне православне братство Св. Архистратига Михаїла (офіційно іменувалося як «Православна співдружність Св. Архистратига Михаїла при ЛУГ»). Це товариство регулярно організовувало вечори або лекції на релігійну, морально-виховну та літературну тематику. Там же, в гімназії, в окремій молитовній кімнаті знаходилася шанована ікона цього святого.

Чому ж саме архангела Михаїла, а не святителя Михаїла? Очевидно, що постать Михаїла Першого, митрополита всієї Руси та найдавнішого Предстоятеля Київської митрополітичної Церкви, стала небажаною для деяких керівників у «поверсальській» Польщі, оскільки більше відображала та нагадувала вірянам історичну тяглість саме з Києвом, з давньоруськими першовитоками українського православ'я, а це не подобалось режиму. Адже церковна політика поляків більше акцентувала увагу саме на минулому Литовсько-Польської митрополії, з центром у Новоградку, на «Пінському соборі» 1791 р., та на особливому, самобутньому й відокремленому від Києва «польському православ'ю». Вочевидь, саме через це, як бачимо, подальшим патроном Луцької гімназії після 1919 р. був уже не святитель Михаїл, а архангел Михаїл. Правда, ні храму, ні каплиці при Луцькій гімназії не стали влаштовувати, можливо, через те, що цього не схвалювало саме ж духовенство міського округу.

Влада вже у 1923 р., після тимчасового виведення Бичковського за штат духовенства єпархії, дозволила колишньому соборному настоятелю піти на роботу педагогом. Отже, у 1923–1926 рр. Бичковський працював законовчителем Луцької української гімназії, а в 1924–1926 рр. був викладачем релігії Луцької вчительської семінарії. Але вже у 1926 р. усунений від роботи в обох школах, при офіційних формулюваннях – «з причини похилого віку» (хоча, зрештою, 60 літ – навряд чи серйозний привід для усунення) та з причини «непевного стосунку до Польщі» (останній фактор, очевидно, став більш вагомим приводом для увільнення).

З джерел консисторії ми бачимо, що саме кураторія Волинського шкільного округу ініціювала увільнення о. Бичковського у 1926 р. від викладання релігії, щоб віддати цю вакансію для більш популярного протоієрея Павла Пашчевського, а тим самим, напевно, добитись від останнього більшої лояльності до польської влади. Цікаво, що влітку–восени 1926 р. Бичковський намагався опро-

тестувати звільнення перед Кременецькою консисторією. Хоча, напевно, прекрасно розумів, що ініціатором були не церковні, а державні структури. У грудні 1926 р. прот. Пашевський написав до Кременецької консисторії скаргу на Бичковського, звинувативши його в наклепі та образах на свою адресу. Взаємні скарги були і в наступні роки. Згодом, у 1929–1930 рр. Бичковський знову короткочасно викладав релігію в Луцькій українській гімназії.

Після Другої світової війни у приміщенні монастиря розміщувалися управління міліції, слідчий відділ НКВС (до 1950-х рр.). Тут також знаходився гуртожиток Волинської духовної семінарії до 1964 р., коли її закрили (для потреб семінарії в 1954 р. було збудовано також друге приміщення, котре згоріло 2005 р.). Після цього там же розміщувалися довгий час, до початку 1920-х рр., гуртожиток Луцького педінституту, аудиторії Луцького політехнічного інституту, художня школа.

Через 90 літ після закриття гімназійного храму Луцька поляками святиня отримала нове життя – у 2009 р. в будинку колишнього бернардинського кляштору освячено храм Св. Катерини (неясно, чи

розташований він у тому самому крилі, де існувала гімназійна церква, чи в іншому).

Перед тим, ще у 2006 р. було зареєстровано жіночий монастир Василя Великого УПЦ КП, який вирішено розмістити у приміщеннях колишньої обителі бернардинів, а назву обрано як данину пам'яті про існуючий на цьому місці в 1449–1590 рр. чоловічий Василівський православний монастир. Першими насельницями у 2007–2008 рр. згадуються Христина Лиса, Наталія Кудрянська, Вероніка Стець (дві останні були переведені до Луцька з Володимир-Волинського Різдвянського жіночого монастиря). У 2009 р. освячено домовий Катерининський храм, тоді ж намісницею обителі призначено Анастасію Заруденець, яка прийняла постриг у 2008 р. А 1 березня 2010-го зареєстровано новий статут монастирської громади.

Пізніше, у 2012 р. відкрито домовий Свято-Василівський храм при монастирі, на другому поверсі будівлі. Отже, після 90-літнього запустіння церковного приміщення в будівлі колишньої Луцької гімназії відновилися регулярні богослужіння.

Священник Володимир Підгайко, історик

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ЩЕ ДО ЇЇ ЗАГАРБАННЯ МОСКОВСЬКОЮ

370 років тому почалася подорож Україною Антіохійського Патріарха Макарія III. Чому це важливо для історії України і хто такий диякон Павло Алепський?

У суботу, 10 червня 1654 року кордон України і Молдови на Дністрі перетнув Блаженніший Антіохійський Патріарх Макарій III. Вже минулого тоді два роки, як він зі своєю свитою виїхав із Сирії і їхав православними країнами Європи у московію, щоб дорогою з Дамаска до москви збирати гроші на підтримку древньої Антіохійської Церкви.

Патріарх Макарій III зі своєю свитою мандрував Україною у 1654 і 1656 роках. Насправді східні патріархи часто мандрували Україною і до Макарія III і після Макарія, але ця подорож стала знаковою тому, що патріарха Макарія III супроводжує його рідний син і секретар архидиякон Булос аль-Халлябі Ібн аз-Заїм аль-Халлябі, – він більш відомий в Україні, як диякон Павло Алепський. Він називається «Алепським», або «Халебським», бо він був родом з міста Алеппо в Сирії.

Павло Алепський залишає для нас докладний щоденник про подорож антіохійського Патріарха Макарія III. Павло дуже детально описує побут, традиції, звички місцевих українців, архітектуру і головне детально описує Українську Православну Церкву ще до її загарбання московською.

В Україну патріарх прибуває з Молдови і Валахії і після України антіохійський патріарх їде у московію, тому щоденник Павла Алепського – це порівняння трьох абсолютно різних держав і народів – московитів і українців і волохів. Те, що Павло Алепський – араб і все тут у Європі для нього нове і незнайоме дає можливість зрозуміти, що волохи,

українці і московити дуже різні народи. А між українцями і московитами буквально існує культурна прірва.

Історик Володимир Січинський у якого я вперше прочитав про Павла Алепського пише:

«Про Україну пише Павло Алепський з захопленням, як про «прекрасну країну, що повна мешкан-

— СКРИЖАЛІ ІСТОРІЇ —

ців і замків, як гранатове яблуко зерен». Уперше ступивши на українську землю у Рашкові над Дністром, Павло Алепський відразу помітив високий рівень культури: «Починаючи цим містом, себто по всій Козацькій землі, ми помітили прегарну рису, що нас дуже дивувала: всі вони, за малими винятками, навіть здебільшого їх жінки та дочки, вміють читати та знають порядок богослужіння та церковний спів. Крім того, священники вчать сиріт та не дозволяють щоб вони тинялись по вулицях». В іншому місці пише: «В козацькому краю в кожнім місті та кожнім селі побудовані будинки для бідних і сиріт. Хто туди заходить, дає їм милостиню, не так, як у молдавським або волоським краю, де вони юрбою ходять по церквах і не дають людям молитися».

Звертає увагу також на прекрасні будови по всіх містах і містечках та упорядкування їх. Тут є скрізь лазні для мешканців, скрізь на дзвіницях і вежах бачив він гарні годинники, на площах — фонтани.

Вказуючи, що все населення України грамотне, Павло Алепський відзначає велику освіченість української еліти. «Серед монастирських, зокрема київської Лаври, наставників є люди вчені, правники, промовці, знають логіку і філософію та працюють над глибокими питаннями».

Про київських жінок пише, що «вони гарно вдягнуті, зайняті своїми справами, ніхто не кидає на них нахабним оком».

Особливо багато пише Павло Алепський про українську архітектуру — міську, оборонну і найбільше про церковну. «Ми мали нагоду відвідати маєстатичні церкви зимові та літні з пребагатими скляними вікнами, які радували наші серця; всі вони побудовані недавно, від часу, як до влади прийшов гетьман Зиновій Хмель». Скрізь по містах відзначає «великі, прегарні, чудові» церкви. Про Святу Софію у Києві не знаходить мандрівник слів, щоб її гідно описати: «Людському розуму несила їх охопити — такі різноманітні барви її мармуру, очевидно, говорить про мозаїки, такі їх сполуки, такий гармонійний розклад частин її будови та безліч високих колон, такі високі її бані і вся вона простора, має багато портиків і притворів»... Про іконостас Святої Софії каже, що він «чудовий і величавий; він новий, надмірно великий, глядач з дива не сходить, на нього дивлячись. Ніхто не має сили його описати, такі гарні, різноманітні його різьблення і позолота».

Переїжджаючи через Україну, Алепський пише: «Дорога через Україну проходила здебільшого серед численних садів, що їм нема ліку, і ланів усякого збіжжя заввишки з людину, неначе до море безкрає, широке та довге. О, яка це благословенна країна! Що за благословенний народ! Який він численний!»

У Києві, пише далі Алепський, «при кожному домі, неначе при яких палатах, є великі садки, де ростуть усі овочеві дерева, які тільки в них удаються; безліч дерев алепської шовковиці... є також великі горіхові дерева, багато в цих садах росте винограду. Серед прегарних грядок з огірками вони сіють багато крокосу, рути і гвоздик різних барв». Про ліси за Києвом каже, що там росте кедр, про ліс з Прилук до Густинського монас-

тиря що він увесь складається з горіхових дерев, вишень і слив.

З України через Путивль Павло Алепський з патріархом поїхали до Москви, де були майже два роки. Побут свій у Москві Павло Алепський описує в дуже непривабливих фарбах, і, незважаючи на те, що патріарх там одержав великі подарунки, Москва їм не сподобалася. Про москалів він пише, що «всі вони, від великого до малого, мають п'ятий темперамент, а саме лукавство, чужинцям нічого не скажуть. Життя московитів дуже зв'язане, та ніхто з чужинців не може зносити цього, і людині все здається, ніби вона у в'язниці». Загально про свій побут у Москві сиріць Алепський пише так: «Жарти та сміх стали нам зовсім чужі, бо лукаві москалі підглядали нас і про все доносили. Бог хай спасе нас і звільнить від них».

Зате відпочили патріарх та його оточення, коли знову стали ногою на українську землю. Перед Києвом, ночуючи на березі Дніпра, Павло Алепський записує: «Цієї ночі ми спали на березі ріки, зовсім задоволені та спокійні, бо від тої хвилини, коли ми лише побачили Печерську Лавру, що здалеку виблискувала своїми банями, та як лише до нас долетіли премилі пахощі цих цвітухих земель, наші душі затремтіли від радощів та втіхи, серця наші порозкривалися, і ми розливалися в подяках Господові Богові. Цілих два роки в Москві колода висіла на наших серцях, а розум був геть-чисто стиснений і придушений, бо в тій країні - Московщині ніхто не може почувати себе хоч трохи вільним і щасливим, хіба лише ті люди, що там вирости, а всі інші, от хоч би і ми, навіть ставши панами цілої країни, як патріарх!, ніколи не перестануть бентежитися та відчувати в серці своєму неспокій. Зате Козацька країна була для нас начебто наш власний рідний край, а її мешканці були нашими добрими приятелями та людьми, неначе ми самі!»

Досить докладно описує Павло Алепський побут у гетьманській столиці - Чигирині та прийняття у Богдана Хмельницького. Перед містом «писар, себто секретар Хмеля, вийшов нам назустріч з великим відділом козаків і провів нас до міста головною дорогою... Замок своєю висотою і архітектурою нагадує замок в Алеппо, видно його здалеку. Коли ми під'їхали до міста, молодий гетьманчик вийшов нам назустріч із процесією та духовенством, і нас провели до старої дерев'яної церкви Успіння Пресвятої Богородиці, що стоїть біля гетьманської палати. Після Служби Божої ми пішли до гетьмана на обід. У понеділок нас повезли в монастир за містом, він зветься Троїцький. Тут ми вистояли Службу Божу, а опісля неї пішли на обід до писаря, а саме Івана Виговського, бо він — засновник того монастиря... Замок у Чигирині не має собі рівних у всій Козацькій землі, щодо свого простору та великих боліт, що кругом нього. Тимто він дуже сильний, але під теперішній час він у руїнах. Всередині нього багато круч. Деякі замкові гармати дуже гарні, вони такі ясні, виблискують, наче те золото... Нам тут оповідали, що під цю добу ця країна виставляє 300 тисяч козаків, кожний із своєю зброєю... В суботу 2 серпня Хмель приїхав провідати нашого владика-патріарха, й після цього ми виїхали з міста».

З такої короткої довідки, я вперше дізнався про мандрівку Антіохійського патріарха в Україну, а потім почав шукати де почитати щоденники Павла Алепського.

Пам'ятаю, коли вперше прочитав Павла Алепського 15 років тому, був вражений такою деталлю, достеменно не процитую, але смисл такий. Алепський пише, що українці відрізняються любов'ю, вони навіть своїх собак годують молоком і м'ясом і собаки служать їм вірно, а московити морять своїх собак голодом і зрідка годують поміями, щоб ті були злі.

Це спогади про Україну, яку ми втратили. Це книга про справжню Атлантиду, яка десь глибоко в українській душі. Це книга про ту Україну, яка ще не

була сплюндрована московитами. Це книга про те, що відрізняє нас від споконвічного нашого ворога – московії.

«Блаженні очі наші за те, що вони бачили, блаженні вуха наші за те, що вони чули, блаженні серця наші за пережиті нами радість і захват у країні козаків», – підсумовує свою подорож диякон Павло Алепський.

Щоденник Павла Алепського це моє улюблена читиво на ряду з «Мандрами по святих місцях Сходу» Василя Григоровича-Барського. Всім рекомендую почитати. Але рекомендую читати всі три частини щоденника Павла Алепського і про Молдову і про Україну і про московію.

Автор Андрій Ковальов.

20 ЛЮТОГО – БЛАГОВІРНОГО КНЯЗЯ КИЇВСЬКОГО ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Цього дня ми особливо вшановуємо угодника Божого Ярослава Мудрого. Православна Церква у 2008 р. зарахувала його до сонму святих.

Народився він близько 983 р. і був другим сином рівноапостольного князя Володимира-Василя Великого, хрестителя Русі. У п'ятирічному віці охрещений з нареченням імені Георгій (Юрій).

Був великим будівничим храмів Господніх. Його стараннями в Києві зведено та прикрашено собор Святої Софії, церкви Георгія, Ірини, Благовіщення на Золотих воротах й інші. Святий митрополит Іларіон, який був свідком будівництва й завершення Софійського собору, писав про неї: «Церква дивна і славна всім навколишнім країнам, як жодна інша не знайдеться на півночі земній від сходу до заходу». За цього князя розвинулося й заснування монастирів, найбільш відомий – Києво-Печерський.

Ярослав продовжив справу свого батька – розвиток духовної освіти. Головним осередком її стала Софія Київська. Тут заснував школу, де навчалися діти з вищих верств, першу на Русі бібліотеку, скрипторій (майстерню рукописних книг, насамперед релігійних), де працювали перекладачі й переписувачі. «І до книг він мав нахил, читаючи їх часто вдень і вночі. І зібрав він писців багатьох, і перекладали вони з грецької на слов'янську мову і Персьмо Святе, і списали багато книг. І придбав він книги, що ними повчаються віруючі люди і вітаються ученням Божественного слова», – йдеться в Літописі руському.

Князь-християнин кодифікував племенне звичаєве право, що доти існувало тільки усно, скасувавши кровну помсту та пом'якшивши інші язичницькі норми. Так було створено «Руську правду» – короткий збір законів. Тоді ж у нас розпочато систематичне літописання – «Повість врем'яних літ».

Благовірний князь піклувався про канонізацію вітчизняних угодників. Наполягав на визнанні святими княгині Ольги, а також Федора й Івана варягів, убитих за Христову віру в Києві 988 р. Шанував як святих своїх батька рівноапостольного Володимира та братів-страстотерпців Бориса і Гліба, дбав про їхнє прославлення.

Ярослав Мудрий добре розумів необхідність мати в державі Церкву, яка б прямо не підпорядковувалася жодному закордонному центрові. Саме тому в 1051 р. на Київську кафедру було поставлено Митрополита Іларіона – першого, який був русичем за походженням. Його «Слово про Закон і Благодать» є свідченням значного богословського розвитку на теренах тоді могутньої Русі.

Відчуваючи близьку кончину, князь заповідав нащадкам жити в любові: «...І якщо будете ви в любові межі собою, то й Бог буде в вас, і покорить Він вам противників під вас, і будете ви мирно жити».

Упокоївся у Вишгороді 20 лютого 1054 р., був похований у Софії Київській. Нині там стоїть лише його саркофаг, щодо перебування мощей є різні версії.

У 2023 р. з благословіння та за фінансової підтримки митрополита Луцького і Волинського Михаїла видано поему «Боянова піснь» Віктора Гребенюка. В ній літредактор інформаційно-видавничого центру єпархії, член Спільноти християнських письменників України від імені славетного давньоруського співця Бояна описує найважливіші діяння Ярослава Мудрого. Більше про цей твір – тут:

<https://www.pravoslaviavolyni.org.ua/novyna/4193-viktor-hrebeniuk-napysav-poemu-pro-iaroslava-mudroho/>

Оксана Карнковська

МОЛИТВА ЯК ДОКАЗ: РЕПРЕСОВАНИЙ СВЯЩЕННИК БЕРІГ ПАМ'ЯТЬ ПРО РОЗСТРІЛЯНИХ У ЛУЦЬКІЙ ТЮРМІ

Трагічним днем в історії Луцька та ще низки міст на заході України стало 23 червня 1941 року. Цього дня радянські каральні органи розстріляли тисячі в'язнів Луцької тюрми.

Достеменно невідома точна кількість жертв, у різних джерелах вказується від двох до чотирьох тисяч закатованих. Серед них були переважно ті, кого засудили за політичними звинуваченнями.

У час першої радянської окупації саме до цієї тюрми звозили обвинувачених з усіх куточків Волині.

Вторгнення нацистських військ на територію України відбулося 22 червня 1941 року, і щоб не евакуювати ув'язнених і швидко відступити, радянські силові органи розстріляли ув'язнених та обвинувачених мешканців 40 міст і сіл Волині.

Були й такі, які дивом змогли вижити, серед них Микола Куделя. Велику частину свого життя він присвятив збору життєписів розстріляних.

А були ще й ті, які намагались зберегти пам'ять про розстріляних них цього страшного злочину. Одним з таких став священник з села Топільне Луцького району Іван Ліхнякевич. Його арештували в 1944 році як злісного націоналіста, але до того він встиг зробити багато для пам'яті про тих, хто вбрав нашу теперішню свободу.

Вже через два дні після розстрілів в'язнів у Луцькій тюрмі німецькі окупаційні війська вступили в місто. Ще свіжа рана про розстріли земляків не давала змоги забути волинянам про цей страшний злочин і вимагала належного вшанування загиблих.

У середині липня 1941 року з дозволу нової окупаційної влади був кинутий клич по селах і містечках Волині про організацію хресної ходи до місця

масового вбивства більшовиками «дітей націоналістичного руху». До оповіщення населення залучили пресу та священників.

Про те, як відбувалась процесія, детально описано в кримінальній справі Івана Ліхнякевича:

«Як священнику мені сільська управа надала підводу на якій їздили у Луцьк я, моя дружина Ліхнякевич Ольга Георгіївна, дочка Ліхнякевич Оксана, псаломщик Кухарчук Олександр Матвійович, і Лукашук Петро член церковного хору с. Топільно... Прибувши до Луцька ми направились в Успенський собор в якому під керівництвом протоієрея Грушко Стефана у спів служінні близько 40 членів духовенства була здійснена літургія після якої усі присутні організовано пішли до Луцької тюрми де знаходились могили загиблих. По дорозі наша процесія з'єдналась з тою що вийшла з Хрестовоздвиженської церкви, котру очолював єпископ Полікарп Сікорський з численним духовенством. Демонстрація супроводжувалась українською національною символікою».

На площі біля тюрми духовенство відправило панахиду та зачитало промови. За пропозицією єпископа Полікарпа в пам'ять про загиблих у багатьох селах і містечках Волині впорядкували символічні хрести та могили. Їх установлювали переважно біля церков.

В Рожищенському районі цей процес розпочався з сіл Сирники, Рудка, Пожарки. Таку ж процесію здійснили в селі Шепель. Відомо, що у Рудці в освяченні символічної молили взяло участь три тисячі людей.

На честь загиблих Іван Ліхнякевич написав вірш «На могилу борцям-мучениками за визволення

СКРИЖАЛІ ІСТОРІЇ

України», який декламував під час освячення символічних могил.

Також він розробив проєкт пам'ятника розстріляним більшовиками в'язнів Луцької тюрми з села Топільне.

В архівно-кримінальній справі, яка зберігається в Державному архіві Волинської області, наявний детальний опис: «пам'ятник собою являє кірпічну стіну покриту цементом на ній хрест. З правої сторони наявний напис з євангелія українською мовою: "Ніхто не має більше любові, як той хто віддає душу свою за друзів своїх". З лівого боку напис з вірша галицького поета Богдана Лепкого: "Спіть друзі, спіть і хай Вам сниться доля і воля". Посередині пам'ятника розміщена рама з фото загиблих. Нижче хреста розміщений український герб – тризуб».

Пам'ятник споруджено в серпні 1941 року, а його освячення відбулося 21 вересня за участю близько 1500 мешканців. З села Топільне при розстрілі в'язнів Луцької тюрми, за даними зі справи Ліхнякевича, загинуло 12 осіб, у тому числі його син Микола. На питання, за що арештували сина, Іван Ліхнякевич відповідав: «За те, що він українець». Тому він мав і особисті мотиви спротиву.

Під час цієї процесії були присутні представники духовенства навколишніх районів, районної управи й німецької окупаційної адміністрації, що зафіксовано на фото, які лишилися в справі. Адже нацистське представництво не гребувало можливостями в акцентуванні уваги на злочинах більшовиків.

Місцева жителька та краєзнавиця Зоя Франчук розповіла, що пам'ятник односельцям, яких розстріляли у Луцькій тюрмі, знищили після закінчення Другої світової війни. На фото, яке датується лютим

1947 року, пам'ятник ще стоїть, але вже без фотографій та «Молитви». «На верхній частині пам'ятника були фото односельчан, а нижче викарбувані слова вірша "Молитва», який написав священник Іван Ліхнякевич. По закінченні війни, головою колгоспу стає Євдокія Терещенко і наказує знищити цей пам'ятник. Спочатку, відбили світліни, затерли текст та збили хреста. А згодом, і всю споруду підірвали», – розповіла Зоя Франчук.

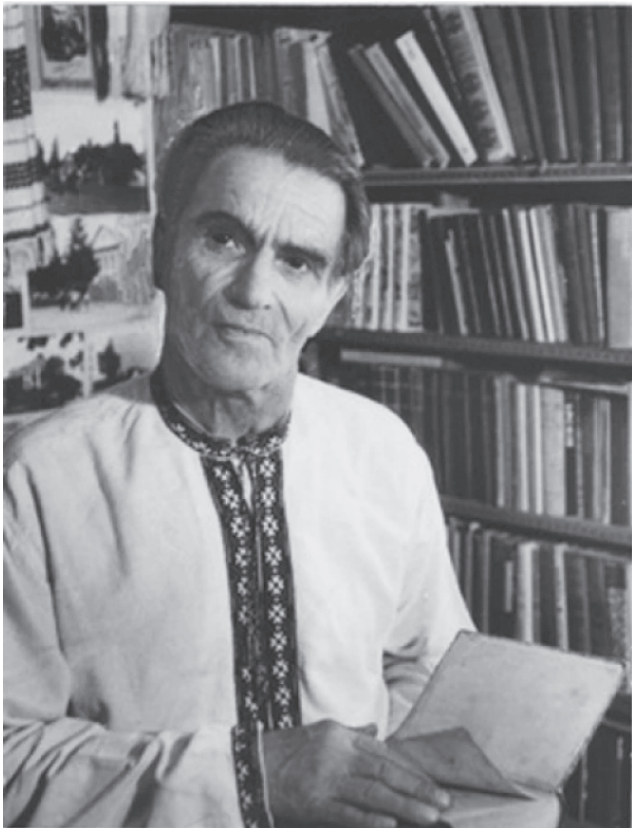
Іван Васильович Ліхнякевич родом із села Рославичі Київської губернії Київського повіту (нині Обухівський район Київської області). Він народився 1888 року в родині сільського священника. Коли він мав 9 літ, батько помер, тож Івана відправили на навчання у духовне училище в Києві.

Значний вплив на його формування справив театр Кропивницького та Садовського, який у час його дитинства мав чималу популярність. В духовній семінарії він познайомився з творами Тараса Шевченка. Особливий відгук в його серці лишили твори, які оспівували подвиги запорожців та засуджували роль москви в закріпаченні України.

В закоріненні свого проукраїнського світогляду завдячував помічнику інспектора духовної семінарії Володимирові Чехівському, який згодом став прем'єр міністром при Директорії в 1919 році. Про Чехівського в роки свого юнацтва від згадував: «з його згоди в класі ми співали Ще не вмерла Україна та інші українські пісні, які заборонялись царською владою росії». Не менший вплив мав композитор Микола Лисенко.

Після закінчення семінарії в 1909 році Іван Ліхнякевич одружився та вчителював у селі аж до початку Першої світової війни. В 1914 році його мобілізували в царську армію.

Іван Ліхнякевич закінчив військове училище і

— СКРИЖАЛІ ІСТОРІЇ —

в чині прапорщика чоловіка призначили в Самарський запасний полк, де й служив до початку революції 1917 року. Звідси в хаосі подій, як і більшість, "самодемобілізувався".

З початком революції жив в Ірпені. Коли проголосили Центральну Раду, Івана Ліхнякевича призначили начальником поліції в Старокиївському районі Києва. Коли на зміну прийшов уряд Скоропадського, призначили шкільним інструктором по Київському повіті.

На допиті 1944 року зазначав: «Багатох членів Центральної Ради я знав особисто... Однак на формування мого націоналістичного світогляду вплинуло загальнополітичне спрямування Центральної Ради і особисте знайомство з її правими діячами Грушевським – голова Ради, Свідерським...»

У 1920 році Іван Ліхнякевич виїхав на Волинь (колишня територія Польщі), де працював учителем у 7-річній школі, яку утримували на кошти Почаївської лаври. В школі керував драматичним гуртком, де ставили українські п'єси та вивчали пісні.

Однак в 1922 році він та ряд інших учителів полишили викладання через перехід на польську мову і заборону української. Тоді ж прийняв сан священника, і аж до 1936 року служив у Віленській губернії (Білорусь).

Наприкінці 1936 року повернувся на Волинь і служив третім священником у соборі Володимира. У польський період на Волині перед духовенством стояло важливе завдання – українізувати церкву та застовпити її роль. З цією метою Ліхнякевич долучився до наповнення журналу «Церква і нарід», який видавався у Кременці (редактор Іван Власовський). Окрім релігійних тем, у журналі описували політичні проблеми життя в Польщі та Радянському Союзу.

В одному з номерів журналу опублікували два оповідання Івана Ліхнякевича: «У Великодню ніч» та «На все воля Божа». Одне з оповідань описувало боротьбу землеробів з радянською владою в 1919 році на прикладі двох районів Київської губернії.

В 1938–1939 роках Ліхнякевич друкувався в журналі «Шлях», який видавався в Луцьку під опікою Полікарпа Сікорського. Один з віршів, який зберігся в його справі й опублікували на сторінках цього журналу, – «Дніпрові гори».

Не залишив свою просвітницьку діяльність і в період нацистської окупації. Так, у жовтні 1941 року вийшла друком у 1000 примірників брошура під його авторством «Веселе та щасливе життя». У ній в саркастичній формі Іван Ліхнякевич описував радянську дійсність.

Не лише в творах, але й у своїх проповідях говорив про Україну, її борців та минуле. В них Іван Ліхнякевич багато писав про тих, хто постраждав за Україну, в тому числі героїв Крут. В січні 1942 році в Рожищі на їх честь провели вечір пам'яті. Під час нього донька І. Ліхнякевича Олена декламувала його вірш «Борцям юнакам, що полягли під Крутами».

Частина речових доказів мала бути знищена, але з якихось причин вони залишилися в справі. Ймовірно, через нехлюйство виконавців. Але лише завдяки цьому до нас дійшли ці твори (цілком або їх назви).

Однак у другій половині 1942 року просвітницька робота стала складною, бо німці змінили своє ставлення до населення окупованих територій, почались репресії, арешти та виселення на працю до Німеччини. Духовенство під примусом залучали до відбирання молоді на такі роботи. Виселяли і дітей представників церкви.

З повторною окупацією Волині радянськими військами розпочалися нові репресії. Івана Ліхнякевича заарештували 20 лютого 1944 року. Через 9 місяців виснажливих допитів його засудили до 10 років виправно-трудових робіт.

З протоколу допиту: «Я розділяю і розділяю погляди українських націоналістів, котрі прагнуть створити самостійну українську державу».

Іван Ліхнякевич зауважував, що не може змиритися зі встановленням радянської влади в західних областях, бо воліє бачити Україну самостійною державою. Однак в усіх протоколах чітко говорив, що не є членом ніяких націоналістичних організацій, а його антирадянська позиція зумовлена особистим світоглядом.

Проживши дві війни та зробивши багато для вільної України, він її не побачив. Іван Ліхнякевич помер в ув'язненні 3 березня 1952 року. У вільній Україні він отримав виправдання своїй боротьбі за її свободу у вигляді реабілітації.

Людмила Пінчук

У ЛУЦЬКУ ВІДБУВСЯ ФЕСТИВАЛЬ КОЛЯДОК ЦЕРКОВНИХ ХОРІВ ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ

Мистецький захід за участю парафіяльних співців та вихованців недільних шкіл Луцького міського деканату відбувся в храмі Преподобного Іова Почаївського.

Фестиваль проведено з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла. Його учасниками стали одинадцять колективів. Це – вихованці недільної школи парафії Введення у храм Пресвятої Богородиці, хорові колективи церков Великомучениці Катерини, Великомученика Пантелеймона Цілителя, Великомученика Юрія Переможця, Святителя Іоана Золотоустого, Святителя Миколая Чудотворця, Святителя Феодосія Чернігівського, Рівноапостольної Марії Магдалини, ікони «Неопалима Купина», Преображення Господнього.

Свято розпочалося виступом співців храму Преподобного Іова Почаївського, а завершилося виступом духовенства та спільною колядою. На фестивалі звучали старовинні, у т. ч. арамейською мовою, й сучасні колядки та різдвяні піснеспіви.

Слухали співців владика Михаїл, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, міський декан протоієрей Михайло Онишук, настоятель цього Божого дому протоієрей Олександр Вронський, інше духовенство та численні миряни.

На завершення концерту архієрей подякував учасникам за виконання чудових піснеспівів, якими вони прославляють Творця, та усім тим, хто потрудився, зокрема, о. Олександрові, і зазначив, що отримав сьогодні велике задоволення. Але ми повинні не забувати за наших воїнів і постійно за них молитися, щоб Господь їх оберігав. А коляда – це молитва, тож ми просимо великої милості в Бога.

Оксана Карнковська

КОНЦЕРТ ФЕСТИВАЛЮ «РІЗДВЯНИЙ ДУХ ВОЛИНИ»

Благодійний виступ організував Іоано-Богословський округ Луцького районного деканату в Будинку культури с. Боголюби.

Творчий захід відбувся у рамках II регіонального фестивалю церковних хорів з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

У ньому взяли участь 23 колективи – парафіяльні хори та Будинків культури сіл Боголюби і Княгининок, а також долучився хор «Кredo» храму Холмської ікони Божої Матері, що в обласному центрі. Завершилося свято виступом священників та спільним виконанням колядки «Нова радість стала».

Всі учасники отримали дипломи, а волонтери – благословенні грамоти. Особливою відзнакою за збереження національних традицій та популяризацію церковного співу нагороджено дитячу театральну студію «Паросток» місцевого будинку куль-

МИСТЕЦТВО

тури (керівник – заслужений артист України Петро Савош).

Слухали співців, зокрема, владику Михаїл та канцлер єпархії протоієрей Микола Цап. У слові

високопреосвященний зазначив, що сьогодні ми славимо Христа. І за дві тисячі років майже нічого не змінилося: ті самі переслідування, маловір'я. Ми чекаємо, що згине зло і настане мир. Тож нехай новонароджений Спаситель укріпить нас у вірі, у великому бажанні жити, вчитися, трудитись.

У приміщенні діяла благодійна лотерея, ярмарок солодощів, фотозона.

Нагадаємо, що фестиваль «Різдвяний дух Волині» започатковано у лютому 2022 р. за починком хору «Кредо» для популяризації та збереження народних традицій, піснеспівів Різдва Христового. Звичайно, фестиваль – це і підвищення виконавського рівня церковних хорів, обмін досвідом, піднесення патріотичного духу. Голова оргкомітету – Катерина Токало, художній керівник і регент «Кредо».

ЛУЦЬКІ ХОРИСТИ – НА РІЗДВЯНОМУ ФЕСТИВАЛІ У ПОЛЬЩІ

Співці храму Рівноапостольної Марії Магдалини, що в обласному центрі, побували на XXVIII Міжнародному фестивалі східнослов'янських колядок у м. Тересполь Люблінського воєводства.

Участь у заході організовано в рамках робочого візиту представників Луцької райради до Республіки Польща. Лучани подарували присутнім незабутні миті музичного мистецтва й отримали відзнаки. Слухав співців також настоятель протоієрей Олександр Колб, який приїхав підтримати своїх парафіян.

«Виступ хору став справжньою кульмінацією фестивалю, адже їхні колядки не тільки вражали майстерністю виконання, але й торкалися сердець слухачів, відображаючи багатство української культури», – йшлося у відгуках. Він став символом єдності через музику та спільну пошану до традицій, які об'єднують народи.

Цей фестиваль, який щорічно проводиться наприкінці січня, збирає хорові колективи з різних країн, які виконують як класичні колядки, так і сучасні версії традиційних творів. Це дає можливість глядачам не тільки зануритися в атмосферу свята, але й краще зрозуміти культурну спадщину різних

народів. Однією з головних цілей фестивалю, організованого Міським центром культури, спорту та рекреації Тересполь (MCKSiR Terespol), є збереження й популяризація східнослов'янських традицій, а також зміцнення культурних зв'язків між Польщею та Україною.

Оксана Карнковська

У ЛУЦЬКУ ПРОЙШОВ ФЕСТИВАЛЬ КОЛЯДОК ЦЕРКОВНИХ ХОРІВ ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ

Мистецький захід за участю парафіяльних співців та вихованців недільних шкіл Луцького міського деканату відбувся 19 січня в храмі Преподобного Іова Почаївського.

Фестиваль проведено з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла. Його учасниками стали одинадцять колективів. Це – вихованці недільної школи парафії Введення у храм Пресвятої Богородиці, хорові колективи церков Великомучениці Катерини, Великомученика Пантелеймона

Цілителя, Великомученика Юрія Переможця, Святителя Йоана Золотоустого, Святителя Миколая Чудотворця, Святителя Феодосія Чернігівського, Рівноапостольної Марії Магдалини, ікони «Неопалима Купина», Преображення Господнього.

Свято розпочалося виступом співців храму Преподобного Іова Почаївського, а завершилося виступом духовенства та спільною колядою. На фестивалі звучали старовинні, у т. ч. арамейською мовою, й сучасні колядки та різдвяні піснеспіви.

Слухали співців владика Михайл, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, міський декан протоієрей Михайло Онищук, настоятель цього Божого дому протоієрей Олександр Вронський, інше духовенство та численні миряни.

На завершення концерту архієрей подякував учасникам за виконання чудових піснеспівів, які-

ми вони прославляють Творця, та усім тим, хто потрудився, зокрема, о. Олександрові, і зазначив, що отримав сьогодні велике задоволення. Але ми повинні не забувати за наших воїнів і постійно за них молитися, щоб Господь їх оберігав. А коляда – це молитва, тож ми просимо великої милості в Бога.

У СТРУМІВЦІ ПРОВЕЛИ ЕТНОДІЙСТВО «КОЛОДКА — 2025»

Мистецьке етнографічне свято відбулося в Духовно-освітньому просторі «Софія» цього села Луцького районного деканату в м'ясопусну неділю.

Захід відвідали, зокрема, митрополит Луцький і Волинський Михайл, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, настоятель місцевого храму Всіх українських святих протоієрей Михайло Янкевич.

Розпочали з молитви «Отче наш», а завершили многоліттям. У вітальному слові архіпастир говорив про українське новоліття, про відродження наших традицій.

Учасники дійства, організованого фольклорним гуртом «Чачка», мали можливість скуштувати тра-

диційні національні страви, приготовлені парафіянами.

Колодка, колодій — свято проводів зими і зустрічі весни, супроводжується веселощами, обрядами, прикметами, що передаються з покоління в покоління. Його проводять від м'ясопусної до сиропусної неділі протягом Масляного тижня. Саме тоді природа пробуджується, а люди готуються до Великого посту, проводжаючи зиму з радістю та надією на нове життя.

Оксана Карнковська

**Звернення щодо використання підлітків
у підривної роботі загарбників**

Митрополит Луцький і Волинський Михайл благословляє духовенству єпархії провести просвітницьку, роз'яснювальну та патріотично-виховну роботу з вірними ввіреної йому Волинської єпархії для забезпечення від використання ворогом дітей і підлітків у диверсійній діяльності.

Зокрема, слід звернутися до батьків та їхніх дітей із попередженням та нагадуванням про небезпеку вербування українських підлітків спецслужбами росії. Спецслужби РФ зараз вкладають великі кошти у вербування підлітків з України для диверсійної роботи. Зараз проти нас у ворога системно працюють сотні людей, у тому числі психологи, мільйонні бюджети, цілі мережі вербувальників, аналіз і селекція по регіонах, окремі тарифи й «розцінки» на різні диверсії, залучення й заохочення нових учасників до «мережі».

Агенти країни-агресора використовують психологічний тиск, маніпуляції та фінансові винагороди для вербування дітей через телеграм-канали, соціальні мережі, онлайн-ігри, обіцяючи їм «легкі» заробітки за виконання певних завдань. Завдання від російських кураторів можуть варіюватися від малювання провокативних графіті та розклеювання листівок, що дискредитують ЗСУ, до більш серйозних дій, як-от підпалення трансформаторів або автомобілів військових.

Слід наголосити: такі дії можуть бути кваліфіковані за різними статтями Кримінального кодексу України, серед яких – підριвна діяльність та диверсії, що передбачають суворі покарання, аж до довічного ув'язнення. Кримінальну відповідальність будуть нести і підлітки, і батьки.

Для ефективності попередження злочинів слід залучити вчителів, психологів, які можуть проводити профілактичні бесіди з підлітками.

Також батькам необхідно нагадати про важливість контролю за онлайн-активністю їхніх дітей.

Серед головних порад батькам:

1. Інформувати дітей про небезпеку таких вербувань та пояснювати наслідки.

2. Регулярно контролювати, з ким і про що спілкуються діти в інтернеті.

3. Оперативно реагувати та звертатися до правоохоронців при виявленні підозрілих контактів чи інформації про вербування.

Поради для підлітків:

– будьте обачними з незнайомцями в інтернеті, не діліться з ними особистою інформацією;

– розповідайте дорослим про нові онлайн-знайомства;

– уникайте відвідування інтернет-ресурсів із сумнівним вмістом;

– при отриманні пропозицій скоєння диверсій за гроші – повідомте поліцію за номером 102 або заповніть форму зворотного зв'язку на сайті кіберполіції (<https://ticket.cyberpolice.gov.ua/>).

Указані злочини можуть бути кваліфіковані відповідно до низки статей Кримінального кодексу України, за які передбачено суворі покарання, зокрема:

– ст. 111 (Державна зрада), карається позбавленням волі на строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна;

– ст. 113 (Диверсія, вчинена в умовах воєнного стану), карається позбавленням волі на строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна;

– ч. 2 ст. 194 (Умисне знищення або пошкодження майна), карається до десяти років позбавлення волі; та інші.

Митрополит Михайл звертає увагу на те, що діти й підлітки є найбільш уразливою частиною суспільства. Церква закликає захищати тих, хто не може захистити себе. Будь-яке насильство, експлуатація чи зневага дитини є злом. Використання дітей у злочинних цілях є гріхом. Тому батькам і всім християнам важливо пам'ятати слова Біблії: «Повчай (виховуй) юнака на початку його шляху, і він не зверне з нього, навіть коли постаріє» (Притч. 22:6).

Прот. Віктор Пушко

Різдвяна радість не може набриднути

Із проповіді митрополита Луцького і Волинського Михайла 30 грудня в кафедральному соборі Святої Трійці

Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа! Христос рождається!

А ви ще бадьоро відповідаєте! Я це сказав не випадково, тому що декотрі кажуть: вже втомилися святкувати. Хтось втомився святкувати...

Що для нас таке Різдво Христове? Що це за подія, що це за свято, що це за дійство і як ми до нього по-різному ставимося? Для когось Різдво – це завершення посту, для когось Різдво – це зимові свята, для когось Різдво – це просто подія і можна колядувати, для когось Різдво – це свято великої смачної кількості їжі.

Що повинен відчувати справжній християнин? Різдво для нього – це безкінечна радість. Ви собі тільки усвідомте: Бог прийшов у цей світ, бере тіло

людське, щоби понести тягар наших гріхів. Ось що таке Різдво! Не ми несемо, а за нас несуть. От ви уявляєте, вам треба працювати, і з такою тяготою – ось треба працювати. І тут хтось каже: ти відпочинь, а я за тебе понесу, – настрій інший: нарешті хтось допоможе, нарешті хтось за тебе це зробить, і ти бадьоришся. Ось це подібно до Різдва: за нас Христос хоче понести тягар земної відповідальності, гріхів. Який у нас може бути настрій, якщо це роблять за нас, ради нас і нашого ради спасіння? Ну, радісний чи ні? Радісний, звичайно. Ось що таке Різдво Христове.

А хтось каже: «Я втомився». Ти не святкувати втомився, ти об'їдатися втомився. Ти об'їдатися втомився, ти не радіти втомився, і для тебе це свято – просто наївся і хочеш спати, і не хочеш, щоб тебе хтось турбував. Тобі й колядники немілі. Християнин же радіє: радіє коляднику, радіє богослужінню, радіє зустрічі, бо збираємось навколо трапези, збираємось навколо вертепу, в якому народився наш Спаситель. Відпочивати можна втомитися, об'їдатися можна втомитися, працювати можна втомитися. Радіти ж втомитися неможливо, бо це те щастя, яке на душі. Якщо ти не отримуєш щастя, значить сприйняв це Різдво зовсім з іншим поглядом, по-іншому ти налаштувався його святкувати. Не може бути свято, яке не сприймається з радістю (чи це твій особистий день народження, чи це подія в твоєму житті будь-яка). Якщо тобі ось тут не калатає, це не свято. Це просто дійство, яке ти робиш: прийняти гостей, женитися, щось інше робити. І проводиш те дійство тому, що так прийнято, і ще море мотивацій, але не духовних мотивацій, а виключно недуховних.

Тому Різдво для нас (я хочу, щоб ви переосмислили) – свято великої любові Божої до людей. Спаситель бере гріхи всього людства і приходить у цей світ з готовністю піти на Голгофу, з готовністю померти за нас і ради нашого спасіння. Радість це, звичайно, що для нас, заради нас це зроблено. Тому це велика-велика радість – Різдво Христове.

Вона може бути тільки безкінечною. Вона не може бути обмежена в часі. І якщо кажеш, що втомився святкувати, значить ти не готувався до Різдва, ти готувався до чогось іншого, до якоїсь іншої події. І тому ми сьогодні хочемо підбадьорити вас, переорієнтувати з елементарного тілесного святкування на святкування духовне і влаштовуємо колядки – щоби нагадати про ту велику Божественну любов, проявлену до нас. Щоб ми раділи в повноті своєї свідомості та цю радість поширювали серед нас і далеко за межами житла. І ця радість має бути повною.

Тому продовжуємо колядувати, продовжуємо готувати і душу свою, і тіло своє до іншого, вже більш оновлюючого свята – Хрещення Господнього в Йордані. Коли ми не тільки підготуємося, а й вчинимо дійство: омиємо свої гріхи в хрещенській йорданській воді.

Я бажаю, щоби Різдво Христове наповнилося в цей рік, переосмислений рік. Ми маємо переосмислити, ми не маємо жити так, як нам пропагують. Ми маємо жити так, як говорить нам Христос: в любові, от у цьому вертепі любові, в одному українському православному домі. Приносьте радість, самі ви її

отримуєте в храмі – приносьте її в домівку. Тому я до вас кажу: «Христос рождається!»

Підготовка до Великого посту: подумай кожен, над чим попрацювати

Із проповіді митрополита Луцького і Волинського Михайла в кафедральному соборі Святої Трійці 9 лютого, в неділю митаря і фарисея

Сьогодні кожен із нас, слухаючи євангельське читання, може сказати: слава Богу, дочекався чергової можливості стати досконалим, бо нічого недосконалого не ввійде у Царство Небесне. [Адже це одна з підготовчих неділей до Великого посту.]

Піст – це не тортур, піст – це не приниження, піст – це сприятливий час для духовного вдосконалення. І ми можемо сказати, як той спортсмен, який іде на тренування: сьогодні, в цей день я знов якусь зроблю вправу і досягну якихось вищих результатів. Для чого ви ходите в спортзал? Щоби в чомусь бути досконалішим, укріпити м'язи. А духовне життя? На яку ви «секцію» записуєтеся в духовному житті? На секцію посників, на секцію мовчальників, на секцію... Можемо назвати багато напрямків нашої духовної боротьби. Сьогодні ось ця підготовча неділя – це запис твій на якусь секцію [...]. Що ти хочеш досягнути протягом цього посту? А для того треба спочатку виявити, в чому ти собі не подобаєшся. Навіщо записуватися в секцію тих, хто багато читає молитви, якщо він і так читає, але об'їдається? Ти молися, щоб не об'їдатися. А ти молися, щоби не осуджувати. А ти молися, щоби примиритися. А ти молися, щоби ходити до храму.

Ми християни-теоретики чи християни-практики? Ми християни формою чи змістом? Ми християни по моді чи по сутності? От і запишіться в певну секцію [...]. Кожен день, кожен рік – це праця на дорозі нашого духовного вдосконалення. І не буває так, що ти зробив – і більше не треба робити. Ви ж не ходите в спортзал – сьогодні потренувався та й вистачить на цілий рік чи на все життя. Ходите постійно. Постійно за собою слідкуєте. То над бреним тілом ми працюємо, ми його глядимо, а над вічною душею нам немає часу, немає можливості, кажемо, попрацювати.

Звертати увагу треба, в першу чергу, на свої проблеми, як оцей митар: «Боже, будь милостивий до мене грішного». Він б'є себе в груди тому, що розуміє проблеми, які є в нього в житті. Це проблеми, які він створив сам і йому нема перед Богом чим хвалитися. [...] Ви що – з першого дня великі спортсмени, олімпійці? Скільки разів треба тренуватися, щоби щось досконало получилось? Багато разів, а два дні не походить на тренування – і вже скрипить усе, але все одно займаєшся, ходиш, прогинаєшся, м'язи розтягуєш, кардіологію вирівнюєш, прокачуєш усе, щоб воно там в тебе працювало.

Духовна, як і фізична праця має бути постійною. Тому в цю неділю митаря і фарисея всіх вас закликаю: запишіться в духовну секцію на період вашого Пасхального посту: в чому ви хочете бути досконалими. Не просто «я не їм ковбаси, не їм м'яса». Це не подвиг. Це все одно, що прийти в якийсь спорткомплекс, одягнути спортивний костюм підійти до снаряда і пофоткатися, щоб похвалитися своїм друзям, що ти в спортзалі. Повинна бути праця що-

денна, цілодобова, 25 на 8, а не 24 на 7, – 25 на 8! Отоді вийдете духовно зрілими до дня святої Пасхи. Отоді станете досконалішими. Пам'ятайте: нічого недосконалого в Царство Небесне не може ввійти, не може. Не купим, ні по благу ні по якому, тільки працею своєю досягнем Царства Небесного.

Звернення до Дня молитви

Дорогі брати і сестри!

24 лютого – день, який назавжди закарбувався в нашій пам'яті. У цей день почалася відкрита, повномасштабна війна росії проти України.

Сьогодні, коли наша земля здригається від вибухів, а серця – від болю і тривоги, ми звертаємо свої думки й молитви до Господа, просячи Його милосердя для України та її народу. Наша держава продовжує стояти у важкому, але праведному бою за життя, свободу й гідність, і ми як християни не можемо залишатися осторонь цієї боротьби.

Український народ протягом століть черпав натхнення в Божому Слові. Християнський світогляд нашої нації закликає нас до єдності, братерської любові та невтомної праці задля спільного добра. Ми маємо залишатися сильними у вірі, непохитними у надії та безмежними у любові один до одного. Творець каже: «Не бійся, бо Я з тобою; не тривожся, бо Я Бог твій; Я зміцню тебе, і допоможу тобі, і підтримаю тебе правдою правди Моєї» (Іс. 41:10).

Згадаймо у молитвах наших захисників – синів і дочок України, які щодня, ризикуючи життям, боронять рідну землю. Адже «немає більше від тієї любови, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін. 15:13). Нехай Всемогутній покрий їх Своєю благодаттю, дасть силу, відвагу і духовну міць. Просимо у Бога, щоб жодна молитва матері не залишилася без відповіді, щоб жоден воїн не залишився без Його небесного захисту.

Особливо сьогодні згадаймо тих, хто вже не повернеться додому, хто віддав своє життя за нас, за наш спокій, за наше майбутнє. Їхня жертва – немарна, їхня пам'ять – священна. Молімося за упокій їхніх душ, аби Господь прийняв їх у Царство Небесне, де немає болю, плачу й скорботи, а лише вічний мир і спокій.

Молімося також за тих, хто страждає від війни: за поранених, полонених, за сиріт і вдів, за всіх, чие життя змінилося назавжди. Просимо у Всевишнього мудрості для тих, хто приймає важливі рішення, і мужності для всього народу, щоб ми витримали це випробування, зберегли віру й людяність.

Нехай Господь зміцнить нашу єдність, наповнить серця любов'ю і надією, благословить Україну миром і перемогою!

З молитвою і благословенням

митрополит Луцький і Волинський Михайл

Знаменна для християн Хрестопоклонна неділя

Із проповіді митрополита Луцького і Волинського Михайла, виголошеної 23 березня, в Хрестопоклонну неділю, на завершення Божественної Літургії в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці

Коли проходить половина Великого посту, Церква Христова не фіксує, скільки ми пройшли, що ми зробили. Церква Христова подає нам жи-

вотворчий хрест, тому що є фізичні сили, є психологічні сили, є моральні сили кожного із нас. І коли ти робиш один той самий вчинок у певний час – втомлюєшся, потім не хочеться, потім важко, потім думаєш: усе що міг, я зробив. [...] І ось Церква Христова не просто підбадьорює нас словами: продовжуйте дотримуватися посту, робіть благочестиві вчинки, живіть християнським життям... Бо ці вже слова ну тяжко лягають нам на вухо, вже тяжко лягають. Ми прослухали канон Андрія Критського – він призвав до покаяння. Ми перші дні бадьорі, священник проповідує, ми пробуємо знову бути бадьорими... Та настає момент, коли вже й не такий бадьорий. Вже би списав, що хворий, зайнятий, не на часі, я потім це зроблю. Диявол тільки допоможе нам знайти оці незвершення: багато хто із нас не згадає потім і не зробить це... Що змінилося в твоїй душі? Що змінилося в твоєму розумі? Що змінилося в твоїх християнських цінностях? Тому хрест, який сьогодні серед храму, говорить про постійність нашого подвигу, про те, що треба виконати волю Отця Небесного до кінця.

Ось цей приклад сьогодні подає нам Церква, щоб ми підбадьорилися, споглядаючи на хрест, – не просто символ, не просто історію, яку ми добре знаємо, а щоб розуміли, що це Боголюдина висить на хресті. Боголюдина, а не просто якась символіка з історії. Та уважно подивіться: на хресті висить Боголюдина ради нас, ради нас і нашого ради спасіння. Любов Христова, любов Божа висить на хресті. Бог так полюбив світ, що стає людиною для того, щоб обожнити, повернути, відновити нас. «Бо так полюбив Бог світ, що віддав і Сина Свого Єдинородного, щоб усякий, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне» (Ін. 3:16). І тому ми, дивлячись на цей хрест, повинні бачити і вірити, що це ради нас і нашого ради спасіння, а не лише символ на дереві, на камені, на металі. [...]

Тож праця над собою не закінчилася, молитва не закінчилася, період постовий не закінчився. Працювати! Це ще тільки половина, це ще тільки половина! І як треба підбадьорювати, щоб не втомлюватися? Подивіться на цей хрест і проявіть таку ж любов до Бога (якщо кажете, що любите Його), яку Він проявив до вас і сьогодні проявляє. Тільки сліпий, зовсім недолугий не бачить, що Господь любить лучан і волинян, і Україну випробовує, але кожному по мірі його життя з Богом. Тому будьте ближчі до Бога – і Бог буде ближчий до вас. У кінцевому результаті все вийде на добре.

Звернення митрополита Луцького і Волинського Михайла до священників та мирян єпархії з нагоди свята Благовіщення

Возлюблені у Христі отці, браття і сестри!

З настанням весняного оновлення, коли земля пробуджується після зимового спочинку, закликаю всіх вас до молитви і відповідального ставлення до Божого творіння.

День Благовіщення Пресвятої Богородиці здавна був особливим для нашого народу. Наші діди та прадіди вважали його святом, коли не слід працювати на землі, а натомість возносили молитви до Господа, готуючись до початку весняних робіт. Після цього дня вони з благословенням і вірою виходили

в поле, сприймаючи цей час як знак Божого благовістування на майбутній урожай. Це було не лише традицією, а й глибоким духовним усвідомленням того, що кожне добре діло має розпочинатися з молитви і довіри до Творця.

У день Благовіщення Пресвятої Богородиці благословляю всім священникам нашої єпархії звершити молебень на початок весняно-польових робіт та окропити освяченою водою поля, сільськогосподарську техніку й приміщення. Нехай ця молитва стане ще однією спонукою до благословенної праці на благо нашого народу й держави, зокрема Волині.

Ми щоденно молимося за добру погоду та достаток плодів земних, усвідомлюючи, що всі наші труди без Божого благословення не матимуть належного плоду. Як говорить Святе Письмо: «І все, що тільки робите, робіть від душі, як для Господа, а не для людей» (Кол. 3:23). Тому важливо, щоб кожен господар, кожна родина розпочинали свою працю з Господом у серці та молитвою на вустах.

Поряд із турботою про врожай маємо дбати і про чистоту нашого довкілля. У тропарі свята ми співаємо: «Сьогодні початок нашого спасіння і виявлення надвічної таємниці...». Благовіщення – це час нової доброї звістки про життя. Нехай воно надихає нас оновити власне ставлення до землі, відмовившись від шкідливих звичок на користь чистоти.

Адже земля, вода і повітря – це Божий дар, який необхідно берегти. Біблія нагадує нам: «Господня земля і все, що наповнює її, вселенна і всі, що живуть у ній» (Пс. 23:1). Чиста вода – це дар Божий для життя. Не забруднюймо річок і джерел відходами чи хімікатами, не марнуймо воду без потреби, щоб вона залишалася доступною для всіх.

У час, коли земля потерпає від посух і повеней через зміни клімату, наша відповідальність перед Божим творінням зростає. Не залишаймо сміття – пластик чи скло – на полях і в лісах, будь-де. Ці відходи засмічують Господню землю й отруюють її на довгі роки.

Дбаймо про чистоту, сортуючи сміття чи належно утилізуючи його. Закликаю всіх подбати про чистоту своїх обійсть, вулиць, майданчиків для відпочинку, особливо – про впорядкування та прибирання територій біля храмів, а також цвинтарів, де спочивають наші рідні. Це не лише прояв поваги до тих, хто відійшов у вічність, а й свідчення нашої духовної та моральної культури.

Також заохочую настоятелів парафій і громади проводити толоки для очищення лісів, галявин, берегів річок, джерел та інших природних місць. Чиста земля – це заповідь здоров'я наших дітей і наступних поколінь.

Прошу всіх утриматися від спалювання сухої трави. Паління сухою завдає шкоди природі, забруднює повітря і нищить життя в ґрунті. Це шкодить вашому здоров'ю, знищує родючість землі та спричиняє пожежі. Краще компостуйте траву чи прибирайте її, щоб зберегти чистоту повітря. Разом дбаймо про наше довкілля, обираючи безпечні способи прибирання! Закликаю господарів обережно ставитися до хімічних добрив і пестицидів. Їх надлишок отруює землю й воду та загрожуює здоров'ю ваших сімей. Обробляймо землю з

повагою, уникаючи її виснаження й ерозії. Нехай наші поля залишаються родючими для тих, хто прийде після нас, а праця на землі буде мудрою і безпечною для творіння.

Уникаймо бездумної вирубки дерев, а де можливо – саджаймо нові, щоб наші ліси жили й дихали для нас.

Бережимо навколишнє середовище, не засмічуймо його, не забруднюймо воду та повітря, бо це є частиною нашої відповідальності перед Богом.

Наша спільна праця й молитва об'єднують нас як громаду. «Двом краще, ніж одному, тому що у них є добра винагорода у праці їх» (Еккл. 4:9). Разом піклуймося про наш край, проводьмо спільні заходи з прибирання та благоустрою, підтримуймо одне одного в добрих справах. Єдність у вірі та ділі є свідченням справжнього християнського життя.

Окремо звертаюся до батьків і духовенства із закликом залучати молодь, дітей до збереження довкілля та християнських традицій. Виховуймо їх у любові до Божого світу, навчаймо відповідальності за природу та ближніх. Адже молоде покоління нестиме цю відповідальність у майбутньому. «Навчай дитину на початку шляху, яким вона має йти, і вона не зійде з нього, навіть коли постаріє» (Притч. 22:6). До молоді звертаюся особливо: будьте лідерами у збереженні природи! Саджайте дерева, прибирайте сміття, відмовляйтеся від шкідливих звичок – серцем, розумом та руками збудуйте своє майбутнє.

Крім цього, закликаю кожного ділитися тим, що маємо, з тими, хто потребує допомоги. Якщо у нас є врожай, їжа й достаток, ми покликані допомагати ближнім – малозабезпеченим, переселенцям, військовим. «Хто має дві одежі, нехай дасть тому, хто не має» (Лк. 3:11). Саме через благодійність і жертвенність ми проявляємо істинну любов до ближнього та виконуємо заповідь Божу.

Сьогодні наша відповідальність перед Господом і Батьківщиною стає ще більшою, адже країна бореться за свободу і незалежність. Низько вклоняємося нашим воїнам, які ціною власного життя та здоров'я захищають Україну. Наш обов'язок – належно трудитися і зберігати красу й багатство рідної землі, щоб вона завжди була джерелом життя, добробуту, благословення.

Не забуваймо, що вся природа та її багатства – це дар Божий, який слід приймати з подякою. «Бо всяке творіння Боже добре, і ніщо не погане, коли приймається з подякою, бо освячується словом Божим і молитвою» (1 Тим. 4:4). Дякуймо Всевишньому за кожен прожитий день, за працю, за можливість творити добро та примножувати досконалість створеного Ним.

Нехай Волинь стане прикладом – краєм, де труд на землі йде поруч із турботою про чистоту й красу Божого творіння. Разом ми можемо показати силу єдності у вірі й справах.

Нехай Усмилюючий Господь благословить нашу землю добрим урожаєм, пошле нам мир і спокій, а наші серця наповнить любов'ю до ближнього та повагою до Божого творіння!

ХРОНІКА

У Луцьку віддали останню шану воїну Олександрові Машлаю

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 9 грудня очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний.

Машлай Олександр Олександрович, 1983 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду командира радіовідділення взводу зв'язку. Загинув лучанин 6 травня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Желанне Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре неподалік с. Гаразджа.

Ректор ВПБА виступив на міжнародній конференції у Швеції

У місті Седертельє відбулася конференція «Криза у світовому Православ'ї», в якій взяв участь очільник Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін.

У доповіді англійською мовою на тему «Помісні Православні Церкви і розділення в Українському Православ'ї» о. Володимир наголосив на глобальному вимірі кризи в Православ'ї нашої країни, зокрема на ролі РПЦ у підтримці агресії проти України. Він зазначив, що конфлікт між Помісними Церквами демонструє відсутність ефективного механізму вирішення міжцерковних суперечок.

Душпастир також звернув увагу на невирішені питання щодо статусу Всеправославного Собору як вищого керівного інституту і механізму прийняття рішень у Православній Церкві. Він підкреслив, що нездатність розв'язати ці питання створює ризик переходу до моделі співіснування Помісних Церков за принципом конфедерації.

Конференція зібрала відомих богословів, серед яких архімандрит Кирило Говорун та Пантеліс Калаїцидіс. На секційному засіданні з української тематики виступили доктор Денис Брилов, доктор Тетяна Калениченко.

Науковий захід організовано Фондом Святого Ігнатія, Коледжом Святого Ігнатія та Екуменічним інститутом Хафінгтона. Міжправославний теологічний коледж у Седертельє виступає важливим майданчиком для діалогу та співпраці між різними православними традиціями, об'єднуючи дослідників та студентів з усього світу.

Пізніше ректор ВПБА зустрівся з деканом Коледжу Святого Ігнатія Мікаелем Елмом (Michael Hjälm), домовившись про співпрацю двох навчальних закладів. Як зазначено на сайті vpba.edu.ua, «обговорювалися можливості академічної мобільності студентів, обмін досвідом між викладачами та спільні освітні ініціативи. Особлива увага була приділена створенню умов для участі студентів ВПБА у міжнародних програмах обміну та розвитку їхніх професійних компетенцій у міжкультурному середовищі». Сторони скріпили домовленості угодою, яка окреслює подальші кроки для реалізації спільних проєктів.

У луцькому Свято-Троїцькому соборі працювала синодальна комісія

Згідно з рішенням Священного Синоду від 7 листопада комісія на чолі з митрополитом Львівсь-

ким і Сокальським Димитрієм 10 грудня відвідала кафедральний собор Святої Трійці в Луцьку.

Під час зустрічі з митрополитом Луцьким і Волинським Михайлом, деканом протоієреєм Миколою Нецькаром і старостою собору протоієреєм Володимиром Подольцем комісія ретельно вивчила стан справ із розписами цього Божого дому в рамках його комплексної реставрації, зокрема інтер'єру.

Відбулася дискусія щодо розпису храму. Члени комісії висловили задоволення рівнем виконання іконописних робіт і позитивно оцінили загальну концепцію, яку здійснюють брати Гетьманчуки.

Також комісія вивчила стан справ із тими розписами, котрі викликали медійну реакцію і мали широкий суспільний розголос. Члени комісії констатували, що зараз на стінах собору їх немає. З цього приводу також відбулася дискусія.

Комісія щиро вдячна владиці Михайлові за організовані умови для її роботи, щирість і відкритість до діалогу. Результати роботи комісії буде подано на найближче засідання Синоду.

«Кафедральний собор Святої Трійці міста Луцька мене вразив красою! Стараннями митрополита Михайла Зінкевича собор реставрується, наповнюється іконами, а найголовніше – вдячними вірянами!» – написав на своїй сторінці у фейсбуці протоієрей Леонід Бачинський, засновник іконописної школи, один із членів комісії.

Митрополит Михайл підкреслив: «Розписи луцького собору – це не лише прикраса храму, а й свідчення відродження духовної спадщини Волині. Ми вдячні всім, хто долучився до цієї праці: парафіянам, ктиторам, іконописцям за талант і любов до рідного краю, собору зокрема. Висловлюю братерську вдячність преосвященним митрополитові Львівському і Сокальському Димитрієві, архієпископові Володимирському і Нововолинському Матфееві, усім отцям, що входять до комісії, за плідне обговорення та побажання щодо концепції розписів нашого кафедрального собору».

Воїни Вадим Радюк та Роман Сокольський. Зі святими упокой, Христе

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний 12 грудня.

Радюк Вадим Сергійович, 2001 року народження, проходив військову службу за контрактом на посаді командира взводу стрілецької роти (резервної) військової частини Національної гвардії України. Загинув 4 грудня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Новоандріївка Запорізької області. У 2022 році закінчив Волинський національний університет ім. Лесі Українки.

Сокольський Роман Юрійович, 1978 року народження, проходив військову службу за контрактом на посаді стрільця-санітара стрілецького спеціалізованого відділення. Загинув 6 грудня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Часів Яр на Донеччині.

Похоронили героїв-лучан у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гаразджа.

У Луцьку готують міжнародну конференцію про роль Церкви у післявоєнній Україні

22 травня 2025 р. у Волинській православній богословській академії відбудеться міжнародна наукова конференція «Дари Церкви: зцілення, відродження, воскресіння».

Захід об'єднає духовенство, науковців і суспільних діячів для обговорення ключових питань, пов'язаних із місією Церкви у подоланні наслідків війни та відновленні суспільства.

Серед актуальних тем конференції:

- богословське осмислення земного життя та надії на майбутнє воскресіння;
- місія Церкви у зціленні ран війни;
- вияв Божественної любові в діяльності Церкви;
- єдність українського Православ'я як запорука стабільного миру та консолідація суспільства;
- богослів'я примирення у духовному та соціальному вимірах;
- роль інституту християнської сім'ї у терапії післявоєнного українського суспільства;
- клінічне душпастирство та посттравматична реабілітація зраних війною;
- інститут військового капеланства як основа духовної опіки над військовослужбовцями;
- важливість духовно-патріотичного вектора розвитку освіти та науки як майбутнє післявоєнної України;
- роль екологічних ініціатив Церкви як вияв турботи про прийдешні покоління;
- повоєнна Україна і пошук дієвих гарантій світової безпеки.

Цей науковий форум покликаний стати важливим майданчиком для обговорення духовних і соціальних викликів, які стоять перед сучасною Україною, та знайти богословські й практичні відповіді на них.

У Жидичині вшанували ліквідаторів Чорнобильської катастрофи

З нагоди Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у Жидичинському монастирі 13 грудня відправили заупокійну літію.

За повідомленням на фейсбук-сторінці «Чернецтво Волині», богослужіння у храмі чоловічої обителі Святителя Миколая Чудотворця, в якому взяли участь ліквідатори та родичі загиблих, очолив архімандрит Константин Марченко, декан монастирів єпархії і намісник святині в Жидичині. Пом'янули спочилих героїв-чорнобильців та воїнів, які загинули у боротьбі за незалежність України.

У своєму слові о. Константин наголосив на важливості пам'яті про подвиги минулого та застеріг від забуття. «Майже сорок років пройшло після тієї біди, і що ми бачимо нині?.. Що сучасникам вже це все не болять. Від того і заходи, приурочені цьому, скорочені, учасники – не перші особи. Всім вже не до вашого подвигу. Болять лиш тим, хто пережив, хто втратив... Сьогодні всі кричать воїнам: „Герої не вмирають!“ Як показує практика і зріз пам'яті нашого суспільства, таки вмирають, на жаль. Вмирають у нашій пам'яті. Завтра підпишуть якийсь „мир“ – і про воїнів забудуть. Тому що суспільство шукає лише легких рішень, оманливих заголовків замість правди життя. Суспільство,

яке свідомо хоче, щоб їх дурили... Без пам'яті у нас не буде майбутнього. Не пам'ятаючи, чому сталась трагедія в Чорнобилі, вона може повторитись деінде; не пам'ятаючи про цю війну, вона повернеться».

А в луцькій 25-й Державній пожежно-рятувальній частині, біля пам'ятника «Волинським пожежникам – ліквідаторам наслідків аварії на ЧАЕС», рятувальники запалили вогонь у лампадах. Настоятель храму Пресвятої Богородиці «Неопалима купина», що на території цієї частини ДСНС, священник Віталій Ващук провів молитву.

Вшанування ліквідаторів страшної аварії відзначається щорічно 14 грудня, у день закінчення будівництва саркофага над зруйнованим четвертим енергоблоком цієї АЕС.

Стеблі: освячено храм Апостола і євангеліста Йоана Богослова

Чин освяти новозбудованої церкви й Божественну Літургію в цьому селі Ковельського деканату очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Також освячено дерев'яний двоярусний іконостас.

15 грудня, в 25-ту неділю після П'ятдесятниці, Святих праотців, із владикою служили старший декан протоієрей Іван Бонис, настоятель протоієрей Іван Ніколюк, інше духовенство.

У проповіді високопреосвященний розповів про святкування Різдва Христового. Подія, що символізує прихід у світ Спасителя, це не застілля, наголошує владика. Різдво має бути духовним. Дуже важливо підготувати свою душу, щоб вона була вертепом, у якому народився Спаситель. А якщо свято духовне і душевне, то радісно буде сприйняти й усвідомлене. Де тепло, там збирається вся родина разом із Господом.

На Різдво йдемо колядувати, співом прославляємо Богомладенця Христа. Однак лукавий намагається це спотворити. Часто дітей наставляють не прославляти прихід Спасителя, день народження Його, а зібрати гроші, скажімо, на новий телефон чи іншу річ. У першу чергу має бути віра, Різдво – це свято душі. Ми до нього заздальгидь готуємося, прибираєм оселі, йдемо до храму. Як каже Священне Писання, де Бог, там світло, спокій, мир і любов. Христос там, де панує любов.

Церковними відзнаками, архієрейськими благословенними грамотами нагороджено благодійників і активних мирян.

Божий дім у цьому селі засновано 25 серпня 2013 р. (освячено хрест і наріжний камінь). Тоді з благословіння керуючого єпархією богослужіння очолив декан протоієрей Іван Бонис. Раніше тут ніколи не було храму. У 2016-му розпочали зводити стіни і того ж року вперше на місці будівництва церкви з нагоди престольного празника відбулася Літургія, яку відправив тодішній настоятель священник Микола Качмар.

Смолярі: полеглого воїна відспівували... під брамою церкви

Відправити чин похорону захисника в храмі цього села не дозволив настоятель, що досі підпорядковується московському патріархатові.

Про це повідомив протоієрей Іван Зеленко, старовиживський декан Православної Церкви України,

ХРОНІКА

який очолив відспівування. «Провели в останню путь воїна-героя Василя Солодуху, жителя села Смолярі. Вічна слава герою і Царство Небесне! На жаль, чин похорону, завдяки промосковському настоятелю, звершували під брамою місцевого храму!» – написав 16 грудня у фейсбуці о. Іван.

Перед цим, коли стало відомо про загибель бійця, журналістка Валентина Блінова написала, що до його батьків приходили селищний голова та настоятель смолярівської парафії, умовляючи відмовитися від того, щоб загиблого хоронили священники і військові капелани ПЦУ. Мовляв, тоді батьки не зможуть зайти в церкву і поставити свічку за упокій сина. «Ще один син цих батьків нині у війську, захищає нас від навали, яку благословляють на вбивства українців московські попи. Виходить, земляка смолярівців героя Василя Солодуху вбила москва і москва ж хоче відспівати?» – зазначено в емоційному дописі В. Блінової.

А військовослужбовець 111-ї бригади роти розвідки Андрій Шустваль щодо цієї резонансної події опублікував у фейсбуці відео, сказавши, зокрема, таке: «Батьки загиблого захотіли, щоб чин похорону провів священник ПЦУ. Місцевий отець спершу сказав перед паствою, що надасть церкву для відспівування, але наступного дня змінив рішення і прийшов до родини загиблого та чинив моральний тиск і погрожував їм. Я спілкувався з батьком загиблого, який розповів, що священник казав, що вони пошкодують про своє рішення. Батюшка Леонід, про що ми пошкодуємо? Коли пошкодуємо, коли прийде „руський мір“? Ви очікуєте „руський мір“?» (цитату розшифровано виданням *konkurent.ua*).

«Завтра у цій черзі може опинитись кожен із нас»: як у Луцьку діє благодійна їдальня

16 грудня видання «Інсайдер медіа» (*insider-media.net*) розповіло про діяльність доброчинної харчівні.

Вона понад три роки працює у підземеллі жіночого монастиря Святителя Василя Великого, що на просп. Волі, 2 (вхід – із вул. Паркової). Їдальню, де щодня готують та роздають їжу тим, хто опинився у скрутних життєвих обставинах, започаткували ігумена Анастасія Заруденець разом із Оленою Корецькою. Починали з чотирьох людей, а нині кількості осіб, що стають у чергу за обідом, сягає 300-350 на день.

О. Корецька розповіла, що кухарі й волонтери трудяться щодня, без вихідних, розпочинаючи підготовку звечора, зранку готуючи страви. Зокрема, перші страви – це близько 200 літрів.

Справу підтримують жертводавці, що привозять продукти. Спочатку людей годували в середині приміщення, але ріст кількості потребуючих змусив перейти на роздачу в посуд людей. Харчування – щодня о 12-й.

У чергу стають різні: пенсіонери, самотні, люди з психічними розладами, ті, хто втратив дах над головою. За словами п. Олени, кожен може опинитись у скруті та потребувати підтримки.

Для бажаних допомогти: (068) 625-26-36 (матінка Анастасія), номер картки: 5168 7451 0391 1415.

20 грудня в кафедральному соборі відбулося таїнство Оливоосвячення (Соборування)

Це особливе богослужіння відправлять у луцькому соборі Святої Трійці з нагоди Різдвяного посту для всіх, хто бажає посилено помолитися за зцілення душі й тіла.

Єлеєосвячення – одне з семи таїнств, у якому при помазанні хворого спеціально освяченою оливою прикликається благодать Божа, що зціляє його душевні й тілесні недуги. Богослужіння називається ще Соборуванням, бо в ідеалі його звершує собор із семи священників. Під час відправи вони сім разів помазують чоло, ніздрі, щоки, уста, груди й кисті рук.

Апостол Яків так говорить про це: «Чи хто з вас занедужає, нехай покличе пресвітерів Церкви, і нехай помолиться над ним, помазавши його оливою в ім'я Господнє. І молитва віри зцілить недужого, і підведе його Господь; і якщо він гріхи вчинив, простяться йому» (Як. 5:14–15).

Для uzдоровлення недостатньо взяти участь у відправі. Тут важливі покаєння й віра. Адже зцілення – вільний дар Всеблагого Бога, а не результат якихось зовнішніх дій.

Звичайно це таїнство служать удома чи в лікарні, біля ліжка недужого. Але враховуючи складність в організації його звершення (велика служба і передбачає не одного священника), виробилася традиція один раз на рік відправляти соборування одночасно для багатьох, причому не тільки для важкохворих, але всіх охочих недужих.

Загальне соборування прийшло до нас із Грецької церкви. У XVII ст. цей чин відправлявся у Великий четвер та Велику суботу. Зараз таїнство Оливоосвячення загально відправляють у храмі теж незадовго до Великодня, щоб миряни отримали особливу благодать Божу – освячення й зцілення від недуг тілесних і душевних – та з радістю зустріли Світле Христове Воскресіння. За бажанням деякі парафії можуть звершувати його і раніше (залежить від кількості потребуючих), а також у Різдвяний піст.

Звершують таїнство собором священників одночасно для всіх потребуючих, які стають колом. Це значить, що співстраждання і турбота про немічних є справою всієї церкви. Сім разів читаються уривки з Апостола та Євангелія, в яких розповідається про покаєння, зцілення, необхідності вірити і надіятися на Бога, бути співчутливими і милосердними. Опісля всіх семикратно помолити освяченим єлеєм із читанням відповідної молитви.

У кожному храмі самостійно вирішують, коли відправляти Оливоосвячення. У Свято-Троїцькому кафедральному соборі, зокрема, його звершували 20 грудня. Для прийняття таїнства необхідно зареєструватися у свічниці того ж дня, безпосередньо перед Соборуванням, а також приступити до Сповіді та Причастя (можна напередодні або за кілька днів перед тим).

Ігор Ревко. Помолімся за упокоєння душі полеглої воїна

Похорон у луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 17 грудня очолив його староста протієрей Володимир Подолець.

Лучанин Ревко Ігор Олександрович, 1990 року народження, був призваний до складу військової

частини на посаду вогнеметника. Загинув 10 грудня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Піщане Донецької області.

Похоронили героя в секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гарзджа.

Архієрей звернувся до священнослужителів, ченців і мирян із різдвяним посланням

У цього річного послання митрополит Луцький і Волинський Михайл нагадує про радість та надію, що випливає з таїнства Боготвілення, його значення для спасіння людства.

Владика підкреслив, що Різдво – це свято Божої любові, яке нагадує: всі ми є дітьми Господа. Закликав наслідувати любов Христову в повсякденному житті та проявляти милосердя до ближніх, особливо в ці надважкі для України часи.

Різдвяна зірка, яка освітлює шлях до ясел Христа, підкреслює надію, яка ніколи не покидає Божий народ, зазначив архіпастир. Високопреосвященний закликав молитися за перемогу України, згадувати в молитвах сиріт, вдів, поранених та тих, хто змушений проводити різдвяний час далеко від дому.

Особливе місце у посланні відведено українським захисникам, котрі боронять Батьківщину. Митрополит Михайл наголосив, що навіть у найважчі часи святкування Різдва зміцнює віру, дарує радість і допомагає зберігати мир у серцях.

Завершуючи послання, керуючий єпархією побажав волинянам, щоби світло Христового миру наповнило їхні домівки, а душі – християнськими чеснотами. «Господь з нами і Він веде нас шляхом спасіння та перемоги!»

Управління єпархії та Берестечківський психоневрологічний інтернат співпрацюватимуть

17 грудня митрополит Луцький і Волинський Михайл та директор цього закладу Віталій Клемба підписали угоду про співпрацю.

Зустріч відбулася в духовній консисторії за участі протоієрея Миколи Качмара, настоятеля собору Святої Трійці в Берестечку Горохівського деканату (Луцький р-н), який вже давно опікується інтернатом. Віталій Богданович подарував владі картину, вишиту мешканкою медзакладу Оленою Луцюк.

Отець Микола розповів, що вже шість років є духоником інтернату, в якому нині проживає і лікується понад двісті людей. Щотижня проводить тут богослужіння в Свято-Миколаївській каплиці. Спілкується з підопічними, бере участь у заходах, організовує паломницькі поїздки тощо.

Волиняни взяли участь в особливому паломництві до святих Італії

Ігумен Никодим Смілий, протоієрей Микола Гой та інші прочани молилися за нас, зокрема, перед мощами святителя Миколая Чудотворця в Барі.

Поїздка проходила 11–18 грудня, її організовано однією з рівенських паломницьких служб. Наші богомольці побували на відправах, що очолив митрополит Київський і всієї України Епіфаній, який перебував із візитом в Італії.

Так, 14 грудня, у Римі, в храмі Великомученика Феодора Тирона, що належить до Італійської ми-

трополії Вселенського Патріархату, правили молебень за нашу Вітчизну. Відвідали чотири папські базиліки – Апостола Павла, Санта Марія Маджоре, Латеранську та собор Апостола Петра.

У м. Падуя відбулися молебні в базиліці Святого Антонія Падевського, де зберігаються його мощі, жіночому монастирі Мучениці Юстини, а також перед мощами апостола Луки у церкві Мучениці Юстини.

16 грудня в місті Барі, на головному престолі в базиліці Святого Миколая, біля гробу та мощей цього одного з найвідоміших в Україні угодників, служили Божественну Літургію. На завершення урочистого богослужіння у крипті нижнього храму, біля мощей святителя, відбувся молебень за нашу Батьківщину, перемогу правди, утвердження справедливого миру.

Наступного дня відвідали базиліку Апостола Марка у Венеції, відправивши молебень перед його святими останками.

Ігумен Никодим є намісником луцького Братського чоловічого монастиря Воздвиження хреста Господнього, а протоієрей Микола Гой – настоятель храму Святителя Миколая Чудотворця, що в обласному центрі.

Священники на представленні виставки «Подільська ікона XIX – початку XX століть»

19 грудня у Музеї волинської ікони побували викладачі Волинської православної богословської академії протоієрей Олександр Колб та священник Іван Максимів.

В експозиції представлено 69 образів приватної колекції краєзнавця і митця, народного художника України Володимира Козюка. Усі роботи виконано на домотканому полотні й декоровано. Серед композицій є такі сюжети: «Різдво Христа», «Розп'яття», «Воскресіння», «Хрещення Ісуса Христа», «Благовіщення», «Тайна вечеря», «Гроб Господній», «Гроб Пресвятої Богородиці». Також образи Архістратига Михаїла, рівноапостольної Марії Магдалини, святителя Миколая Чудотворця, великомучениць Варвари, Катерини, Параскеви, святого Пантелеймона Цілителя, мученика Йоана Воїна та інші.

Отець Олександр у своєму виступі зазначив: «Пам'ятаю те радянське виховання, коли вважалося, що церква і музей – це щось непокероване, яке не може мати ні спілкування, ні дружби. Напевно, це йшло від того, що колись храми забирали на музей... Музей може не тільки забирати, а він відкриває, зберігає, реставрує, доносить, допомагає і т. д. ... Я дорожу нашою дружбою і хочу, щоб така співпраця між музеями і Церквою була скрізь». А представлені подільські ікони, на думку панотця, показують близькість святих до людей.

Загалом збірка митця налічує 250 народних ікон. Унікальну колекцію художника визнано найбільшою в державі та віднесено до Книги рекордів України.

Виставка триватиме протягом кількох місяців.

25 грудня – Різдво Христове

Цього дня відзначаємо одне з найбільших свят – Різдво Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Після гріхопадіння Адама і Єви Бог пообіцяв людству Спасителя. Про події з Його життя пророки. Зокрема, Михайл говорив про місце народження (Мих. 5:2), Ісаїя – про народження від

ХРОНІКА

Діви, трьох царів зі Сходу та страждання (Іс. 7:14, 50:6, 60:6), Захарія – про урочистий вхід у Єрусалим та зраду (Зах. 9:9, 11:12), Давид – про воскресіння і вознесіння на небо (Пс. 15:9–10, 34).

Поява Сина Божого на цей світ сталася в холодну ніч. Марія і Йосиф ішли з Назарета до Вифлеєма, бо за наказом римського імператора Августа проходив місцевий перепис населення. Юдеїв записували за місцем розміщення родових книг. Марія і Йосиф були нащадками царя Давида, тобто родом із Вифлеєма. У місті не знайшлося їм притулку через велику кількість людей, тому Немовля з'явилося в печері, у якій було влаштовано хлів. Першими, до кого дійшла звістка про народження Ісуса, стали пастухи, які стерегли стадо. До них з'явився ангел і приніс благу вість про появу Сина Божого. Волхви ж сповіщено про цю подію яскравою зіркою. Вони прийшли в печеру і принесли дари Немовляті: золото як царю, ладан – як Богу, а смирну – як людині, якій належить померти.

Напередодні Різдва Христового, в Навечір'я, віряни йдуть до храмів на всенічну, опісля з вогнем – до своїх домів на святу вечерю. До неї готуються особливо. Посеред столу – запалена свічка, біля неї – просфора, що уособлює новонародженого Спасителя, Який називав Себе «Хлібом життя» (Ін. 6:35). Скатертина знаменує пелени, а свічка – вифлеємську зірку.

Коли родина збирається за столом, на почесному місці сідає батько або хтось найстарший. Він промовляє «Отче наш». Усі страви мають бути пісними. За традицією їх дванадцять (давнє священне число). Пісна їжа означає скромні обставини народження Ісуса Христа, а її різноманітність – багатство Божого милосердя.

Цього дня відпустове свято відзначатиме церква Благовіщення Пресвятої Богородиці в с. Раків Ліс Камінь-Каширського деканату.

Усі події 25 грудня за єпархіальним календарем – ось тут: <https://www.pravoslavivolyzni.org.ua/kalendar/2024/12/25/>.

26 грудня – Собор Пресвятої Богородиці

Цього дня ми особливо прославляємо Пречисту Діву Марію, а дві парафії нашої єпархії відзначають престольний празник.

Наступного дня після Різдва Христового (у післясвятю Різдва) церква з подячними піснеспівами славить Матір Спасителя світу. Торжество називають собором, бо тоді згадують і правовірного Йосифа Обручника, і царя Давида – Ісусового предка за плоттю, і Якова – брата Господнього (сина від першого шлюбу Йосифа). Яків супроводжував Святе Сімейство у втечі до Єгипту.

Престольний празник – у парафіях сіл Забороль Луцького районного та Ломачанка Ковельського деканатів.

27 грудня – апостола, первомученика й архідиякона Стефана

У цей день особливо вшановуємо апостола, першомученика та архідиякона Стефана. Дві парафії нашої єпархії мають храмовий празник.

Стефан походив із євреїв, які жили поза Палестиною і називалися елліністами. Після зішестя Святого Духа на апостолів Церква стала швидко зростати, виникла необхідність піклуватися про сиріт,

удовиць і бідних, які прийняли Хрещення. Апостоли запропонували християнам виділити сімох достойних мужів для цього. Висвятивши їх у диякони (що грецькою означає «помічники»), зробили їх своїми найближчими соратниками. Серед дияконів виділявся міцною вірою і даром слова молодий Стефан, якого поставили архідияконом, тобто першим. Незабаром диякони, крім допомоги бідним, почали брати участь у богослужіннях.

Стефан проповідував у Єрусалимі, підкріплюючи істинність своїх слів знаменнями й чудесами. Успіх його був дуже великим, і це породжувало ненависть фарисеїв. Вони схопили його й відвели в синаedrion – найвищий суд юдеїв. Тут представили лжесвідків, які стверджували, що він у проповідях нібито зневажає Творця і пророка Мойсея. На своє виправдання святий нагадав синаedrionу з історії, як юдеї опиралися Богові та вбивали посланих Ним пророків. Члени синаedrionу, слухаючи його, все більше сповнювалися гнівом.

У цей час Стефан вигукнув: «Ось, я бачу небеса, що розкрились, і Сина Людського, Який стоїть праворуч Бога» (Діян. 7:56). Почувши це, члени синаedrionу кинулися на нього й відвели за місто. Тут, за тодішнім законом, лжесвідки, які перші звинуватили Стефана, першими почали побивати його каміннями. Там був юнак Савл, якому доручили стерегти одяг мучителів, – майбутній апостол Павло.

Так у 34 році архідиякон став першим мучеником за Христа. Вороги залишили його тіло на поживу диким звірам. Наступної ночі Гамаліїл, учитель юдейського закону, таємно переніс його в село Кафохамалу, неподалік Єрусалима, і в своєму саду поховав. За переданням, пізніше він разом із сином Авивом увірував у Христа і прийняв хрещення.

У 415 році тіло святого Стефана віднайшли, перевезли до Єрусалима і перепоховали в храмі біля Сіону. Згодом дружина візантійського імператора Феодосія Євдокія побувала в Єрусалимі й збудувала церкву на честь святого Стефана на місці його кончини.

Престольний празник відзначають громади в селищі Торчин і селі Усичі Луцького районного деканату.

Відійшла у вічність громадська діячка Катерина Шаварова

20 грудня на 93-му році життя перестало битися серце полум'яної патріотки, почесного члена Союзу українок, заслуженого вчителя України Катерини Шаварової.

Народилася Катерина Іванівна 1932 року на Львівщині. Закінчивши історико-філологічний факультет Львівського педагогічного інституту, працювала науковим співробітником в музеї Івана Франка у Львові. Потім багато літ викладала українську мову і літературу в Радехівській середній школі та Луцькій середній школі № 15. Навчала учнів любити українське слово, цінувати нашу культуру. Зі своїм чоловіком хірургом Іваном Шаваровим прожили разом три десятиліття. Виховала двох дітей, п'ятьох онуків та десять правнуків у душі любові до Батьківщини.

Катерина Шаварова стояла біля витоків незалежності України, була делегатом першого і другого з'їздів Народного руху України, конференції

Товариства української мови ім. Тараса Шевченка (тепер товариство «Просвіта»), з'їзду Союзу українців, активною учасницею багатьох громадських заходів. Займалась рукоділлям, особливо любила вишивати. Була парафіянкою Троїцького собору, на початку 1990-х викладала у Волинській духовній семінарії.

Чин похорону відбувся 21 грудня в кафедральному соборі Святої Трійці, який очолив його староста протоієрей Володимир Подолець. Поховали небіжчицю на цвинтарі, що на вул. Рівненській.

Висловлюємо щирі співчуття родині новоспочилої. Молимося за упокій душі та просимо Господа оселити її там, де праведні спочивають.

У Жидичині освячено новий престіл

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив чин освячення престолу і Божественну Літургію в чоловічому монастирі Святителя Миколая Чудотворця, що в цьому селі Ківерецького деканату (Луцький р-н).

22 грудня, в неділю перед Різдвом Христовим, тут із високопреосвященним молилися декан монастирів єпархії та намісник цієї обителі архимандрит Константин Марченко, інше духовенство, ченці та миряни.

У проповіді високопреосвященний акцентував на історії древнього монастиря: ще перед охрещенням Києва західна Волинь уже була християнською. І ця обитель колись називалася лаврою, бо для того були всі ознаки. Але там, де є Божа благодать, лукавий намагається втрутитися і знищити, що засіяв Господь. Тож монастир став поступово занепасти, потім піднімався і знову занепадав. Але оскільки ми є християнами в душі й розумі, то ввійдемо в історію як ті, що розбудували цю святую обитель, не руйнували, а освятили престіл. І сьогоднішній день має спонукати нас до добрих справ, наголосив владика.

Як розповіли у монастирі, попередній престіл став ветхим, тож на пожертви доброчинців встановлено новий, кам'яний.

Церковною відзнакою нагороджено почесного краєзнавця України, історика Іраїду Майданець, яка багато років присвятила дослідженню жидичинського монастиря, інших активних парафіян – архієрейськими благословенними грамотами.

Святний вперше згадується в Літописі руському (Іпатський список) 1227 р. у зв'язку з приїздом князя Данила Романовича. Однак про те, що монастир у Жидичині діяв уже в 975 р., йдеться в одній із редакцій василіанських хронік. У XVII ст. Жидичинський монастир за статками й значенням для Київської митрополії вважався другим після Києво-Печерської лаври.

Архимандрит Константин Марченко – про те, що чекає душу після смерті

У всеукраїнському виданні «Українська правда. Життя» 23 грудня вийшла стаття, у якій декан монастирів Волинської єпархії відповідає на складні питання.

Намісник обителі Святителя Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин Ківерецького деканату (Луцький р-н), пояснює, що Православна Церква трактує загробне життя як досвід, який може бути

унікальним для кожної душі: «Ми повинні розуміти, що є вічність. Людям у XXI столітті трішечки легше про це говорити, бо у нас дуже потужно розвивається реанімація. Є досвід близької смерті, клінічної смерті. Це явище вже принаймні викликає питання – що це було? Коли вже констатували смерть, людини вже не було – і тут вона повертається. Де вона була в цей момент? Що було з нею? Що було з її підсвідомістю? Це вже дискусійне питання, і це насправді дуже добре».

Особливу увагу душпастир звертає на 9-й та 40-й дні після смерті, які, за православною традицією, символізують важливі етапи для душі: «Із 3 по 9 день новопреставленої душі показують, як живуть праведники у раю. З 9 по 40 день померлий бачить, як люди існують в пеклі. І на 40-й день людина має так званий приватний суд, де для неї визначається доля – де вона буде перебувати в очікуванні другого пришествя Христового».

1 січня – Обрізання Господнє, святителя Василя Великого

Це друге свято різдвяного періоду нагадує про подію, що сталася після народження Спасителя відповідно до закону Мойсея.

Чому цьому обрядовому фактові приділяється така увага? По-перше, цим ще раз наголошується, що Бог став справжньою людиною, во плоті, а не примарою чи безплотним духом, як учили єретики. По-друге, обрізання для юдеїв було ознакою належності до богообраного народу. Тому Діва Марія та Йосиф Обручник принесли Немовля до храму, як вимагав закон. По-третє, обрізання було прообразом Хрещення, даного людям із пришествям у світ Сина Божого.

За християнських часів обрізання тілесне змінилось на обрізання духовне. Про це свідчить апостол Павло, коли говорить, що у Христі ми «обрізані нерукотворним обрізанням» (Кол. 2, 11). Новозавітне обрізання – це Хрещення: воно повинно бути обрізанням наших гріхів і хиб через живе, постійне спілкування з Богом.

На це торжество припадає також день пам'яті Василя Великого, архієпископа Кесарії Каппадокійської, вселенського вчителя Церкви (IV ст.), і святої Емілії, його матері. Звершується Літургія, укладена цим святителем. Цього ж дня у деяких храмах правиться молебень на новоліття.

Престольний празник відзначають: жіночий монастир Святителя Василя Великого в Луцьку (просп. Волі, 2), парафії в Старій Виживці, селах Боголюби Луцького районного і Хорлупи Ківерецького деканатів. Цього дня 65-ліття відзначатиме протоієрей Іван Фатич, настоятель громад Преображення Господнього і Покрови Пресвятої Богородиці в с. Нуйно Камінь-Каширського деканату.

Споживай з Богом, воїне Романо Босюк

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар 24 грудня.

Босюк Роман Миколайович, 1982 року народження, лучанин, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця – номера обслуги у складі десантно-штурмового батальйону. Загинув

ХРОНІКА

16 грудня під час виконання бойового завдання на Курщині.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа.

У храмах єпархії – Богослужіння Різдва Христового

25 грудня з нагоди великого свята в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці Божественну Літургію очолив митрополит Луцький і Волинський Михайл.

У проповіді високопреосвященний зазначив, що це свято радості, великої перспективи, бо відкривається для нас велике майбутнє. Волхви за зіркою прийшли, де народився Спаситель. І нам сьогодні належить іти не лише за зіркою нашої віри, а й нашої України. Це значить мати велику віру в перемогу і щасливе майбутнє нашої держави.

Ми в різних місцях можемо бути, але важливо, ким залишимося. Потрібно бути християнином, українцем, який любить свою мову, землю і турбується про неї. І особлива відповідальність на тих, хто тут живе. Тому стараймося, щоб це свято було Христовим вертепом – наша Волинь, наше місто. А ми, як зіздарі, з радістю несемо Дари до немовлятка Спасителя: велику віру і любов.

А стосовно дати святкування Різдва владика наголосив: «Різдво святкується 25 грудня, а „Рожество“ – 7 січня. Визначається!»

Напередодні, у Навечір'я Різдва (Святвечір), традиційно під проводом владики відправили Всенічну. З високопреосвященним служили декан собору протоієрей Микола Нецькар та інше духовенство.

Як завжди, урочисті відправи супроводжував архієрейський хор «Оранта» (керівник і головний регент Василь Мойсіюк). Традиційно на завершення Богослужіння відбулося спільне колядування духовенства і парафіян.

Пряму трансляцію проведено на фейсбук-сторінці єпархії.

Престольне свято з архієреєм у Заборолі

Митрополит Луцький і Волинський Михайл 26 грудня, в день Собору Пресвятої Богородиці, відвідав парафію в цьому селі Луцького районного деканату та очолив Божественну Літургію.

З високопреосвященним разом молилися: головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, декан Свято-Михайлівського округу Рожищанського деканату (Луцький р-н) протоієрей Микола Царик, настоятель парафії протоієрей Віталій Антонюк, інше духовенство.

Архієрейськими благословенними грамотами нагороджено активних парафіян.

На завершення священнослужителі відправили заупокійну літію на могилі колишнього настоятеля протоієрея Петра Ткача, що на території цього Божого дому.

З архівних матеріалів відомо, що у Заборолі 1728 р. поруч із давнім цвинтарем було зведено дерев'яну Соборо-Богородичну церкву із дзвіницею. У 1894 р. закладено ще й Свято-Миколаївську каплицю. В 1908-му замість дерев'яної церкви почали зводити цегляну, освячення якої відбулося в грудні 1912-го.

1943 року спалена разом із частиною села. Але парафіяни взяли за відновлення святині, що тривало тридцять літ. У 1949 р. місцева влада мала намір

навіть припинити діяльність православної громади, яка проводила свої богослужіння в звичайній сільській хаті й, на думку влади, не могла відбудувати напівзруйнований храм. Його мали розібрати «для спорудження об'єктів соціально-культурного призначення». Лише авторитет тоді ще молодого священника Петра Ткача, який знайшов несподівану підтримку в керівництва районної ради, допоміг зберегти святиню. І лише в 1975 р. церква Собору Пресвятої Богородиці вже мала належний вигляд. Настоятелем 45 літ був о. Петро. Він мав прекрасний голос, гарно малював. У храмі є ікони його письма. Удостоєний високих церковних нагород. Парафіяни й нині шанують пам'ять о. Петра.

31 грудня – святителя Петра Могили

Цього дня ми особливо вшановуємо святого Петра – Митрополита Київського, Галицького і всієї Русі, екзарха Константинопольського Патріарха, українського церковного, політичного й освітнього діяча.

Петро Симеонович Могила (Петру Мовіла) був вихідцем із давнього молдовського боярського роду. Народився 1596 року. Батько хлопця, молдавський господар (титул правителя князівства) загинув. Мати разом із сином мусили покинути Молдову та переїхати на українські землі Речі Посполитої, де їх прийняли родичі. Освіту розпочав здобувати у Львівській братській школі, а продовжив у Польщі, Нідерландах, Франції. Володів грецькою та латинською мовами і досить швидко опанував богословську науку.

Після повернення до Речі Посполитої був претендентом на молдовський трон, але пішов на військову службу, брав участь у Цецьорській та Хотинській битвах. По завершенні служби Петро Могила почав часто спілкуватися зі своїм наставником ще із Братської школи Іовом Борецьким (у майбутньому Митрополитом Київським, Галицьким і всієї Русі), що вплинуло на його рішення прийняти чернечий постриг. Згодом Петро Могила став архімандритом Печерської лаври, а 1632 року – Митрополитом.

Православна церква відігравала велику роль у політичному житті тогочасної України. Захист православ'я був захистом і національних прагнень нашого народу, але церковне життя було розхитане, занедбане й не відповідало вимогам часу. Для відновлення авторитету Православної церкви першорядним розпочав проведення реформ. Як перший крок – налагодив дисципліну ченців і духовенства, потому впорядкував богословське, літургійне життя. Блаженніший був автором-упорядником двох надзвичайно важливих церковних книг – Служебника й Требника, а також співавтором катехизму «Православне сповідання віри».

Владика Петро об'єднав школу Київського братства з лаврською, внаслідок чого виникла Києво-Могилянська колегія – перший вищий навчальний заклад в Україні. Навколо цієї постаті об'єднувалися визначні вчені й культурні діячі.

Зусиллями Митрополита відроджено собор Святої Софії в Києві, що впродовж багатьох століть стояв напівзруйнований. Реставровано церкви Трьох святителів і Спаса на Берестові.

Архіпастир упокоївся 31 грудня 1647 року. В заповіді, написаному незадовго до кончини, ствердив свою вірність православ'ю такими словами: «У

святій вірі, в якій народився, виховався і з волі й ласки Божої достоїнство митрополитиче, недостойний, на собі маю, в ній же хочу вік свій закінчити, стати перед величчю Господа мого».

Похований в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. Канонізований 1996 року в лику святих. Цю канонізацію визнали всі Православні Церкви світу (лише РПЦ – як «місцевшанованого»).

Церква с. Воля-Любитівська Ковельського деканату відзначає престольний празник.

У Луцьку вшанували загиблих афганців

Заупокійну літію по загиблих воїнах-інтернаціоналістах у кафедральному соборі Святої Трійці відслужив віцеканцлер та старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний. Її звершено 27 грудня на прохання Волинської обласної організації Української спілки ветеранів Афганістану.

Цього дня 1979 р. керівництво СРСР ввело війська, у складі яких були й українці, на територію Афганістану, цим розпочавши десятилітню війну.

Воїни, які проходять реабілітацію та лікування, побували в Жидичинському монастирі

Захисники, відновлюючи на Волині свої душевні й тілесні сили, відвідали чоловічу обитель Святителя Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин Ківерецького деканату (Луцький р-н).

Поїздку «Волинь – місце сили» організував профільний департамент ОВА. За повідомленням сайту «Чернецтво Волині» 27 грудня, військовослужбовці побували в підземеллі з древніми усипальнями, бібліотеці, а також у жіночому Петро-Павлівському скиту с. Липляни. Смакували домашнім хлібом і духмяним чаєм, завареним за старовинним рецептом.

На завершення кожен воїн отримав проскурки, спечені для них монахинями. А учні Підгайцівського ліцею передали їм свої малюнки. До речі, серед цих наших захисників були й громадяни Колумбії.

Капелана Волинського прикордонного загону нагородив Президент України

Медаллю «За оборону України» відзначено військового священника протоієрея Михайла Хімчака, який опікується прикордонниками.

На фейсбук-сторінці Західного регіонального управління Держприкордонслужби України 27 грудня зазначено, що о. Михайло піклується про захисників, зокрема, перебуваючи з ними в зоні бойових дій. Адже його основне завдання – духовно підтримати, мотивувати та надихнути воїнів. «Його віддане служіння Богу та Батьківщині, а також підтримка військовослужбовців свідчать про значний внесок у захист України. Майже пів року священник разом з бійцями прикордонної комендатури швидкого реагування перебуває на передовій. Виїжджав туди й на передні ротації».

Відзнаку вручили душпастиреві під час короткої відпустки. Незабаром капелан знову повернеться до бійців, аби продовжувати з честю виконувати свою місію.

З колядками і щедрівками в єпархії провели різдвяні заходи

За участю духовенства, церковних мистецьких колективів та вихованців недільних шкіл у деканатах відбулися різдвяні дійства та благодійні концерти.

Так, у день Різдва Христового, 25 грудня, архієрейський хор «Оранта» (художній керівник – заслужений діяч мистецтв Василь Мойсіюк) луцького кафедрального собору Святої Трійці вітав священнослужителів і мирян колядками та святковими піснеспівами. Благодійний концерт відбувся після Вечірні. Під час виступу зібрали на потреби Збройних сил України (на FPV-дрони) понад 36 тис. грн.

Приєднатися до збору можна за реквізитами:

Монобанк: 4441 1111 2858 5118

Приват24: 5 168 752 102 567 79

Перерахувати на окремий рахунок збору:

Найменування отримувача: БО БФ «Ангар.

Україна»

Код отримувача: 44 705 409

р/р IBAN: Номер рахунку UA593 052 990 000 026 006 030 816 614

Назва банку: АТ КБ «ПриватБанк».

26 грудня у виконанні соборного хору «Богоспів» (регент – протоієрей Юрій Хлопецький) теж на завершення вечірньої відправи прозвучали колядки. Хор «Оksamит» (регент Ірина Колб) луцької парафії Рівноапостольної мироносиці Марії Магдалини взяв участь у міжконфесійній мистецькій програмі «Світло Різдва» в Будинку культури мікрорайону Вересневе.

27 грудня хор «Кредо» луцького храму Холмської ікони Богоматері виступив разом із камерним оркестром «Кон мото» у різдвяному концерті в Палаці культури обласного центру. А горохівський декан протоієрей Андрій Сидор із духовенством взяли участь у спільній благодійній коляді «Повертайся живим» за участю парафіяльних хорів у НД «Просвіта» м. Горохова.

28 грудня вихованці недільної школи луцької церкви Введення у храм Пресвятої Богородиці виступили на фестивалі «Різдвяні піснеспіви» в Палаці культури міста.

Під час цих концертів теж проводили збір коштів на потреби ЗСУ.

Волинські капелани отримали відзнаки головнокомандувача ЗСУ

Почесним нагрудним знаком «За сумлінну службу» нагороджено військових священників протоієреїв Віталія Антонюка й Олександра Вронського.

Душпастирі як лейтенанти капеланської служби відзначені генералом Олександром Сирським, головнокомандувачем Збройних сил України, за добросовісне багаторічне служіння.

У ВПБА – перший випуск регентсько-дяківських курсів

У Волинській православній богословській академії 28 грудня відбулося вручення сертифікатів про проходження циклу занять із підвищення кваліфікації для регентів, дяків та читців.

За повідомленням сайту vpba.edu.ua, загалом навчалися 207 учасників із 14 областей України:

ХРОНІКА

Волинської, Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької.

Протягом восьми місяців (перше заняття розпочали цьогогоріч у березні) на курсах вивчали богослужбовий устав, церковну літературу, літургіку, спів, організацію недільних шкіл та як працювати з парафіяльним хором. Заняття включали лекції та практичні навички. На завершення учасники склали іспити.

У випускному заході взяли участь митрополит Луцький і Волинський Михаїл, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, священник Дмитро Панасюк, відповідальний за курси, інші викладачі.

Звертаючись із вітальним словом, керуючий єпархією зазначив: «Ми намагалися вам дати первинні знання регентської справи. Завданням викладачів було зорієнтувати, допомогти в пошуку, ознайомити з бібліотекою. Але як засвоєно матеріал – залежить лише від вас. Ми тільки створили умови для цього. Ці курси – перший рівень навчання». Владика закликав продовжувати вчитися далі в нових групах, які незабаром формуватимуться.

Отець Дмитро зауважив, що служіння регента нелегке. Особливо для тих, які, не володіють музичною грамотою, а «запам'ятовують на слух». Це важка праця і велика відповідальність. Тож академія відкрита для всіх. ВПБА планує і надалі організовувати такі курси, розширювати їх тематику, щоб охопити ще більше аспектів церковного життя.

«Різдвяний дух Волині»: відбувся другий регіональний фестиваль церковних хорів

Мистецьке дійство з нагоди Різдва Христового проходило 29 грудня в кафедральному соборі Святої Трійці з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

У ньому взяли участь десять парафіяльних хорових колективів єпархії. Учасники представили колядки й щедрівки, у т. ч. старовинні в оригінальному відтворенні. Наприкінці виступив архієрейський хор «Оранта» (художній керівник і головний регент Василь Мойсіюк). Завершили концерт спільним виконанням піснеспіву «З нами Бог» (соліст – луцький міський декан протоієрей Михайло Онищук), духовного гімну «Боже великий, єдиний» та колядаками. Учасники заходу отримали дипломи й подарунки.

Владика Михаїл у вітальному слові зазначив, що сьогодні ми прийшли разом з ангелами і пастухами, щоб співати хвалебні пісні Спасителю та прославляли Його єдиними устами і єдиним серцем. Ця коляда звучала і для кожного нашого захисника.

Фестиваль «Різдвяний дух Волині» започатковано у лютому 2022 р. за почином хору «Кредо» храму Холмської ікони Божої Матері, що в обласному центрі, для популяризації та збереження національних традицій, піснеспівів Різдва Христового. Звичайно, фестиваль – це і підвищення виконавського рівня церковних хорів, обмін досвідом, піднесення патріотичного духу. Голова оргкомітету – Катерина Токало, художній керівник і регент «Кредо».

Під час концерту збирали кошти на потреби ЗСУ.

6 січня – Богоявлення, Хрещення Господнє

Цього дня – Хрещення Господа Бога і Спасителя нашого Ісуса Христа, або Святе Богоявлення, дванадцять неперехідне торжество.

Його встановлення відноситься ще до апостольських часів. Древня назва – Феофанія, що грецькою означає Богоявлення. Напередодні, 5 січня – піст.

Тридцять років Ісус Христос жив у Назареті зі Своєю Пречистою Матір'ю і старцем Йосифом. Потому Він прийшов на Йордан, щоб охреститися.

«І сталося у ті дні, прийшов Ісус із Назарета галилейського і хрестився від Іоана в Йордані. І коли виходив з води, зараз же побачив Іоан небеса, що розкривалися, і Духа, Який, мов голуб, сходив на Нього. І голос був з небес: Ти Син Мій Улюблений, в Якому Моє благовоління» (Мк. 1:9–11).

Після хрещення Ісус явив Себе світу як Син Божий. Богоявлення привідкрило нам велику тайну Святої Трійці.

Чому ж цей день називається Богоявленням? Тому, що Христос став відомим не тоді, коли народився, а коли хрестився. Про це говорить Іван Предтеча: «...Той, Хто послав мене хрестити водою, сказав мені: на Кому побачиш Духа, Який сходить і перебуває на Ньому, Той хреститиме Духом Святим» (Ін. 1:33).

У пам'ять про те, що Спаситель Своїм хрещенням освятив воду, звершується водосвяття: напередодні Богоявлення вода освячується в храмах, а в сам день – у водоймах. Святитель Йоан Золотоустий так пише про це: «...Всі, почерпнувши води, приносять її додому і зберігають увесь рік; і відб'юється явне знамення: ця вода у своїй сутності не псується протягом довгого часу, а залишається свіжою, начебто тільки що взятою з джерела».

Богоявленню передуює навечір'я (Хрещенський святвечір), служіння якого схоже на чин навечір'я Різдва (великі царські часи, Літургія з Вечірнею). В кінці відправ звершується перше освячення води, яка по-грецьки називається «агіасма», тобто «велика святиня».

У сам празник вода освячується в хресто-подібній ополонці – «йордані». Біля неї, за змогою, з льоду роблять хреста заввишки до 2 м. Ходу для освячення води на природних водоймах називають «хресним ходом на Йордан». Водохресна вода має бути в домі кожного православного християнина. Її зберігають здебільшого біля ікон; уживають переважно натщесерце.

Цього дня 5-річчя висвяти відзначив ієромонах Петро Яблонський, настоятель парафії Апостолів Петра й Павла в с. Берегове Рожищанського деканату.

Духовенство колядувало в установах, закладах, підприємствах

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл із кліриками кафедрального собору Святої Трійці з нагоди різдвяних свят завітали до державних органів, правоохоронних структур, інших організацій.

Зокрема, з колядками та віншуваннями привітали очільників та представників місцевої влади, судів, силового блоку, податківців, освітян, лісівників, підприємств тощо.

7 січня – Собор Йоана Хрестителя

Цього дня – Собор предтечі і хрестителя Господнього Йоана, а дві парафії нашої єпархії мають храмовий празник.

Йоан Хреститель народився в сім'ї священника Захарії та Єлисавети, родички Богородиці. Коли подружжя було в похилому віці, його послав їм Бог, щоб приготувати вибраний народ до визнання Ісуса Христа Месією. «...Він буде великий перед Господом» (Лк. 1:15), – каже ангел до Захарії, сповіщаючи, що невдовзі в нього народиться син.

Йоан Хреститель, якого ще називають Предтечею, строгим способом життя дав приклад побожності. Він закликав людей до покаяння, кажучи: «Я хрещу вас водою; але гряде Сильніший за мене, Якому я недостойний розв'язати ремінь взуття Його; Він хреститиме вас Духом Святим...» (Лк. 3:16).

За відважне проповідування і врозумлювання навіть безбожного царя Ірода Йоану відрубали голову. За твердженням знаменитого єврейського історика I ст. Йосифа Флавія, Ірод наказав убити Хрестителя, боячись політичних хвилювань, що могли бути викликані виступом цього пророка. Йоан став жертвою Ірода і через те, що викрив його у гріховному шлюбі з жінкою брата. Йосиф Флавій підтверджує вказівку євангелістів: Антипа, тобто Ірод Другий, розійшовся із законною дружиною і перебував у незаконному шлюбі з Іродіадою.

Вшанування Йоана Хрестителя у Східній Церкві особливе. Він єдиний з усіх святих після Богородиці, який має свої празники Зачаття і Різдва. А впродовж церковного року відзначають такі дні на його честь: Зачаття, Різдво, Ускіновення, Перше, Друге, Третє знайдення голови, Собор святого («собор» – у розумінні головне торжество, коли спільно з пам'яттю про угодника споминають і всіх осіб, пов'язаних із ним). У Євангелії є такі слова Ісуса Христа: «Істинно кажу вам: не було серед народженими жінками більшого за Іоана Хрестителя» (Мф. 11:11).

Він є велетом духу, що стоїть на порозі двох Завітів – Старого й Нового: завершує ряд старозавітних пророків і фактично відкриває ряд новозавітних апостолів. Він є не тільки пророком, але й предтечею, хрестителем і мучеником. Він охрестив Того, Кого інші пророки тільки передрікали.

Престольний празник святкували парафії в Цумані та в с. Прилуцьке (Луцька міська ОТГ) Ківерецького деканату (Луцький р-н).

Вічна пам'ять полеглим воїнам:

Іван Маркиш, Артем Шепляков, Олег Піцик

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці 3 січня очолив міський декан протоієрей Михайло Онищук.

Троє захисників поклали свої життя за Батьківщину на Донеччині.

Лучанин Маркиш Іван Степанович, 1974 року народження, був призваний на військову службу. Загинув 7 травня 2023-го біля населеного пункту Пречистівка.

Шепляков Артем Володимирович, 1989 року народження, теж лучанин, був призваний до складу військової частини на посаду водія автомобільного відділення мінометного взводу. Загинув торік 28 грудня також неподалік Пречистівки.

Піцик Олег Григорович, 1980 року народження, родом із Турійщини. Загинув 23 грудня 2024-го поблизу Щербинівки. У нього залишилися дружина і троє синів.

Похоронили героїв у секторі військових поховань міського цвинтаря, що біля с. Гаразджа.

Нацгвардійці привітали владика Михайла з Різдвом Христовим

Військовослужбовці Національної гвардії України в/ч 1141, що дислокується в обласному центрі, 3 січня завітали до митрополита Луцького і Волинського.

Вони виконали літературно-музичну композицію на різдвяно-новорічну, патріотичну тематику, висловили слова вдячності високопреосвященному за архіпастирський труд, побажали миру, злагоди та Божих щедрот у ці святкові дні. Військовики вручили архієреєві на згадку свій прапор. Керуючий єпархією благословив захисників.

ВПБА колядувала у дитбудинку Рожища

Студенти Волинської православної богословської академії побували в дитячому закладі цього міста Рожищанського деканату (Луцький р-н) із колядками і щедрівками.

За повідомленням сайту vpba.edu.ua, захід провели 4 січня на запрошення керівництва дитбудинку і з благословіння ректора протоієрея Володимира Вакіна. Вихованці також подарували гостям гарний концерт і отримали солодкі подарунки.

Проповідь архієрея:

очищайте свою душу перед Господом

Напередодні Богоявлення митрополит Луцький і Волинський Михайл виголосив проповідь щодо духовного очищення і сенсу свята.

У слові архіпастиря на завершення Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці 5 січня, в 28-му неділю після П'ятдесятниці, перед Богоявленням (Навечір'я, Хрещенський святвечір), ішлося про значення цього великого свята.

Владика пояснив, що Христос прийшов у цей світ, аби визволити нас від гріха. Увійшовши у води Йордану, освятив природу, яка була «нечистою» після людського гріхопадіння. Тому ми повинні не просто виконати обряд, а в першу чергу очищатися серцем.

Спілкуйтеся з живим Богом і з вірою приймайте святе Причастя, наповнюйтеся духовно – такий заклик митрополита Михайла на ці дні величного торжества.

Єпархія відзначила свято Богоявлення, Хрещення Господнє

6 січня в парафіях і монастирях відбували урочисті Літургії і велике освячення води. Залежно від місцевих традицій, водосвяття звершували на водоймах або біля храмів.

У кафедральному соборі Святої Трійці Всенічну напередодні та Службу в день Богоявлення очолив митрополит Луцький і Волинський Михайл. Як зазвичай, відбувся хресний хід від головного храму єпархії до річки Стир, що в Центральному парку ім. Лесі Українки, де під проводом владика проведено велику освяту водної стихії.

ХРОНІКА

Потому архієрей прибув на підприємство «Луцькводоканал». Теж освятивши тут воду з колодязя, високопреосвященний привітав керівництво і працівників зі святом.

Волонтери жіночого монастиря Святителя Василія Великого влаштували на майдані перед собором ярмарок солодоців і випічки, щоб зібрати кошти на пальне, ремонт авто для евакуації поранених військових та на потреби роти безпілотних систем спецпідрозділу «Любарт». Пожертви приймаються:

– на рахунок ГО «ПАРАВОЛАН ЮКРЕЙН» UA823052990000026005045023921, ЄДРПОУ 44866091 (у призначенні платежу зазначити: «Благодійний внесок»);

– за номером карти 4441 1111 2974 7071 або на «банку» <https://send.monobank.ua/jar/2AK8CduVAu> на потреби роти безпілотних систем 5-го батальйону «Любарт» бригади «Азов».

Духовний оркестр Різдва: архієрея привітали богослови й прикордонники

Волинська православна богословська академія та 6-й Волинський прикордонний загін 7 січня привітали митрополита Луцького і Волинського Михаїла з Різдвяними святами.

В Управлінні єпархії прозвучали різдвяні твори у виконанні духового оркестру прикордонників та хору «Агіос» ВПБА. До привітання долучилися: канцлер протоієрей Микола Цап, ректор богословської академії протоієрей Володимир Вакін, начальник прикордонного загону полковник Богдан Ігнатюк і капелан прикордонників протоієрей Михайло Хімчак.

Різдвяні піснеспіви, спільна коляда засвідчили важливість збереження християнських традицій, які об'єднують серця, надихають на мир і благочестя та несуть світло Христової любові в життя кожного.

Зберегти кожен момент: журналіст Андрій Гнатюк розміщує архівні відео з життя єпархії

На його ютуб-каналі чимало церковних матеріалів. Це і важливі зустрічі, й святкові Богослужіння у волинських храмах.

Фіксувати на камеру життя єпархії журналіст розпочав ще в дев'яностих. Розповідає, що для нього це було дуже важливо. «Пам'ятаю до дрібниць візит на Волинь Патріарха Філарета у травні 2004-го на свято Трійці. Я навіть не уявляв, як це можна не відзняти. Неділя, усі поспішали до собору. Мої батьки теж. Це була знакова подія», – каже А. Гнатюк. Тоді, пригадує, хотілося зафіксувати, який вигляд має собор, куди ходив з дитинства, емоції та настрої людей. «Його візит, те що він говорив, – це вже може бути знаковим та цікавим. Багатьох священнослужителів, які були тоді на святковій Літургії, уже немає серед живих... Це вже історія», – ділиться репортер.

За словами Андрія Гнатюка, архів у нього величезний. За роки роботи назбиралося більше двох сотень касет VHS та майже стільки ж міні-DV. Він систематично їх оцифровує та вибірково публікує на своєму ютуб-каналі. «Якщо я розумів, що відзняв щось надто цінне, то цю касету відкладав, аби випадково нічого важливого не стерти», – розповідає журналіст.

На цих касетах, ділиться Андрій, – історія формування Церкви. Пригадує, як під час освячення пам'ятника святому Миколаю митрополити Яків та Нифонт уперше на людях обійнялися й поцілувалися: «Люди тоді повірили, що діалог та об'єднання можливі. Попри все – на той момент це було дуже важливо».

На ютуб-каналі є багато інших церковних матеріалів. Зокрема, інтерв'ю з митрополитом Луцьким і Волинським Яковом. Також вдалося відзняти останню пасхальну Службу на чолі з ним. У червні 1998-го до Луцька приїхали єпископи з Греції – цю важливу зустріч Андрій Гнатюк теж розмістив на своєму каналі.

Однак, розповідає, на жаль, не всі такі знакові події вдалося зберегти. Так, приміром, касету з відзначенням храмового свята Різдва Христового в монастирі колишньої Луцької тюрми позичив колегам, а ті її не повернули, тож весь відзнятий матеріал зник. «Про Луцьку тюрму в мене є багато зйомок, зокрема, про створення монастиря Різдва Христового. Є програма «Святиня на кістках» – там спогади тих, хто сидів у тій в'язниці. А першу Літургію відслужили тут 18 грудня 2002 року, напередодні Миколая. Монастир діяв у трьох невеличких кімнатах, в одній з них облаштували престол», – пригадує новинар.

Саме тут Андрій започаткував перший молебень за журналістів: «Пройшло вже чимало часу, але й досі усе добре пам'ятаю. Я й надалі викладатиму на своєму каналі архівні відео, бо це не просто кадри, це наша історія».

До речі, А. Гнатюк у 2004–2012 рр. був першим головним редактором відновленого часопису нашої єпархії «Волинські єпархіяльні відомості», в 2009–2018-му – головним редактором єпархіяльної телестудії «Собор», у 2013–2016 рр. – пресекретарем єпархії.

Хай спочиває з Богом: відійшов у вічність відомий художник Костянтин Борисюк

На 76-му році земного життя упокоївся культурний діяч і знаний митець Костянтин Борисюк.

Народився Костянтин Володимирович 1949 року в с. Городище, що неподалік Луцька. Художню освіту здобув у Львівському училищі прикладного і декоративного мистецтва ім. Івана Труша. Працював у жанрах живопису, скульптури, інсталяції, відеоарту. Був членом Національної спілки художників України. Його роботи стали частиною культурної спадщини нашої держави.

Заупокійну літію в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 8 січня очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкорований. А чин похорону відбувся у храмі Святителя Миколая Чудотворця с. Городище (Боратинська ТГ) Луцького райдеканату, відправу очолив настоятель парафії протоієрей Богдан Лисак. Поховали Костя Борисюка у його рідному селі.

Висловлюємо щирі співчуття родині новоспочилого. Молимося за упокій душі та просимо Господа оселити її, де праведні спочивають.

Упокоївся живописець, який любив малювати церкви

На 89-му році життя спочив у Бозі художник і скульптор Петро Собко, який захоплювався красою храмів.

Народився Петро Степанович 1936 року в с. Михалє Володимирського р-ну на Волині. Навчався у Львівському училищі прикладного мистецтва, Кишинівському художньому училищі та Київському художньому інституті.

Був членом Національної спілки художників України, учасником оргкомітету клубу творчої молоді «Сучасник». Працював у майстернях Маріуполя і Луцька. Постійний учасник пленерів та творчих поїздок, обласних, всеукраїнських виставок, мав персональні імпрези у Луцьку та Неаполі (Італія). Роботи митця зберігаються у Волинському краєзнавчому музеї, художній галереї м. Балта Одеської області, приватних колекціях в Україні, Молдові, Білорусі, Росії, Польщі, Італії, США. Це художні роботи із серій «З країн Балтії», «Симфонія Камчатки», «Храми» та багато інших.

Зокрема, серію малюнків «Храми» художник презентував 2018 року з нагоди відзначення 1030-ліття хрещення Київської Руси-України. Відкриття відбулося 27 липня у Луцьку, в Галереї мистецтв Волинської організації Національної спілки художників. Серед творів – «Церква Святого Йоана Предтечі в с. Орів Львівської області», «Церква Святителя Миколая Чудотворця с. Будятичі Волинської області», «Іллінська церква с. Городок Рівненської області» та інші.

«Краса храмів зацікавила талановитого майстра вже давно. Представлені в експозиції роботи було створено на численних пленерах протягом кількох десятиріч. Церква, монастир чи костел, написані пензлем художника, мають унікальну архітектуру та історію, пов'язану з подіями людей, які тут проживали. Автор підкреслив, що храм у сюжеті картини має глибокий символічний зміст, який так потрібен сьогодні людям», – ішлося у відгуках.

Поховали митця 8 січня в його рідному селі.

Віддали останню шану воїнам

Олександрові Семенюку та Іванові Кумброву

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний 9 січня.

Семенюк Олександр Леонідович, 1977 року народження, проходив військову службу за контрактом водієм 1-го штурмового відділення. Загинув 28 грудня під час виконання бойового завдання неподалік населеного пункту Зелений Гай Харківської області.

Кумбров Іван Сергійович, 1988 року народження, служив за призовом командиром зенітного ракетного відділення. Поліг 2 січня біля Лозової, теж на Харківщині.

Похоронили героїв-лучан у секторі військових поховань міського цвинтаря, котре поблизу с. Гаразджі.

У Ветлах побили нашого священника

Батько одного зі школярів бив священнослужителя і лаяв, коли той освячував класи в місцевому ліцеї.

Це трапилося, коли ієрей Роман Гула, настоятель храму Миколая Чудотворця в цьому селі Камінь-Каширського деканату, окроплюючи житла своїх парафіян йорданською водою, завітав і до ліцею, попередньо домовившись про обряд із дирекцією.

«Основна частина ліцеїстів – це діти православних. Але оскільки навчаються й діти п'ятдесятників, ми запитали, чи ніхто не буде проти. Хто не хотів – просто на кілька хвилин вийшли в коридор», – розповідає священник. За його словами, дітям було дуже цікаво, бо таке дійство у школі відбувалося вперше.

Коли панотець вийшов із класу, на нього накинувся батько одного з учнів. Москвофіл ударив душпастиря в обличчя та взявся лихословити. «Усе було дуже швидко. Ніхто не очікував такої реакції. Чоловік поведився агресивно і жодними словами його не вдавалося вгамувати», – ділиться о. Роман.

Потому на вулиці зібралося близько тридцяти прихильників московського патріархату та чолі з їхнім батюшкою. Хоча, як розповідає о. Роман, у більшості з них діти не навчаються в ліцеї, також цього дня не було там і дітей московського попа. За словами священника ПЦУ, люди почали обзивати і його, і вчителів, а також погрожувати.

З'ясувалося, що чоловік, який накинувся на душпастиря, працює у місцевому лісництві. Вранці, коли стався конфлікт, він мав би бути на своєму робочому місці. «За словами місцевих, аби уникнути проблем на роботі, цей майстер лісу написав заяву на відпустку (заднім числом, до речі)», – дізнався панотець.

Після цієї події священник звернувся до медиків, оскільки після ударів боліла голова. Також він написав заяву в поліцію. «У нас складна ситуація в селі. Хоча більшість підтримує ПЦУ і майже три роки тому громада вирішила приєднатися до Православної Церкви України, невелика частина місцевих досі зомбована й підтримує московську церкву. Ми досі не можемо зайти у наш храм», – розповідає протоієрей.

Це не перший релігійний конфлікт у цьому селі. Аби залякати о. Романа, на паркан оселі місцевої мешкани, у якому в той час перебував священник разом зі своєю дружиною та двома маленькими дітьми, у травні минулого року невідомі повісили гранату. На щастя, тоді ніхто не постраждав, на місці працювали сапери.

В бою поліг за нашу свободу воїн Ігор Личак

10 січня заупокійне богослужіння в кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний.

Личак Ігор Васильович, 1967 року народження, був призваний до військової частини на посаду стрільця відділення охорони. Помер 31 грудня торік в КП «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім. І. Мечнікова» від поранень, несумісних із життям, одержаних під час виконання бойового завдання.

Похоронили героя у секторі військових поховань на міському кладовищі поблизу с. Гаразджі.

ХРОНІКА

Воїн Максим Костюк завершив земний подвиг

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко 13 січня.

Лучанин Костюк Максим Юрійович, 2000 року народження, був прийнятий до складу військової частини на посаду оператора відділення управління – командира батареї 2-го самохідного артилерійського взводу. Загинув 3 січня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Западне Харківської області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гаразджа.

На війні загинув церковний староста з Серхова

Віктор Єфімчук – активний вірянин Свято-Покровського храму с. Серхів Маневицького деканату (Камінь-Каширський р-н) – спочив у Бозі на 51-му році життя.

Наш захисник проживав у цьому селі Прилісненської ТГ. Його стараннями оновлено цей Божий дім. А коли Православна Церква України отримала Томос про визнання автокефалії, він сприяв, щоб Покровська громада змінила юрисдикцію – вийшла з московського патріархату. За повідомленням настоятеля протоієрея Михайла Мельничука, цей трудівник на Господній ниві був дуже смиренним, хорошим господарником, його поважали парафіяни.

У червні 2024 р. Віктор Адамович був призваний на військову службу на посаду кулеметника. Життя його обірвалося цього ж 10 січня при виконанні бойового завдання у Запорізькій області. Чин похорону відбувся 16 січня у храмі Покрови Пресвятої Богородиці с. Серхів, його очолив о. Михайло. Поховали героя на місцевому кладовищі. У нього залишилися мама, брати та сестра.

У Луцьку провели в останню путь воїна Андрія Лашука

16 січня чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Лашук Андрій Анатолійович, 1984 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду старшого розвідника-радіотелефоніста. Загинув 12 січня під час виконання бойового завдання біля Торецька Донецької області.

Похоронили героя на міському цвинтарі, що поблизу с. Гаразджа.

Душпастирі привітали магістрів ВНУ

На випускному заході Волинського національного університету ім. Лесі Українки побували протоієрей Олександр Колб, настоятель луцької церкви Рівноапостольної Марії Магдалини, та капелан цього вишу протоієрей Віктор Пушко.

Отець Олександр передав благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла, привітав студентів-магістрантів, розповів їм притчу про таланти, подарував для університету три примірники факсимільного видання Холмського Євангелія.

Отець Віктор як випускник факультету психології цього дня також отримав диплом; він привітав присутніх і подякував.

У святі взяв участь викладач Волинської православної богословської академії кандидат історичних наук Микола Кучерепа, який водночас є викладачем ВНУ.

Під час урочистостей 16 січня згадали тих, завдяки кому відбувається освітній процес, – захисників і захисниць України, вшанували пам'ять полеглих.

Упокой, Господи, душі воїнів Андрія Черняка й Артема Петровського

Відспівування захисників у луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 18 січня очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Черняк Андрій Олегович, 1977 року народження, був призваний на військову службу на посаду командира взводу електронної підтримки. Поліг 15 січня під час виконання бойового завдання поблизу Торецька Донецької області.

Петровський Артем Олександрович, 1992 року народження, був прийнятий до складу військової частини на посаду солдата резерву 304-ї запасної роти. Помер 15 січня у КП «Луцька центральна районна лікарня» від поранень, отриманих 28 квітня 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Керамік на Донеччині. У нього залишилося троє дітей.

Похоронили героїв-лучан на міському цвинтарі, що неподалік с. Гаразджа.

Солдат Андрій Феценко. Вічна слава герою!

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар 21 січня.

Мешканець села Забороль Луцького районного деканату Феценко Андрій Сергійович, 1985 року народження, служив гранатометником у штурмовій роті. Загинув 17 січня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Котлине Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гаразджа.

Єпархія відзначила День Соборності України

З нагоди чергової річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки в єдину УНР проходять урочисті заходи, в яких беруть участь священнослужителі.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 22 січня очолив молебень на Київському майдані обласного центру. У слові керуючий єпархією зазначив, що до сьогодні то була для нас лише історія, але ці події в новому вираженні знову стають перед очима. Знову війна, страждання, вбивства, знову захист нашої держави. День Соборності показав, що українці вміють не тільки змагатися словесно, а й об'єднуватися розумом, поглядами, світоглядом. Владика впевнений, що досить скоро ми будемо святкувати День Соборності вже з поверненням окупованих територій. Ось тоді настане воістину величне свято. Ми вміємо єднатися навколо незалежної України. Тож нехай процвітає наша держава і настане переможний мир!

В урочистостях взяли участь представники влади, зокрема, голова Волинської обласної військової адміністрації Іван Рудницький, військово-

службовці, правоохоронці, небайдужі лучани.

22 січня ми згадуємо дві рівнозначні за вагою події української історії: проголошення незалежності Української Народної Республіки й Акт Злуки українських земель. 107 літ тому – 22 січня 1918 року – Українська Народна Республіка проголосила незалежність і боролася за право бути «самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу». Проголошення соборності УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року – історичний акт об'єднання українських земель в одній державі, що увінчав соборницькі прагнення українців, розділених кордонами тогочасних імперій. На початку ХХ століття українці об'єдналися після падіння імперій.

Сьогодні соборність для України – звільнення всіх територій, захоплених ворогом.

Одне зі значень слова «соборність» – «єдність усіх територій держави».

В обласному центрі попрощалися з воїном Олександром Турочком

23 січня чин похорону захисника в кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Турочек Олександр Михайлович, 1976 року народження, служив у механізованому батальйоні на посаді гранатометника. Загинув 20 січня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Роздольне Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гарзджа.

30 січня – Собор трьох святих

Цього дня особливо вшановуємо вселенських учителів і святих Василія Великого, Григорія Богослова та Йоана Золотоустого, а три парафії нашої єпархії мають храмовий празник.

Починаючи із 1076 року, торжество на честь цих Божих угодників відзначають в один день. Прийшовши якось уві сні до єпископа Євхейського Йоана, вони наказали православним облишити даремну суперечку про «переваги» котрогось із них над двома іншими. Всі вони натхнені Святим Духом і творили на благо Христової Церкви. А тому з-поміж них немає першого, другого, більшого або меншого, а всі вони – рівні та єдині.

Усі троє походили з аристократичних сімей, які відрізнялися християнським благочестям і прагнули дати своїм дітям добру освіту. Наприклад, Василій Великий навчався у кращих учителів Кесарії Каппадокійської (Мала Азія, нині Туреччина) і Константинополя, а закінчив в Афінах, де й познайомився з Григорієм Богословом.

Міцна дружба збереглася на все життя. Григорій і Василій разом провели юнацькі літа і в подальшому надавали підтримку один одному. Для Йоана, молодшого за них майже на 20 років, перші двоє були живою легендою, гідною глибокої поваги. Йоан ставив їх за приклад для наслідування.

Слово «Собор» у назві цього торжества означає «спільне вшанування». Воно належить до найвідоміших у Православній Церкві.

Престольний празник святкують парафії в селах Боголюби Луцького районного, Мар'янівка

Ковельського і Тельчі Маневецького деканатів. Цього дня 20-річчя висвяти відзначає священник Микола Себет, настоятель парафії Воздвиження хреста Господнього та цвинтарного храму Великомучениці Варвари в с. Угринів Горохівського деканату.

У ковельському соборі вперше лунала міжконфесійна молитва

Молебень очолив декан Свято-Дмитрівського округу протоієрей Анатолій Александрук у соборі Великомученика Димитрія Солунського, що в Ковелі, 24 січня.

Учасниками були представники різних юрисдикцій, конфесій, влади – представники Ради церков Ковеля, ініціатором створення якої є голова райради В'ячеслав Шворак.

Возносили молитви за єдність українського народу, збереження нації, держави, захист воїнів і настання справедливого миру. Завершили зустріч спільним виконанням гімну «Боже великий, єдиний».

Отець Анатолій зазначив: «У такому піднесенні і в такому відчутті повноти благодаті наш духовний славень ще не звучав».

Господи, прийми душу полеглої воїни Олександра Новосада

25 січня чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Новосад Олександр Васильович, 1972 року народження, загинув 20 січня під час виконання бойового завдання на Донеччині. Похоронили героя на міському цвинтарі, що поблизу с. Гарзджа.

Проповідь архієрея: щиро молимося лише коли ракета літає над Луцьком?

У недільному казанні митрополит Луцький і Волинський Михаїл закликав вірян до щирих молитов і твердого стояння у своїх намірах.

Про це архіпастир говорив 26 січня на завершенні Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці у 31-шу неділю після П'ятдесятниці. Владика наголосив, що кожен приходить до храму зі своїми проблемами. «Коли стоїш у храмі, тобі болять своє», – зазначає архієрей. Але не варто забувати, що до Господа потрібно звертатися завжди і молитися щиро. Якщо ж Бог не дав тобі омріяного, значить ти не сильно й хотів або ж це було тобі не на користь, тлумачить високопреосвященний.

Якщо ж у своїй молитві ти щиро просиш, то Господь обов'язково почує і виконає твоє прохання належної пори. А ми часто хочемо «швидкого результату». Але ж до своїх мети потрібно йти. Сьогодні ми всі хочемо перемоги. То потрібно і робити все для цього. І щиро звертатися до Бога у своїх молитвах. «А ми щиро молимося лише тоді, коли ракета прилетить до Луцька». Тоді у храмі повно людей і всі дійсно співпереживають. А в інший час? Коли ракети летять над іншими містами? – риторично запитує владика Михаїл і наставляє: якщо хочете перемоги, то робіть усе для цього і гаряче моліться щодня, а не просто розповідайте друзям, що чекає на мирні часи.

ХРОНІКА

Ще один концерт фестивалю «Різдвяний дух Волині»

Благодійний виступ організував Йоано-Богословський округ Луцького районного деканату в Будинку культури с. Боголюби.

Творчий захід відбувся 26 січня у рамках II регіонального фестивалю церковних хорів з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михайла.

У ньому взяли участь 23 колективи – парафіяльні хори та Будинків культури сіл Боголюби і Княгининок, а також долучився хор «Кредо» храму Холмської ікони Божої Матері, що в обласному центрі. Завершилося свято виступом священників та спільним виконанням колядки «Нова радість стала».

Всі учасники отримали дипломи, а волонтери – благословенні грамоти. Особливою відзнакою за збереження національних традицій та популяризацію церковного співу нагороджено дитячу театральну студію «Паросток» місцевого будинку культури (керівник – заслужений артист України П. Савош).

Слухали співців, зокрема, владика Михайл та канцлер єпархії протоієрей Микола Цап. У слові високопреосвященний зазначив, що сьогодні ми славимо Христа. І за дві тисячі років майже нічого не змінилося: ті самі переслідування, маловір'я. Ми чекаємо, що згине зло і настане мир. Тож нехай новонароджений Спаситель укріпить нас у вірі, у великому бажанні жити, вчитися, трудитись.

У приміщенні діяла благодійна лотерея, ярмарок солодощів, фотозона.

Нагадаємо, що фестиваль «Різдвяний дух Волині» започатковано у лютому 2022 р. за почином хору «Кредо» для популяризації та збереження народних традицій, піснеспівів Різдва Христового. Звичайно, фестиваль – це і підвищення виконавського рівня церковних хорів, обмін досвідом, піднесення патріотичного духу. Голова оргкомітету – Катерина Токало, художній керівник і регент «Кредо».

В єпархії молитовно вшанували героїв Крут

З нагоди чергової річниці бою біля станції Крути у деканатах єпархії 29 січня відбулися богослужіння та заходи.

Зокрема, в обласному центрі митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив заупокійну літію перед пам'ятним хрестом на вул. Героїв Крут (район Дубенської). У молитві взяли участь канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, міський декан протоієрей Михайло Онищук, інше місцеве духовенство, представники влади та громадськості, вихованці правничого ліцею, інші небайдужі лучани.

У слові високопреосвященний зазначив, що ХХ століття – це період формування свідомості й усвідомлення. Пройшло сто років, а в українців мало що змінилося. Ми говоримо, що любимо Україну, і водночас ховаємося, щоб не захищати її. Вчоргове знаходяться нові крутяни, які добровольцями йдуть на фронт, і черговий раз ми знаходимо «лідерів» релігійної думки, які кажуть: «бий хохлів». Пам'ять крутян – це пам'ять нащадків про велику боротьбу, яка була в нашій державі. Ми молимося, щоб не повторювалися ні Крути, ні голодомор і все, що негативне відбувалося в нашій Україні й забира-

ло життя людей. Ми достойні щасливого життя, і так воно буде.

Бій 29 січня 1918 р. біля залізничної станції Крути (Чернігівська область) між чотирма тисячами червоногвардійців та чотирмастами студентами, гімназистами й козаками, затримав ворога на чотири дні. Це дало змогу укласти мир між урядом Української Народної Республіки і державами Четверного союзу. Юні патріоти гідно трималися в нерівному бою, захищаючи нашу державність.

Станція Крути має давню історію. Вона з'явилася у 1868 р. під час будівництва Курсько-Київської залізниці. Тепер тут зупиняються лише комфортабельні електропотяги. А тоді цей важливий пункт був останньою вузловою станцією Московсько-Києво-Воронезької залізниці перед українською столицею. У 1918 р. через Крути проходила широкотролейна магістраль Курськ – Київ (через Конотоп). Крім того, від станції відгалужувалися дві вузькоколейки: Крути – Чернігів (завдовжки 75 верст) і Крути – Ічня (30 верст) у напрямку Пирятин і Золотоноші. Відповідно, захоплення станції Крути відкрило би загарбнику можливість рухатися відразу на Київ, Чернігів, Пирятин та Золотоношу. На початку ХХ ст. дороги в Україні не мали твердого покриття, тож найшвидше перекидали війська залізницею.

Для молодії УНР було дуже важливо утримати цю вузлову станцію, щоб більшовицькі орди не могли рухатися до Києва і Чернігова. Так само перед тим було важливим затримати ворога на великій вузловій станції Бахмач. На жаль, у січні 1918 р. наші військові не змогли втримати ні Бахмач, ні Крути, проте вдалося загальмувати наступ більшовиків на Київ.

Упокоївся архімандрит Святополк Канюка

29 січня на 45-му році життя відійшов у вічність намісник Замкового чоловічого Свято-Архангельського монастиря в Луцьку.

Народився о. Святополк (Микола Васильович Канюка) 28 листопада 1980 року в м. Збараж на Тернопільщині в сім'ї робітників. Після здобуття освіти в місцевому професійно-технічному училищі (тракторист-механік) вступив до Волинської духовної семінарії, яку закінчив у 2003-му за першим розрядом. Того ж року став насельником монастиря Святителі Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин Ківерецького деканату, ніс там послуш скарбника. 22 серпня 2004 року відбувся чернечий постриг, ієрейська висвята – 5 вересня, яку звершив тоді ще єпископ Михайл. У 2007 році ієромонах Святополк очолив Замкову обитель. Разом з тим, чернець у різний час був настоятелем Свято-Троїцької парафії в с. Тростянець Ківерецького благочиння, Великомученика Димитрія Солунського в Луцьку.

Отець Святополк удостоєний ряду церковних нагород, але, звісно, найбільша нагорода, на яку сподівається християнин, – оселення душі в Царстві Небесному.

Митрополит Михайл, духовна консисторія висловлюють глибоке співчуття братії монастиря, родині небіжчика, його парафіянам та вихованцям і просять долучитися до молитов за упокоєння його душі.

Владика Михайл очолив храмове свято в Чернівцях

30 січня в день Собору трьох святих митрополит Луцький і Волинський долучився до престольного празника церкви в Чернівецькому національному університеті ім. Юрія Федьковича.

Наш архієрей та ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін відгукнулися на запрошення єпископа Чернівецького і Буковинського Феофоста, а також ректора вишу професора Руслана Білоскурського.

Під проводом митрополита Михайла в університетському храмі відправили Божественну Літургію.

Під час Богослужіння вознесено спільну молитву до Господа за мир, єдність і захист України, за мужніх воїнів, які щоденно відстоюють свободу рідного краю, та за вічний спокій героїв, які віддали свої життя за Батьківщину, а також за вірян та всіх українців.

Університетська (Семінарска) церква є частиною архітектурного ансамблю Резиденції митрополитів Буковини і Далмації. Це важливий осередок духовного життя університетської спільноти. Сьогодні храм належить до Чернівецько-Буковинської єпархії ПЦУ.

Божий дім на честь трьох великих християнських святих – Василя Великого, Григорія Богослова та Йоана Золотоустого – засновано 1867 р. Освячений 15 липня 1882 р. митрополитом Буковинським Сильвестром Андрієвичем-Мораром. У ньому студенти проходили богослужбову практику. Навіть під час Першої світової війни навчальний процес не переривався. Проте за радянських часів храм не діяв; тут було розміщено обчислювальний, а згодом історико-культурний центр. У 1993-му церкву освятили і відновили богослужіння.

Відправлено чин похорону архімандрита Святополка Канюки

Відспівування відбулося в Замковому чоловічому Свято-Архангельському монастирі, що в Луцьку. Погребіння – на чернечому цвинтарі в Жидичині.

30 січня у храмі Новомучеників і сповідників ХХ століття цієї обителі (вул. Кафедральна, 16) відслужено панахиду (парастас) по спочилому, яку очолив декан монастирів єпархії архімандрит Константин Марченко.

У скорботному слові о. Константин зазначив, що сьогодні монастир утратив намісника, батьки – сина, а хтось – духівника. Отець Святополк тут, на землі виконав місію, якій себе присвятив. Адже монахи – це люди, які приходять, щоби згоріти. Згоріти, служачи іншим для блага Церкви. Архімандрит був завжди з почуттям гумору, іноді й гострим, а міг навіть заплакати. У простоті своїй був самим собою. Але нам подав дуже важливий урок: у часи нестабільності показав, що таке стабільність. Сьогодні остання проповідь о. Святополка, у якій він своїм прикладом довів: «не надійтеся на князів, на синів людських, у них немає спасіння» (Пс. 145).

Чин похорону після Божественної Літургії 31 січня очолив митрополит Луцький і Волинський Михайл. З ним співслужили архієпископ Кропивницький і Голованівський Марк, канцлер нашої єпархії протоієрей Микола Цап, міський декан протоієрей Михайло Онищук, ректор Волинської

православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін та інше духовенство. У відправі взяли участь ченці, черниці, багато мирян.

Керуючий єпархією виголосив проповідь, у якій розповів про життєвий шлях архімандрита. З юних літ, полишивши батьківську хату, він став на чернечий шлях. Ішов тернистою дорогою, не маючи старця-наставника. Вдачею був добрим, як дитина (мається на увазі не вік, а чистота душі). До чернечого життя ставився дуже ревно. І коли постало питання про відродження монастиря, то не виникало проблеми, кому доручити. Святополк завжди перший відгукувався на прохання, не боявся труднощів. Сьогодні прийшло багато парафіян цього храму попрощатися. Це свідчить про велику любов його серця, розуму, добре ставлення до людей. Його кредо – трудитися для слави Божої. Чомусь не знайшлося інших, які б зробили краще, бо найкраще робив тільки він. Жив спочатку для Бога, монастиря, людей, України, але не для себе. Особисте було в кінці, так вчиняють тільки справжні. Тож нехай Господь за праведне чернече життя подарує о. Святополку Царство Небесне!

Напередодні заупокійну літію відслужив архієпископ Володимирський і Нововолинський Матфей.

Народився о. Святополк (Микола Васильович Канюка) 28 листопада 1980 року в м. Збараж на Тернопільщині в сім'ї робітників. Після здобуття освіти в місцевому професійно-технічному училищі (тракторист-механік) вступив до Волинської духовної семінарії, яку закінчив у 2003-му за першим розрядом. Того ж року став насельником монастиря Святителя Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин Ківерецького деканату, ніс там послуш скарбника. 22 серпня 2004 року відбувся чернечий постриг, ієрейська висвята – 5 вересня, яку звершив тоді ще єпископ Михайл. У 2007 році ієромонах Святополк очолив Замкову обитель. Разом з тим, чернець у різний час був настоятелем Свято-Троїцької парафії в с. Тростянець Ківерецького благочиння, Великомученика Димитрія Солунського в Луцьку.

Отець Святополк удостоєний ряду церковних нагород, але, звісно, найбільша нагорода, на яку сподівається християнин, – оселення душі в Царстві Небесному.

Журналіст Андрій Гнатюк оприлюднив на своєму каналі в ютубі відео про чернечий постриг архімандрита Святополка, який торік відзначив 20-ліття висвяти. Це відео цінне тим, що відображає особливу подію в житті монаха. Бо чернецтво – це обітниця довічного присвячення себе Богові. Отцю Святополкові не доводилося легко. На його відповідальності був не просто монастир, а місце, де розстріляно кілька тисяч українців. Там було неймовірно багато роботи, і ні на що не вистачало грошей. Парафіян тоді було ще небагато, а відповідно, й пожертви невеликі.

Намісник Замкового монастиря відійшов у вічність на 45-му році життя внаслідок раптової смерті.

Владика Михайл, духовна консисторія висловлюють глибоке співчуття братії монастиря, родині небіжчика, його парафіянам та вихованцям і про-

ХРОНІКА

сять долучитися до молитов за упокоєння його душі.

Хай з Богом спочивають воїни Андрій Пундор і Микола Чус

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Пундор Андрій Андрійович, 1985 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду кулеметника 2-го мотопіхотного відділення. Загинув 25 січня під час виконання бойового завдання неподалік Торецька Донецької області.

Солдат Чус Микола Миколайович, 1984 року народження, був призваний на військову службу на посаду водія-електрика. Поліг 29 січня біля населеного пункту Катеринівка на Донеччині.

Похоронили героїв-лучан: Андрія – 31 січня у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гаразджа, а Миколу – 1 лютого на цвинтарі мікрорайону Вишків.

2 лютого – Стрітіння Господне

Цього дня відзначаємо Стрітіння Господа нашого Ісуса Христа – одне з дванадцяти великих свят.

Торжество встановлено майже через 500 років після Різдва Христового. Воно належить до числа господських, тобто присвячене безпосередньо Христові, але богослужбовим змістом близьке до богородичних і в давнину розглядалось як приурочене Матері Божій.

Слово «стрітіння», «срітеніє» із давньоруської перекладається як «стріча, зустріч». Це зустріч людства в особі праведного старця Симеона з Богом. За переказами, Симеон був одним із перекладачів Святого Письма з єврейської на грецьку мову, який засумнівався в правильності слів пророка Ісаї, що Спаситель народиться від Діви. І тоді з'явився йому ангел і сказав, що він не помре, поки на свої очі не побачить сповнення цього пророцтва.

Праведник довго чекав виконання обіцянки Божої. З натхнення Духа Святого він, уже зовсім ветхий, прийшов того дня у храм. І коли Марія з Йосифом принесли маленького Ісуса (щоби сповнити звичай принесення немовляти в святиню), Симеон узяв Його на руки і, славлячи Бога, сказав: «Нині відпускаєш раба Твого, Владико, за словом Твоїм, з миром, бо бачили очі мої спасіння Твоє, яке Ти приготував перед лицем усіх народів, світло на просвітлення язичників і славу народу Твого Ізраїля» (Лк. 2:29–32).

Йосиф із Марією дивувалися словам старця. Симеон благословив їх і промовив Діві про Богонемовля: «Ось лежить Цей на падіння і на піднесення багатьох в Ізраїлі і на знак сперечання, – і Тобі Самій душу пройме меч, – щоб відкрилися помисли багатьох сердець» (Лк. 2:34–35).

Тут була і благочестива Анна-пророчиця, вісімдесяти чотирьох років, яка служила Богу постом і молитвою всі довгі роки свого вдівства. І вона духом упізнала Спасителя й, підійшовши, прославила Його.

За Церковним Уставом у цей день здійснюється чин благословення свічок. Ми молимося, щоб Господь уподібнив наші серця світильникам та запа-

лив їх «невидимим вогнем», або «світлом Святого Духа».

На ютубі відкрито авторський канал християнської прози

Луцька літераторка Наталія Добжанська-Найт започаткувала новий канал «Авторські казки, притчі, оповідання».

Наталія Іванівна кандидат філологічних наук, перекладачка, член Спілки християнських письменників України. Лауреат конкурсу «Гранослов 2006». Її твори публікувалися в різних літературних альманахах, видано дві збірки малої прози українською мовою «Хроніки пустелі», англійською "Legend of an Iron Tower and Other Fables". Серед перекладацьких публікацій, зокрема, англomовний переклад поетичного «Акафіста Пресвятії Богородиці, у чудотворній Холмській іконі прославлених» Віктора Гребенюка, україномовний книги сліпоглухої американської письменниці Гелен Келлер «Світ, у якому я живу».

Твори та переклади Н. Добжанської-Найт публікувалися у «Волинських єпархіяльних відомостях». З 2022 року вона перекладає новини англійською мовою для єпархіяльного сайту.

Новостворений канал «Авторські казки, притчі, оповідання» поки що містить три записи у виконанні письменниці. В планах авторки завантажити понад 50.

Опубліковано спогади про першу недільну школу в Луцьку

На сайті «Район.Історія» розміщено згадки Івана Мирки «Братська недільна школа у Луцьку» – про початки церковного відродження наприкінці 1980-х.

Автор, бувши тоді дитиною, розповідає про події в тогочасному обласному центрі, як вони запам'ятались йому: велелюдні мітинги, протистояння православних різних юрисдикцій, повернення Хресто-воздвиженської церкви та її відновлення, недільна школа при цьому храмі. На ній І. Мирка зупиняється більше, бо цей осередок духовності, такий рідкісний іще в пізнорадянські часи, став для нього певною віхою в житті.

Комусь ці коротенькі мемуари нагадають про ті вже досить віддалені роки, а для когось будуть маленьким відкриттям.

Іван Мирка має намір оприлюднити згодом розширені спогади про першу недільну школу в Луцьку та інші події тієї епохи.

Архієрей взяв участь у Богослужінні з нагоди чергової річниці інтронізації Предстоятеля

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл побував у столиці, де відзначили шосту річницю сходження на престол, а також день народження Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

Зокрема, високопреосвященний 3 лютого долучився до Божественної Літургії та подячного молебню у кафедральному соборі православних Київських Митрополитів – Святій Софії.

У луцькому соборі відправили чин похорону воїна Сергія Козлова

Заупокійне богослужіння в кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер і старший

капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний 6 лютого.

Козлов Сергій Валентинович, 1979 року народження, лучанин, був призваний до складу військової частини на посаду старшого стрільця-оператора.

Загинув 8 січня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Новосілка Донецької області. Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гаразджа.

Воїни Богдан Барась і Олександр Лакей. Зі святими упокой, Христе

8 лютого чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний.

Лакей Олександр Віталійович, 1983 року народження, був мобілізований на посаду оператора 2-го відділення взводу протитанкових ракетних комплексів. Загинув 4 лютого під час виконання бойового завдання неподалік населеного пункту Котлине Донецької області.

Барась Богдан В'ячеславович, 1997 року народження, був призваний до складу військової частини 1141 Західного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України на посаду стрільця-санітара. Помер 6 лютого у львівській лікарні Святого Луки внаслідок поранення, яке отримав 15 січня біля Новоандріївки Запорізької області.

Похоронили героїв-лучан у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гаразджа.

Проповідь архієрея:

«Запишіться в духовну секцію»

Про дар свободи і духовну працю говорив владика Михайл у неділю про митаря і фарисея. Таке казання він виголосив 9 лютого на завершення Божественної Літургії у кафедральному соборі Святої Трійці.

Митрополит Луцький і Волинський мовив про важливість духовного самовдосконалення. Архіпастир провів аналогію із тілесним життям. Ми коли записуємося до спортзалу, регулярно туди ходимо, працюємо, аби отримати результати. Так само і з духовними результатами. Потрібно трудитися постійно. «В яку секцію духовну ти хочеш записатися, щоб стати досконалим, – запитує високопреосвященний: – у секцію тих, хто постує, чи тих, хто мовчить? І ще є багато інших духовних „секцій“».

Тож маючи свободу, яку дарував нам Бог, ми повинні пам'ятати про наш вибір і наше духовне вдосконалення. І праця над собою має бути потужна – навіть не 24/7, а 25/8. Ось тоді буде результат, за певняє керуючий єпархією, і ще раз повторює: «Духовна праця, як і фізична, повинна бути постійна».

Владика Михайл благословив прикордонників, які повернулися з передової

Митрополит Луцький і Волинський взяв участь в урочистостях 6-го прикордонного Волинського загону, присвячених поверненню воїнів із зони бойових дій на ротацію.

Разом із архієреєм участь у заході 10 лютого взяв канцлер єпархії протоієрей Микола Цап та військові капелани протоієрей Михайло Хімчак і священник Руслан Левочко.

Високопреосвященний звернувся до прикордонників із пастирським словом, наголосивши на радості бачити їх живими та здоровими вдома: «Щастя для ваших родин і для всіх нас». Закликав берегти себе та рідних, адже «нам потрібно розбудувати Україну та творити нове життя».

Захисникам було вручено церковні нагороди. А о. Михайло отримав відзнаку від начальника Західного регіонального управління Держприкордонслужби генерал-майора Валерія Вавринюка.

Цей захід – важлива подія, адже підкреслює єдність духовенства, влади та громадськості щодо підтримки оборонців, які щодня стримують ворога-окупанта.

Волинський прикордонний загін охороняє ділянку державного кордону з Республікою Білорусь, протяжністю 214,7 кілометра, з Республікою Польща, протяжністю 228 кілометрів у межах Волинської області, трьох контрольованих прикордонних районів (Володимирський, Ковельський, Камінь-Каширський).

У луцькому храмі постійно поминають 109 невинно убієнних поляками місцевих мешканців

Про трагедію, яка забрала життя цілих родин 27 червня 1943 року, написала у своїй колонці для misto.media авторка історичних репортажів Олена Лівіцька.

У невеличкій церкві з дев'яностих років зберігають список загиблих українців – 89 жителів села Черничі й 20 – Кічкарівки (тепер вони в межах міста).

За свідченнями очевидців, напад стався посеред ночі. В оселі забігали поліціянти-поляки, перепитували, чи господарі українці, якщо ті підтверджували – їх убивали.

Поховати своїх рідних на кладовищі біля церкви поляки не дозволяли, тому селяни змушені були закопувати тіла під хатами. Уже пізніше загиблих вдалося перепоховати на цвинтарі.

У той час в окупованому німцями Луцьку діяло і українське, і польське підпілля. За словами істориків, заручниками їхнього протистояння стало цивільне населення в околицях міста.

Протоієрей Борис Григлевич став настоятелем парафії Преображення Господнього у 1998 році. Тоді, розповідає, і дізнався від місцевих про трагедію. «Мені принесли списки: хтось склав одні, хтось інші... Коли я почув про ту біду, то подумав: треба молитися за тих людей не тільки в ту дату, а кожної неділі». Відтоді у Свято-Преображенському храмі щонеділі поминають душі загиблих тоді мешканців Черничі й Кічкарівки.

Стару церкву, яка була тут поблизу, після Другої світової комуністи закрили, а потім, у вісімдесятих, розібрали. Новий дім Божий збудували неподалік уже після проголошення незалежності України. Преображенська громада зібрала кошти на пам'ятний знак, аби вшанувати своїх загиблих родичів та односельців. Більше про трагедію та чому важливо її пам'ятати – у матеріалі.

Солдат Сергій Лазарєв. Вічна пам'ять і шана герою

Заупокійну відправу в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 11 лютого очолив його староста протоієрей Володимир Подолець.

Лучанин Лазарєв Сергій Анатолійович, 1979 року народження, служив у механізованому батальйоні на посаді стрільця. Поліг 1 лютого під час виконання бойового завдання біля Андріївки Донецької області.

Похоронили героя в секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа.

Записки на Невсипущий Псалтир

З початком Великого посту (3 березня) у двох храмах нашої єпархії розпочали читання Псалтиря.

Зокрема, у Волинській православній богословській академії його читали усю Чотиридесятницю безперервно в домовій церкві Всіх волинських святих із поминанням імен «за здоров'я» та «за упокій».

Читали Невсипущий Псалтир і в церкві Благовірних князів Бориса та Гліба с. Романів Луцького районного деканату. «Під час молитовного стояння тут возноситимуть особливі молитви за наших захисників. Кожен зможе подати записки за своїх рідних і близьких на молитву. Під час читання Псалтиря щодня згадуватимуть поіменно всіх, хто подав свої прохання», – зазначив настоятель парафії священник Денис Клюковський у фейсбуці.

Архієрей зустрівся з мешканцями Берестечківського інтернату

Зустріч із митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом відбулася під час їхньої екскурсії в обласному центрі.

Поїздку в Луцьку для насельників медзакладу організував духівник інтернату – настоятель собору Святої Трійці в Берестечку Горохівського деканату (Луцький р-н) протоієрей Микола Качмар.

Супроводжуючи своїх підопічних, душпастир показав їм святині, пам'ятні місця. Зокрема, біля Троїцького кафедрального собору їх зустрів митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Владика благословив усіх і після спілкування вручив подарунки.

Отець Микола вже шість років є духівником інтернату, в якому нині проживає і лікується понад двісті людей. Щотижня проводить тут богослужіння в Свято-Миколаївській каплиці. Спілкується з підопічними, бере участь у заходах, організовує паломницькі поїздки тощо.

Нагадаємо, наприкінці минулого року Управління єпархії підписало угоду про співпрацю з Берестечківським психоневрологічним інтернатом.

Митрополит Михаїл на роковинах смерті рідного брата

Шість років тому 13 лютого упокоївся протоієрей Анатолій Зінкевич – видний православний діяч на Тернопіллі.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл у чергову річницю його відходу у вічність побував у Свято-Троїцькому духовному центрі в Тернополі. В цьому місці, до становлення якого небіжчик доклав багато старань, владика з іншими священнослужителями

востаннє заупокійні молитви по рабові Божому Анатолію.

Завершив свій земний шлях воїн Олексій Шульга

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко 13 лютого.

Захисник був уродженцем с. Звиняче Горохівського деканату. Працював у місцевому ліцеї, де залишив по собі теплі спогади та добрі справи. Людина з золотими руками – так розповідають про нього.

Помер 6 лютого на Полтавщині. Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, що поблизу с. Гаразджа.

Маневицьке й цуманське духовенство підвищило кваліфікацію щодо психологічної підтримки

Захід «Особливості базової психологічної підтримки людей у час війни» для 20 священників Маневицького і Цуманського деканатів провели психологи Любава Казмірчук та голова ГО «Елос-Волинь» Наталія Райниш.

Зібрання у рамках проєкту «Сила слова» відбулося 14 лютого в санаторії «Пролісок», що в с. Грем'яче, з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла, за почином деканів протоієрея Андрія Закидальського, протоієрея Тараса Манелюка, а також головного військового капелана єпархії протоієрея Юрія Близняка.

Душпастирі ділилися власним досвідом спілкування з військовими та ветеранами. Говорили, зокрема, про особливості підтримки людей під час війни, під час втрати або невизначеної втрати, про допомогу в горюванні та моральну травму.

Потрібна допомога у відновленні знищеної московитами каплиці для захисників

Про збір на відбудову зруйнованої ворогом Петро-Павлівської церковці написав 15 лютого у фейсбуці військовий капелан із Волині протоієрей Павло Сукманський.

«Снаряди окупантів знищили святиню – каплицю Апостолів Петра і Павла, духовний центр наших захисників. Постраждала церковця, а також ікони, богослужбова література, облачення та інше майно. У ній звершували Богослужіння, у ній воїни отримували духовну підтримку, розраду, несли до неї свої тривоги, надії, радість і сум. Це був осередок молитви та духовності зраних війною душ. Для того, щоб перенести святиню, яка пережила не один обстріл, у більш захищене місце, потрібні кошти», – зазначив душпастир.

Бажаючи допомогти можуть переказати гроші на картку для добровільних пожертв: 4731 2196 5357 9312, UA333052990000026204673862247.

Проповідь архієрея: істинна свобода – у Бозі

У недільній проповіді митрополит Луцький і Волинський Михаїл укротре нагадав парафіянам про істинну свободу християнина.

Казання владика виголосив 16 лютого на завершення Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці у неділю про блудного сина.

Архіпастир наголосив, що, незважаючи на всі

земні прагнення та надбання, ніщо не повинно володіти людиною. Він підкреслив, що істинна свобода полягає у незалежності від матеріальних речей та людських прив'язаностей. Люди часто ототожнюють себе з тим, що мають: майном, стосунками, досягненнями. Але справжня любов і єднання можливі лише тоді, коли серце вільне від прив'язаності до земного, минулого. Бог дарував людині свободу вибору, і саме в цьому полягає її найбільша цінність.

«Бог є любов, але Він не прив'язує нас до Себе насильно. Він лише вказує шлях і залишає право вибору», – сказав високопреосвященний. Він закликав вірян пам'ятати, що матеріальний світ тимчасовий, а душа – безсмертна. Тож справжня свобода – це зв'язок із Творцем і прагнення до духовного безсмертя.

Схилимо голови перед полеглими воїнами Романом Конделем та Віталієм Никитишином

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив декан протоієрей Микола Нецькар 17 лютого.

Кондель Роман Олегович, 1991 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду гранатометника. Загинув 12 лютого під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Надіївка Донецької області.

Никитишин Віталій Ярославович, 1986 року народження, був призваний на посаду командира відділення розвідки та корегування взводу безпілотних авіаційних комплексів. Поліг 12 лютого під час виконання бойового завдання неподалік селища Щербинівка на Донеччині.

Похоронили героїв-лучан: Віталія – у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа, Романа – на кладовищі села Несвіч Луцького районного деканату.

22 лютого – м'ясопусна поминальна субота

Перед Великим постом у храмах єпархії пройшли богослужіння за померлих.

М'ясопусною ця субота називається тому, що вже з понеділка припиняється вживання м'яса і залишається один тиждень – Масляна, Масниця – до початку Чотиридесятици.

Присвячуючи неділю м'ясопусну нагадуванню про Страшний суд Христов, Церква клопочеться не тільки за всіх нині живих, але й за всіх, одвіку спочилих, зокрема за померлих раптовою смертю. Святі отці узаконили чинити поминання всіх померлих, оскільки нерідко люди гинуть на морі, у горах, від голоду, вогню, на війні. Не всі з них згадуються на заупокійних молитвах поіменно, тому в храмах здійснюють це загальне, вселенське поминання, щоб ніхто не був позбавлений молитов Церкви.

Подавати в записках потрібно імена тільки тих померлих, які були й залишалися до смерті православними християнами. Про членів інших конфесій, нехрещених та самогубців треба молитися лише приватно.

Корисно в пам'ять про відійшового у вічність жертвувати на храм, подавати милостиню з проханням помолитися за нього. Але жертва на церкву – це не тільки гроші. На поминальні столи приносять коливо, хліб, крупи, печиво, фрукти, цукерки,

борошно і т. ін. Те, що принесено у храм, треба залишити на столі: споживаючи пожертвуване, священнослужителі й ті, кому вони передають цю жертву, творять поминання.

«Конкурент TV» розповів про парафії Підгайцівської громади

Представляючи природу, історію та унікальні місця кількох сіл Луцького району, журналісти програми «Заїхали в гості» не оминули й церковного життя.

Село Воротнів, храм Різдва Пресвятої Богородиці

Кореспондент Алла Надточій розпочала огляд із цієї пам'ятки архітектури національного значення та її настоятеля протоієрея Івана Левковця. Душпастир служить тут уже понад 30 років. А стіни святині оберігають історію майже трьох століть. Отець Іван розповідає, що церква пережила руйнування, її закривали, забороняли служити. Природні стихії теж добряче свого часу зруйнували покрівлю церкви й не лише її. Усе відновлювалося руками парафіян, які й тепер дбайливо ставляться, щоб зберегти і примножити надбання дому Божого. Щоправда, нині з цим дещо складніше. Повномасштабна війна внесла свої корективи і більшість ресурсів скеровується на допомогу парафіянам-військовим. Але, запевняє панотець, саме завдяки українським військовикам життя набуває змісту, адже у храмі вінчають подружжя, охрещують немовлят і молять Господа Бога за мир в Україні.

Пригадав отець і розповіді старожилів: у 1961 році на території храму знімали фільм «Сліпий музикант».

Село Романів, храм Благовірних князів Бориса та Гліба

Доктор історичних наук, житель Романова Юрій Михайлович стверджував, що в 1880 році на території села спорудили Михайлівський храм. Але оскільки до громади належали ще кілька населених пунктів, то святиня не вміщала всіх парафіян. Ось чому через кілька літ у селі постав новий дерев'яний храм. Його звели місцеві жителі власноруч, а тривало будівництво майже 10 років. Михайлівський храм не зберігся – його знищили, церква ж Благовірних князів Бориса та Гліба вціліла.

Настоятель о. Діонісій Клюковський розповідає, що місцевий священник, колишній репресований, Максим Федорчук у своєму щоденнику розповів, як романівці й жителі навколишніх сіл пережили утиски християн.

У Романові теж храм закривали совети, грабували, руйнували... Але зусиллями активістів вдалося багато зберегти. Тепер він красивий та відремонтований і ззовні, і зсередини, частково проводиться реконструкція за кошти громади. Це стало можливим після того як у 2019 році парафіяни змінили підпорядкування і перейшли з рпц до Православної Церкви України.

Отця Діонісія призначили настоятелем храму в 2020 році. Він пригадав: «Коли я прийшов сюди, то завдяки людям повністю відреставрували церкву. Є фотокартки і відеоматеріали, як знищувався храм... Все відновили наші люди власноруч. Вони проявили смирення і показали Богу своє бажання,

ХРОНІКА

розпочавши збирати кошти на реставрацію церкви. Збір тривав два роки у час війни. Офіційно залучили коштів до реставрації нашого храму 3 600 000 гривень. Окрім цього, ми, безперечно, долучалися і до підтримки наших військових».

Село Веснянка, християнсько-патріотичний табір «Острів»

Капеланське служіння у житті протоієрея Андрія Мовчанюка триває вже майже 25 років. Спочатку то були медичні заклади і школи, а тепер у цьому селі він опікується реабілітаційним центром для дітей і військовослужбовців. На сьогодні, переконаний душпастир, це одне з нагальних питань, вирішенню якого слід приділити велику увагу. «Хлопці, які повертаються в мирне життя, на жаль, не готові до цієї реальності, не готові і їхні сім'ї, не готове суспільство. Такі центри мають бути, де вони можуть прийти і залишатися, бути самими собою. Мусимо зробити все, щоб повернувшись сюди, вони могли себе віднайти», – пояснює душпастир.

Ідея створення реабілітаційного осередку виникла у 2020 році. Разом з іншими священниками збиралися в гаражі отця Андрія, організовували зустрічі в дитячому таборі «Сонечко». Але коли розпочалася повномасштабна війна, постало питання, де проводити такі зустрічі, розповідає душпастир. Каже, що завжди мріяв мати щось своє, де можна було б розвиватися і вдосконалюватися. І таке добровольче формування створилося при Підгайцівській ОТГ.

«У нас із командиром, з яким у 2015-му служили на Луганщині, виникла ідея створити реабілітаційний осередок у селі Веснянка. Сьогодні ми спільно, духовенство і військові, робимо справу, за яку дякуємо Богу. Бо все вдається, і це подобається дітям, їхнім батькам і самим військовим. А ми пишаємося, що на Волині ми серед перших, хто створив такий навчально-реабілітаційний центр», – розповідає священнослужитель.

Новостворений заклад розрахований на 50 ліжокмісць. Є кухня, всі інші умови для перебування теж створено.

«Спочатку мені було дуже важко психологічно одягнути на себе військову форму. Приїхавши декілька разів у зону АТО, зрозумів, що час перебування там зовсім маленький, але ти хочеш якнайбільше допомогти хлопцям. І коли я приїжджаю до них у формі, вони мене сприймають відразу як свого. Вони приїжджають сюди, знають, де я був, і нічого не треба пояснювати», – запевняє панотець.

Він розповідає, що разом із ним у деканаті служать 13 священників. Усі докладаються, щоб залучити кошти на реабілітаційний центр. «Але є ті, хто на 60 % забезпечили тим, що маємо сьогодні. Це сім'я з Підгайців. Чоловік – іноземець, з Німеччини, жінка – українка. Вони нам допомагають. Велика подяка і Підгайцівській ОТГ, їхньому комунальному підприємству, жертводавцям, підприємцям – усі допомагають, ніхто не відмовляє», – запевняв отець Андрій.

На сайті pravoslavivolyzni.org.ua, у розділі «Відео», можна переглянути передачу.

Щорічні збори духовенства єпархії завершено

Цього року вони проходили у Волинській православної богословській академії 12–20 лютого.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл та канцлер єпархіального управління протоієрей Микола Цап приймали звіти про роботу за 2024 рік – спершу в отців деканів, потім у настоятелів громад; останній день було присвячено чернецтву. Керуючий єпархією давав настанови й зауваження. Всі звіти прийнято.

Обговорювалися різноманітні аспекти життя парафій, благочинь та єпархії в цілому. Щодня проводилися лекції. З медійної безпеки їх читав голова інформаційно-видавничого центру єпархії і викладач ВПБА протоієрей Віктор Пушко. А на прохання голови єпархіального відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів протоієрея Назара Бабія з присутніми працювали арттерапевт Тетяна Мялковська та її співробітниця – клінічні психологи. Вони розповідали про деталі роботи з військовими і членами їх сімей.

Владислав Петрук і Андрій Серганчук. Помолімося за душі полеглих воїнів

20 лютого чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Петрук Владислав Павлович, 2002 року народження, проходив військову службу за контрактом на посаді бойового медика взводу розвідки спеціального призначення Національної гвардії України. Загинув 14 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Нова Круглянівка Харківської області.

Мешканець села Рокині Луцького районного деканату Серганчук Андрій Миколайович, 1984 року народження, був призваний до військової частини на посаду майстра 1-го відділення ударних безпілотних авіаційних комплексів. Поліг 16 лютого біля Торецька на Донеччині, виконуючи бойове завдання.

Похоронили героїв у секторі військових поховань міського цвинтаря, котре неподалік с. Гарджда.

Загинули на фронті воїни Федір Мельничук та Сергій Олексюк

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці 21 лютого очолив декан протоієрей Микола Нецькар.

Мельничук Федір Миколайович, 1974 року народження, був призваний на військову службу та зарахований до списків особового складу 1-го прикордонного загону Державної прикордонної служби України на посаду інспектора. Поліг 15 лютого біля населеного пункту Красне Перше Харківської області.

Олексюк Сергій Володимирович, 1991 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця-снайпера десантно-штурмового відділення. Загинув 19 вересня 2023 року поблизу населеного пункту Вербове на Запоріжжі.

Похоронили героїв-лучан у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гарджда.

Масляна: як її провести по-християнськи? Відповідь ігумена Никодима Смілого

Чи належить це свято до православних та чому Масляна передує Великому посту, в етері телеканалу «Конкурент TV» розповів намісник Луцького Братського монастиря Воздвиження хреста Господнього.

Цьогоріч Масляну, або ж Масницю відзначають від 24 лютого до 2 березня. Це підготовча неділя перед Великим постом, аби людина могла поступово підготувати себе. «Великий піст готує нас до найвеличнішого свята – Воскресіння Христового. Неділю, що за два тижні до посту, називають м'ясопусною, а тиждень, відповідно, – м'ясопусним. А от остання неділя – сиропусна. І саме її в народі іменують Масляною. В цю неділю вже відмовляються від споживання м'яса, але ще можна вживати молочні продукти, яйця», – ділиться ігумен.

У кожному регіоні є свої традиції проведення Масляної. У нас, приміром, готують цього тижня вареники, печуть пироги.

За словами священнослужителя, цей період люди намагаються провести весело, ходять у гостину один до одного. «Це робиться для того, аби в такій дружній атмосфері людина умиротворила себе, привела в належний стан усі свої почуття, примирилася з ближніми. І це дуже важливо, тому остання неділя перед постом є прощеною. Тож у процесі такого гостювання, чаювання, спілкування люди уже з чистим серцем, із чистими помислами, з чистою душею вступають у Великий піст», – наголошує намісник монастиря.

Ігумен цитує слова апостола Павла, який зауважував, що Церква нічого не забороняє, але завжди попереджає, бо не все те є корисним, що дозволеним. Важливо не використовувати російські оповіді, що це нібито час для розгулу й пияцтва, коли нічого не треба робити, лише байдикувати. Церква наголошує, що цей період насамперед треба використати для того, аби заглибитися в себе, поміркувати, як провів цей рік, примиритися з людьми, з якими були суперечки. «Треба зайти в піст із чистим серцем і чистою душею. Тоді це буде корисно для людини. Тоді цей піст духовний буде благодатним, а не звичайною дієтою, коли ми відмовляємося від якихось продуктів. Бо ж варто пам'ятати, що ми їмо для того, щоб жити, а не живемо для того, щоб їсти. І якщо пам'ятатимемо про це, то і правильно проведемо ці дні», – наголосив ігумен Никодим.

Програма «Церква і релігія» – спільний проєкт каналу «Конкурент TV» та єпархіальної телестудії «Собор». Цей випуск і всі інші можна переглянути на цьому сайті, в розділі «Відео».

Проповідь у неділю про Страшний суд: відповідальність перед Богом

У казанні після Богослужіння 23 лютого митрополит Луцький і Волинський Михайл розповів про значення Страшного суду, наголосивши, що це не страхання, а застереження для кожної людини.

Архіпастир порівняв Святе Письмо з дороговказом, що допомагає християнину правильно будувати своє життя, уникати гріха й духовної загибелі. Як ди-

тину застерігають від небезпеки, так і Бог дає людині правила, порушення яких тягне за собою наслідки.

Також владика підкреслив, що смерть – це не зникнення, а «перехід в інший вимір». Тіло змінюється і зникає, але душа залишається безсмертною. Страшний суд стане моментом істини, коли кожен отримає по своїх справах, і нічого не залишиться прихованим.

Тож напередодні Великого посту керуючий єпархією закликав кожного задуматися над власним духовним станом. Усі мають прагнути до вдосконалення, адже ніщо недосконале не увійде в Царство Небесне.

Молитва за Україну: владика Михайл закликає до єдності та віри

24 лютого – третя річниця початку повномасштабної війни московії проти України. Цього дня митрополит Луцький і Волинський звернувся до вірних, заохочуючи до молитви за воїнів і всіх, хто постраждав від війни.

«Наша держава продовжує стояти у важкому, але праведному бою за життя, свободу й гідність, і ми як християни не можемо залишатися осторонь цієї боротьби», – наголосив владика. Він закликав згадати в молитвах захисників, які жертвують своїм життям заради ближніх: «Немає більше від тієї любови, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін. 15:13). Окремо архієрей підкреслив важливість єдності та надії: «Не бійся, бо Я з тобою; не тривожся, бо Я Бог твій» (Іс. 41:10).

Високопреосвященний закликає молитися за поранених, полонених, родини загиблих і всіх, хто страждає від війни. Він висловив упевненість, що Господь зміцнить український народ і благословить його миром і перемогою.

Волинь провела Національний день молитви

24 лютого митрополит Луцький і Волинський Михайл взяв участь у заході на Київському майдані обласного центру, виголосивши молитву за Україну.

Учасниками зібрання були представники конфесій, влади, силових структур, громадськості.

З метою зміцнення національної єдності, консолідації суспільства, піднесення морально-патріотичного духу Верховна Рада установила 24 лютого Національним днем молитви.

Вічна пам'ять і слава солдату Вадимові Гнатюку

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці 24 лютого очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Проповідь виголосив протоієрей Олександр Вронський, військовий капелан і настоятель парафії Преподобного Іова Почаївського в Луцьку.

Гнатюк Вадим Васильович, 1989 року народження, мешканець села Рокині Луцького районного деканату, був призваний на службу та зарахований до особового складу військової частини на посаду стрільця. Поліг 15 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Срібне Донецької області. Похоронили героя на кладовищі у його рідному селі.

ХРОНІКА

У ВПБА відбулася зустріч із прикордонниками

Ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін 25 лютого зустрівся з представниками Державної прикордонної служби України.

За повідомленням сайту vpba.edu.ua, гостей супроводжували викладачі ВПБА та військові капелани 6-го Волинського прикордонного загону протоієрей Михайло Хімчак і священник Руслан Левочко.

Мета зустрічі – ознайомлення з навчальною базою Академії, обговорення підготовки майбутніх військових капеланів та перспективи співпраці у сфері духовної опіки військовослужбовців. Відбувся конструктивний діалог щодо викликів і завдань, які стоять перед військовим душпастирством у сучасних умовах.

Візит став важливим кроком у розвитку співпраці між Академією та Державною прикордонною службою України у сфері духовної підтримки й морального виховання захисників нашої Батьківщини.

Ігумен Никодим – на відкритті виставки в будинку Косачів

Намісник луцького Братського Хрестовоздвиженського чоловічого монастиря взяв участь у презентації мистецького заходу.

Він побував тут 25 лютого на запрошення директора історико-культурного заповідника «Старий Луцьк» Віктора Баюка. У вітальному слові о. Никодим Смілий нагадав про вагомий внесок Лесі Українки в культуру і національну свідомість, про її життєву позицію. Перемагаючи біль, вона не здавалася. Твори видатної поетеси сповнені любові до Вітчизни.

Експозиція «(Не)знана Леся Українка: повернення», яку розробили в Українському інституті національної пам'яті, складається із 17-ти інформативних банерів про славетну землячку: місце народження і проживання поетеси, її кохання, життя, творчість, подорожі, літературні надбання. Галерею доповнюють портрети жінок цієї родини і Лесиних приятельок.

На заході, що проходив у 154-ту річницю з дня народження Лариси Косач-Квітки, побувало духовенство інших конфесій, краєзнавці, науковці, студенти, поціновувачі прекрасного. Відкриття мало відбутися три роки тому, але тоді презентацію скасували через повномасштабне вторгнення російських військ.

До речі, цього дня видатну українку вшанували й у Волинській православній богословській академії. Викладачі та студенти провели тематичний захід.

Нагадаємо, що 2011 року видавничий відділ «Ключі» нашої єпархії випустив збірку «Що дасть нам силу?», куди ввійшли твори Лесі Українки на християнську тематику та її переклади уривків Святого Письма (укладач Віктор Гребенюк).

2 березня – неділя сиропусна, прощена, заговини на Великий піст

Остання неділя перед Чотиридесятницею, коли згадується Адамово вигнання з Раю через гріхопадіння, називається прощеною. У такій назві – підсумок усього приготування до посту.

Цього дня православні християни взаємно просять пробачення. Тож коли молимося «...і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим», маємо вибачити, інакше тоді Богові говоритимем неправду.

Така традиція зародилася у давнину в єгипетських монастирях. Перед Великим постом, щоб посилити молитву і підготуватися до Великодня, ченці поодиночки віддалялися в пустелю на сорок днів. Деякі з них там помирали, тому перед дорогою просили один в одного пробачення за всі образи, як перед смертю. Згодом традиція поширилася в усьому Православ'ї.

Великий піст повинен стати часом подвигу душі й тіла, належної підготовки до Пасхи. Увечері цього дня Вечірня звершується з особливим трепетом. Уперше читається Тріодь постова і вперше при погашеному світлі співають тропар «Покаяння відкрий мені двері, Життєдавче...».

Православна церква дає настанови щодо правильної поведінки під час Великого посту. Закликає вірян покаятись у гріхах, примиритись і пробачити. А душпастирі подають добрий приклад і першими просять вибачення у парафіян. Із цієї миті ми повинні строго дотримуватись чистоти тілесної й душевної та молитися до Господа, щоб гідно провести Великий піст і радісно зустріти Христове Воскресіння.

Обірвалося земне життя воїнів Євгена Пришви, В'ячеслава Шкапоїда і Максима Шевякіна

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко. Усі захисники полягли на Донеччині.

Пришва Євген Валентинович, 1997 року народження, уродженець села Мизове Ковельського р-ну, до мобілізації жив і працював у Луцьку. Загинув торік 21 липня неподалік Торецька під час виконання бойового завдання. Одружений, має маленького сина.

Шкапоїд В'ячеслав Олегович служив у Донецькій області, помер у лікарні м. Дніпро після важких поранень. Захисник – двоюрідний брат священника Владислава Сагана.

Лучанин Шевякін Максим Петрович, 1983 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду командира 1-го механізованого відділення. Поліг 24 лютого під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Тарасівка.

Похоронили героїв: 28 лютого – Євгена на кладовищі села Рованці Луцького районного деканату; В'ячеслава – у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа; 1 березня – Максима також у цьому секторі.

Як уникнути найбільших помилок під час Великого посту

Про це розповідає намісник луцького Братського Хрестовоздвиженського чоловічого монастиря ігумен Никодим Смілий у програмі «Церква і релігія» на телеканалі «Конкурент TV».

Великий піст є особливим періодом у житті християн, щоб очистити душу й тіло від накопичених

земних тягарів, пояснює священнослужитель. У підготовці до найбільшого свята – Христового Воскресіння – особливу увагу люди звертають на стан свого духовного життя.

І щоб відчути благодать Великого посту, християни утримуються від їжі та інших речей, які часто призводять до гріховного стану. Адже надмірність небажана в усьому, ділиться думками панотець і наводить слова апостола: «Все мені можна, але не все мені корисно». Так і людина – у пості себе в чомусь обмежує, бо по-особливому відчуває свої недоліки. І це той період, коли з ними особливо належить боротися, приділивши час своєму духовному зростанню.

Програма «Церква і релігія» – спільний проєкт каналу «Конкурент TV» та єпархіальної телестудії «Собор».

Змінити світ, змінивши самого себе: архіпастир благословив єпархію на Великий піст

2 березня перед чином прощення митрополит Луцький і Волинський Михаїл виголосив проповідь, у якій закликав духовенство та вірян до внутрішнього вдосконалення, покайння та пробачення.

Владика наголосив, що піст – це не лише обмеження в їжі, а передусім духовна праця над собою. Він закликав не робити з посту зовнішньої демонстрації, а щиро бажати наближення до Бога. Тривоги земного життя не повинні перешкоджати найголовнішому – прагненню Царства Небесного.

Нагадуючи, що світ змінити можна, лише змінивши самого себе, і що кожна зустріч у житті – це нагода для духовного зростання, вископреосвященний побажав розпочати піст із бадьорістю та любов'ю, сповненими надії на Боже милосердя.

У традиційному проханні прощення митрополит визнав власну людську неміч та попросив вибачення в усіх, кого міг образити. Відтак владика Михаїл благословив священнослужителів і парафіян єпархії на благодатне проходження Великого посту.

Митрополит Михаїл відслужив молебень за Президента України

2 березня, в неділю сиропусну, або ж прощону, в кафедральному соборі Святої Трійці митрополит Луцький і Волинський очолив Божественну Літургію, після якої відслужив молебень за Президента України Володимира Зеленського.

Під час проповіді владика наголосив, що він і вся Волинська єпархія підтримують главу держави, його бачення й ведення міжнародних відносин, спрямованих на захист інтересів України та її народу.

Цього дня, коли віряни готуються до Великого посту, духовенство та миряни у спільній молитві просили Господа мудрості й сили для керівника держави в цей непростий час.

Священник побував на презентації 12-томника Олени Пчілки

Представлення унікального Зібрання творів Олени Пчілки з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла відвідав настоя-

тель парафії Рівноапостольної Марії Магдалини в обласному центрі протоієрей Олександр Колб.

Захід відбувся 3 березня у Волинському національному університеті. Силами цього вишу вслід за 14-томником творів Лесі Українки випущено 12 томів доробку її матері – перше настільки повне видання її поезії, прози, драматургії, літературної критики, фольклористики, етнографії, художніх перекладів, мемуаристики й епістолярію.

Подію приурочено до 175-ліття Ольги Драгоманової-Косач (справжнє ім'я видатної діячки), яке відзначалося торік. Тоді, до речі, у храмах нашої єпархії на прохання Спільки християнських письменників України відправили поминальну службу по рабі Божій Ользі.

Прикордонникам передано автомобіль і генератори

За повідомленням капелана протоієрея Михайла Хімчака, передачу пікапа та генераторів від ГО «Волинська гуманітарна ініціатива» 4 березня проведено її очільником Сергієм Мостенцем спільно з митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом.

Машина призначена для виконання бойових завдань 6-го прикордонного Волинського загону. Його начальник Богдан Ігнатюк висловив подяку благодійникам, а також подякував владиці за постійну духовну опіку над воїнами-прикордонниками.

Промінь: Словом Шевченка – і з амвона

Сайт Боратинської сільської ради (Луцький районний деканат) опублікував допис бібліотекаря Галини Патути «Столітній "Кобзар": історія унікального видання з колекції настоятеля Свято-Михайлівського храму с. Промінь».

У ньому розповідається, що протоієрей Володимир Дрозд має в домашній книгозбірні чимало видань цієї знаменитої збірки. Виділяється з-поміж них «Кобзар», виданий більш як сто років тому. Повна історія його невідома, бо це подарунок колишніх парафіян. Але книжка так зачитана, що зрозуміло: вона не лише стояла на полиці, а була повсякчас у використанні, за різної влади.

Отець Володимир, стверджує дописувачка, нерідко використовує цитати з творів Тараса Григоровича у проповідях, тож і досі столітня книга в постійному вжитку.

Нагадаємо, що єпархіальний видавничий відділ «Ключі» 2013 року випустив вибране Т. Шевченка «Серцем нелукавим» – його твори на християнську тематику (укладач Віктор Гребенюк).

Великопостові поминальні суботи

Суботи другого, третього і четвертого тижнів Великого посту – поминальні (15, 22 і 29 березня).

Молитва за спочилих – це молитва любові та єдності. За вченням апостола Павла, якщо людина не матиме любові, то і зміст посту втратить значення. Тому Церква запрошує на загальне моління за померлих. Великий піст – це час посиленої молитви за всіх людей. Субота, в біблійному розумінні, «день спокою», тому ми молимося за своїх близьких, що перебувають «в оселях праведних».

Згадування спочилих у ці суботи пов'язано з тим, що в будні Великого посту Літургія Йоана Зо-

ХРОНІКА

лотоустого чи Василя Великого не звершується, а тільки Літургія Ранішосвячених Дарів, на якій не приноситься безкровна Жертва, а отже неможливо звершити Євхаристію в пам'ять про померлих.

За словами святителя Феофана Затворника, «ті, котрі відійшли, вони живі, але іншим життям, перебувають у спілкуванні між собою... і до нас приходять слухати, як ми молимося за них, а вони моляться за нас».

Тож цього дня варто помолитись, подати записку з іменами спочилих, поставити свічку як знамення нашої полум'яної віри; можна принести продукти, що не псуватимуться протягом трьох тижнів, та провідати могили. Пом'янути цього дня спочилих ми повинні з особливим трепетом, любов'ю та благоговінням. Головне, щоб наша молитва була щирою, від серця.

Навічно в пам'яті України воїн Юрій Криворучко

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер єпархії і старший капелан протоієрей Олександр Безкоровайний 8 березня.

Лучанин Криворучко Юрій Олегович, 1982 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду старшого сапера інженерно-саперного відділення. Загинув 3 березня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Шевченко Донецької області.

Похоронили героя на кладовищі с. Клепачів Луцького районного деканату.

Проповідь архієрея: тримайтеся Православ'я

9 березня, в 1-шу неділю Великого посту, Торжества Православ'я, митрополит Луцький і Волинський Михаїл наголосив на важливості стоянні у вірі.

Про це архіпастир говорив під час казання на завершення молебню з нагоди свята в кафедральному соборі Святої Трійці. Владика Михаїл закликав вірян жити як православні, тобто як «заповідали апостоли і навчали отці Церкви». І спиратися треба на євангельське Писання.

«Тримайтеся Православ'я!» – закликає архієрей. Не варто шукати і спокушатися на інші вчення. Бо все це тимчасове. Незмінним залишається Христос і любов Христова. Тому живіть за покликком свого серця, йдіть за тими, хто є прикладом стояння у православній вірі, радить керуючий єпархією.

Учні недільної школи відзначили Торжество Православ'я в Музеї волинської ікони

Незвичайний урок проведено у недільній школі луцької парафії Введення в храм Пресвятої Богородиці 9 березня. Саме першої неділі Великого посту старша група пізнавала іконошанування.

Ідею підсилити Торжество Православ'я для дітей у стінах музею образів запропонував настоятель Свято-Введенської церкви протоієрей Віктор Михалевич. «Так це свято з нашими вихованцями ми відзначали вперше. Пішли до музею, оскільки Торжество Православ'я дуже пов'язане з іконошануванням, установленим Вселенським собором», – зауважив священник.

Діти, які прийшли до музею разом зі своїми рідними, мали змогу в цей недільний день торкнутися до історії школи волинського іконопису. «Наші вихованці із задоволенням слухали розповідь про чудотворний образ Холмської Богоматері, який упродовж століть був і залишається символом державності та захисту українського народу», – розповів священнослужитель.

Крім того, школярі побачили факсимільні видання давніх луцьких Псалтиря та Євангелія, роботи Йова Кондзелевича. «Дітям було дуже цікаво розглядати фрагменти іконостасів, царських врат, а також сучасні роботи вітражиста Віктора Бурчака», – поділився враженнями від екскурсії музеєм панотець.

При парафії уже кілька років діє недільна школа. Крім того, що на Богослужіннях у храмі діти беруть активну участь, вони співають та грають на музичних інструментах. Їх поділено на групи за віком. Настоятель парафії розробив для навчання спеціальну програму. За словами о. Віктора, у їхній церкві часто влаштовують музичні програми, майстеркласи, а ще учні недільної школи мандрують різними цікавими місцями.

Завершили святкування Торжества Православ'я молебнем, який відбувся вже у стінах Божого дому.

Тарас Шевченко.

Молимося за упокоєння душі

10 березня, в день 164-ї річниці смерті Великого Кобзаря, в єпархії відбулися богослужіння та заходи.

В обласному центрі перед пам'ятником Шевченкові, що навпроти головного корпусу Волинського національного університету ім. Лесі Українки, заупокійну літію очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

В архіпастирському слові високопреосвященний, зокрема, сказав: у життях киево-печерських угодників читаємо, що один був просфорником, інший садівником, ще інший воротарем при монастирській брамі... Але всі вони шукали Бога, насамперед у своїй душі. Тож богошуканню не заважає послух, професія: насамперед треба бути сповненим любові до ближніх. Тарас Григорович усе життя шукав Бога і залишив нам заповіт, за яким жив і сам: «Свою Україну любіть, любіть її во время лютє...»

Разом із владиною молились канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, декан протоієрей Михайло Онищук, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін, інше духовенство міста, представники влади, громадськості, студенти. Присутні поклали квіти до монумента.

Вшанували раба Божого Тараса і в інших деканатах єпархії.

Штаб-сержант Ростислав (Руслан) Пилипюк. Зі святыми упокой, Христе

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 10 березня очолив його староста протоієрей Володимир Подолець.

Пилипюк Руслан Вікторович, 1978 року народження, лучанин, проходив службу за контрактом і був зарахований до особового складу

військової частини на посаду водія-електрика 2-го реактивного артилерійського взводу. Помер 6 березня в реанімаційному відділенні міської клінічної лікарні № 16 Дніпровської міської ради від отриманих поранень під час виконання бойового завдання поблизу Торецька Донецької області.

Похоронили героя на кладовищі у селі Липи Луцького районного деканату.

Душпастир на 35-річчі Народного Руху України в Рожищі

Рожищанський декан і настоятель храму Різдва Пресвятої Богородиці протоієрей Василь Шняк 10 березня взяв участь в урочистостях.

Захід з нагоди ювілейної дати провели в історико-краєзнавчому музеї цього міста у день пам'яті Тараса Шевченка. Свято розпочали з молитов «Отче наш» і «Богородице Діво», а завершили духовним гімном «Боже Великий, Єдиний». Хвилиною мовчання згадали всіх спочилих, зокрема, наших захисників.

Священник подякував рухівцям за активну підтримку, яка у той час була дуже важливою, і поділився спогадами про становлення громади української Православної церкви в цьому місті, історія якої тісно переплітається з історією діяльності НРУ.

Перше організаційне засідання рожищанської районної організації НРУ за перебудову відбулося 10 березня 1990 року. Тоді місцеві патріоти об'єдналися у боротьбі проти комуністичного режиму за незалежність України. Отець Василь пригадує, як прийшов на парафію 11 травня 1995 року. Громада складалася зі свідомих українців, які свого часу повернулися з депортації із Сибіру. Приміщення для богослужінь не було, збиралися в помешканні парафіян. 27 червня митрополит Луцький і Волинський Яків Панчук освятив хрест і місце під будівництво майбутньої церкви Різдва Пресвятої Богородиці. За п'ять місяців її збудували і в грудні правили першу Службу Божу.

«Конкурент TV» розповів про Невсипущий Псалтир у Романові

Тележурналісти зацікавились тим, що в храмі цього села Луцького районного деканату вже кілька років підтримують нелегку для здійснення в звичайній парафії традицію.

Раніше зважилися безперервно читати Псалтир протягом Великого посту лише у Волинській православній богословській академії. Настоятель романівської церкви Благовірних князів страсотерпців Бориса і Гліба священник Денис Клюковський пригадує, що спочатку його пропозицію організувати читання і в селі сприйняли трохи скептично. Але згодом думка змінилася: «Парафіяни сказали, що так, це треба робити, бо кожен на своєму фронті має працювати, кожен має наближати перемогу в міру тих сил, де він знаходиться».

«Якщо почнеш, то не можна цього кидати... А читання Псалтиря подібне до милостині святим», – кажуть парафіяни. Сорокаденна молитва вже стала для них особливим духовним шляхом.

Підтримати вірян, благословити їх на цей духовний подвиг 12 березня прибув митрополит Луцький і Волинський Михаїл. «Коли в тебе настає момент умиротворення, ти заспокоюєшся,

ти собі молишся і навколо тебе все стабілізується. Тобто нема оцих раптових якихось нервових зривів. Якщо депресія – це виведення з рівноваги, то псалом – введення у рівновагу», – каже високопреосвященний.

Нагадаємо, засновником традиції вважають преподобного Олександра Константинопольського (III–IV ст.), який був настоятелем обителі «невсипущих» неподалік річки Євфрат. Святий установив у монастирі безперервну молитву. Три роки молився праведник, аби Всевишній відкрив йому Свою волю. Отримавши одкровення, він запровадив такий порядок: усіх ченців було розділено на 24 молитовні варти; змінюючись щогодини, день і ніч вони співали на два лики псалми Давидові, перериваючись лише на богослужіння.

15 років тому упокоївся протоієрей Юрій Косаревич

13 березня 2010 р. відійшов до Господа священник, який майже 20 літ служив у храмах Луцького районного деканату та обласного центру.

Майбутній душпастир народився 6 травня 1940 р. в м. Кам'янка-Бузька Львівської області. У 1963-му закінчив Волинську духовну семінарію. Багато років працював диригентом військового духового оркестру в Чечні. Після переїзду в Україну 1991 р. був рукоположений у сан диякона, пресвітера.

Служіння звершував у різних парафіях, зокрема й у кафедральному соборі Святої Трійці. Як зазначено у «Волинських єпархіяльних відомостях» (2010. № 4–5), в останні роки земного життя о. Юрій був позаштатним кліриком єпархії.

Чин похорону в луцькій братській церкві Воздвиження хреста Господнього, де теж свого часу душпастирював небіжчик, очолив клірик Свято-Троїцького собору протоієрей Володимир Подолець.

Канцлер Управління єпархії протоієрей Микола Цап так згадує про цього панотця: «Ввічливий і добрий був священник. Багато років ми проживали по сусідству, в одному будинку. Часто любив згадувати про свої непрості на початку 60-х семінарські роки. Був патріотом і великим прихильником української Церкви. Вічна йому пам'ять!»

Нехай усемилощивий Господь простить рабові Своему протоієрею Юрієві Косаревичу всі гріхи й оселить там, де праведні спочивають.

Єпархія молитовно відзначила День українського добровольця

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив заупокійну літію перед фотостендом «Нескорені герої України. Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України», що на Театральному майдані обласного центру.

У відправі взяли участь декан кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Микола Нецькар, віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний, головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, інше духовенство.

Після молитви владика виголосив слово, в якому закликав пам'ятати й наслідувати приклад любові, порив душі тих хлопців і чоловіків, які, не чекаючи на заклик держави, стали на захист свого краю від загарбників.

ХРОНІКА

14 березня відзначається День українського добровольця, встановлений Верховною Радою в 2017 році, щоб ушанувати мужність та героїзм захисників незалежності й територіальної цілісності нашої держави. Саме в цей день у 2014 році на тренувальну базу в Нових Петрівцях із майдану Незалежності вирушили перші 500 бійців Самооборони майдану для формування першого добровольчого батальйону. Чоловіки й жінки самоорганізувалися та вирушили на схід України – на захист держави, її суверенітету.

Із 24 лютого 2022 року вся Україна об'єдналася в добровольчий рух: хтось стоїть на захисті держави, хтось допомагає гасити пожежі, рятувати людей.

Проповідь архієрея: сила милосердя в житті християнина

16 березня, в 2-гу неділю Великого посту, митрополит Луцький і Волинський Михаїл виголосив казання, в якому говорив про єдність, співчуття і любов.

Це було на завершення Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці. Архіпастир наголосив, що всі люди створені за образом і подобою Божою, а Церква – єдиний духовний організм, головою якого є Ісус Христос. І кожен із нас є частиною цього організму. Тож ми повинні піклуватися про духовний стан кожного з нас і допомагати ближньому. Також керуючий єпархією додав, що віра та єдність громади проявляються у бажанні допомогти комусь.

Тож на завершення владика закликав мати співчуття до ближнього і розвивати в собі чистоту серця. Лише тоді можна побачити в іншій людині образ Божий.

Пасії. Страсний хресний хід: особливі великопісні відправи

У луцькому кафедральному соборі Святої Трійці вперше цього року 16 березня ввечері у 2-гу неділю Великого посту провели скорботне богослужіння, присвячене передсмертним стражданням Христа.

Чин Пасії впорядкував святитель Петро Могила в XVII ст. А Страсний хресний хід – порівняно нова відправа, дещо подібна до Хресної дороги, що її відправляють у Католицтві. У різних варіантах цю службу звершують і в багатьох православних парафіях, однак вона досі не усталена на загальноцерковному рівні.

У 2009 р. з благословіння тоді ще архієпископа Луцького і Волинського Михаїла видавничий відділ «Ключі» нашої єпархії випустив брошуру «Пасії. Страсний хресний хід», за якою ці чини й звершуються у Троїцькому соборі та інших церквах.

У своїй основі Пасії – це читання частини одного з канонічних Євангелій про страждання Христові після підготовчих молитов і піснеспівів. А на Страсному хресному ході священнослужитель, який очолює відправу, бере у вівтарі на плече великий хрест і несе його, символічно повторюючи страсну дорогу Спасителя. Під час процесії, що розпочинається посеред храму, обходить навколо нього і знову повертається до місця початку; проводять дванадцять стоянь із виголошуванням євангельських уривків, особли-

вих молитов та прохань потрійної ектенії. Тут згадуються не лише страждання Ісуса. Духовенство почергово возносить моління за виправлення гріховного життя і щире покаяння, за єдність та міцність Православної Церкви, за припинення «серед людей неправди, ворожнечі, кровопролиття», за благословіння Боже для України, краю нашого Волинського, за допомогу владі, за те, «щоб Господь наш Ісус Христос заради дорогоцінних страстей Своїх милостиво охоронив усіх українських воїнів у час тяжких випробувань і зберіг їх від смертоносної рани», за швидке повернення до рідних осель українських переселенців і біженців, за добрий урожай тощо.

За традицією Страсний хресний хід у кафедральному соборі служать увечері 2-ї, 3-ї, 4-ї та 5-ї неділі Великого посту (за кількістю чотирьох євангелістів), процесію очолює митрополит Михаїл. Окремо Страждальна хресна хода проводиться у Велику п'ятницю центральними вулицями обласного центру.

Молодший сержант Олександр Скрипчук: молимося за упокоєння душі

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар 17 березня.

Лучанин Скрипчук Олександр Феодосійович, 1975 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду головного сержанта 5-го механізованого взводу. Загинув 13 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Максимільянівка Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, котре поблизу с. Гаразджа.

У Луцьку відспівали солдатів Арсена Цехоша та Едуарда Ковальчука

Заупокійні богослужіння в кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Цехош Арсен Віталійович, 1985 року народження, був призваний на військову службу на посаду сапера інженерно-саперного взводу. Поліг 13 березня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Новоолександрівка Донецької області.

Лучанин Ковальчук Едуард Володимирович, 1991 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду оператора-розвідника 2-го розвідувального відділення. Загинув 11 березня, виконуючи бойове завдання біля селища Шевченко на Донеччині.

Похоронили героїв: Арсена – 18 березня на кладовищі в с. Піддубці, Едуарда – 19 березня в с. Рованці Луцького районного деканату.

Садіба Косачів відкрила виставку до 155-річчя Андроника Лазарчука

Протоієрей Микола Качмар побував у Музеї Лесі Українки, що в с. Колодяжне Ковельського деканату, з нагоди відкриття експозиції «Митець землі Волинської».

За повідомленням на сторінці Садіби Косачів у фейсбуці, до проведення заходу 20 березня до-

ХРОНІКА

лучилися жителі малої батьківщини художника – вчителі та вихованці Уховецького ліцею. Отець Микола – настоятель собору Святої Трійці в Берестечку Горохівського дек. (Луцький р-н) – колись теж душпастирював в Уховецьку, ставши ініціатором установлення на храмі цього села меморіальної дошки А. Лазарчуку.

На представленні виставки священник із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла звернувся з вітальним словом та вручив архієрейські благословенні грамоти колективу музею в особі завідувача Ольги Бойко та Галині Голубович, керівнику БФ «Майбутнє Волині» за збереження нашої духовної й культурної спадщини.

Лазарчук Андроник Григорович (15 січня 1870 р., с. Уховецьк – 6 вересня 1934 р., м. Борзна) – український художник, педагог, культурний діяч. Майстер побутових картин, пейзажів та портретів.

Презентуючи його роботи, науковий співробітник музею Лесі Українки Катерина Волох наголосила на дружніх взаєминах Андроника Григоровича та родини Косачів. Зауважила, що саме він ілюстрував журнали «Молода Україна» та «Рідний край», котрі видавала Олена Пчілка.

Захоплення у присутніх викликало шестиметрове «Родинне дерево», яке розгорнули в залі. Над створенням реліквії працювали не один рік, а до роботи було залучено близько сорока осіб. Про родовід художника розповіла його прапраправнучка Мирослава Чирук.

Цікаво про життєвий та творчий шлях митця, його техніки у малюванні повідала Тамара Левицька – науковий співробітник Художнього музею в Луцьку, авторка вступної статті до каталогу творів А. Лазарчука.

Виставка діятиме до 1 липня цього року.

**Захищаючи Україну,
поліг солдат Сергій Горяїнов**

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці 22 березня очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Горяїнов Сергій Андрійович, 1997 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду майстра 2-го відділення ударних безпілотних авіаційних комплексів. Загинув 14 березня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Петропавлівка Харківської області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа.

**25 березня – Благовіщення
Пресвятої Богородиці**

Це одне з дванадцяти найбільших свят: Благовіщення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії.

Подія сталася, коли Вона була заручена зі старцем Йосифом. Древній переказ оповідає, що архангел Гавриїл уперше явився Діві Марії зі словами «Радуйся, Благодатна! Господь з Тобою» біля джерела, де Вона звичайно набирала воду (в Біблії про це не йдеться). Канонічне Євангеліє засвідчує, що він з'явився їй у домі Йосифа Обручника. Передання говорить, що Богородиця саме читала ось це місце із книги пророка Ісаї: «Діва в утробі прийме і

народить Сина, і наречуть ім'я Йому: Еммануїл» (Іс. 7:14), тобто «З нами Бог». Тож архангел сповістив Діві Марії, що настав час здійснення цього пророцтва: «і ось зачнеш в утробі і народиш Сина, і наречеш ім'я Йому Ісус» (Лк. 1:31).

Пречиста здивовано запитала: «як же станеться це, коли Я мужа не знаю?» (Лк. 1:34). Блаженний Феофілакт, пояснюючи це місце, говорить, що то не було проявом недовіри словам архангела, а лише подивом. Після чого небесний посланець відповідає: «Дух Святий зійде на Тебе, і сила Всевишнього осінить Тебе. Тому і народжуване Святе наречеться Сином Божим!.. Бо не буває безсилим у Бога ніяке слово» (Лк. 1:35, 37). Своєю ж відповіддю на це Діва показала нам чудовий приклад смирення: «Я – раба Господня. Нехай буде Мені за словом твоїм» (Лк. 1:38).

Отже, свято Благовіщення встановлено на згадку принесення вісником Божим благої вісті, тобто доброї новини, про майбутнє народження від Духа Святого і Марії Діви Сина Божого. Воно є початком нашого спасіння, початком Нового Завіту.

На Святій Землі дбайливо зберігаються численні місця, пов'язані з життям Ісуса Христа і Матері Його. Так, збереглося те джерело, біля якого, згідно з переказом, архангел уперше зустрів майбутню Богородицю. Джерело названо на честь Діви Марії, сучасна церква біля нього (відбудована в 1870 році) – на честь архангела Гавриїла. Над місцем явлення небожителя, про яке йдеться в Біблії, теж споруджено величний храм. Частково збереглося помешкання, в якому, ймовірно, відбулося Благовіщення Божої Матері. Ранні християни, бажаючи означити місце, де стояла Діва й архангел, спорудили там дві гранітні колони.

З огляду на величність цього торжества передбачено послаблення того дня постових вимог: на трапезі вірним дозволяються рибні страви.

У цей день престольний празник святкують громади в Луцьку (просп. Соборності, 8-Д), Ковелі, селах Веснянка Ківерецького, Раків Ліс Камінь-Каширського, Гредьки Ковельського благочинь. А священник Валерій Чернюк, помічник ківерецького декана, настоятель парафії Апостола Андрія Первозваного в с. Дерно Ківерецького деканату святкуватиме цього дня 45-річчя.

**У бою за нашу свободу поліг воїн
Олександр Повх**

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив міський декан протоієрей Михайло Онищук 24 березня.

Лучанин Повх Олександр Сергійович, 2000 року народження, був призваний у Державну прикордонну службу України на посаду інспектора. Загинув 14 березня під час виконання бойового завдання поблизу села Колодяzne Харківської області. Похоронили героя на кладовищі села Забороль Луцького районного деканату.

**Владика Михаїл дарував квіти
на Благовіщення**

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл вручив троянди усім дівчатам та жінкам у кафедральному соборі Святої Трійці на Всенічній напередодні Богородичного свята.

Дійство, що вже стало традицією, започаткував

ХРОНІКА

архієрей кілька років тому. Воно пов'язане з іконою Благовіщення. На ній зображено Архангела Гавриїла, який явився, щоби благовістити Пречистій Діві Марії про народження Спасителя, з лілією в руках. Саме це і надихає архіпастиря дарувати жінкам квіти.

ВПБА оголошує набір слухачів на нову сертифіковану програму

«Психологічна підтримка в основі духовного служіння». Так називається спеціальний курс, започаткований у Волинській православній богословській академії.

У співпраці з громадською організацією «Діалог у дії» та Українським гуманітарним інститутом ВПБА відкрила набір на навчання священнослужителів та мирян.

За повідомленням на сайті vpba.edu.ua 25 березня, програма передбачає офлайн-модулі у форматі тренінгів, поїздки для обміну досвідом, супервізійну підтримку, доступ до практичних матеріалів, участь у спільних зустрічах та конференціях.

Слухачі вивчатимуть основи практичної психології, релігійний копінг (використання молитви, посту, богослужіння тощо для подолання стресу, тривоги чи життєвих труднощів), пропедевтику психіатрії, травмоточливий підхід, психологію кризових станів та інші актуальні дисципліни.

Курс триватиме близько півтора року, розповідає ректор академії протоієрей Володимир Вакін. «Ця програма буде цікавою для духовних лідерів – медичних капеланів, інших священнослужителів і навіть для активних людей у громадах, які здійснюють духовний супровід військовослужбовців та й усіх, хто потребує нині допомоги», – зауважує душпастир.

Слухачами курсу можуть стати всі, хто прагне поглибити знання у сфері психологічної підтримки та травмоточливого підходу в служінні. «Важливо також те, що буде супровід особистих випадків. Це теж дуже цінно. Наприклад, є конкретний випадок – і ти можеш порадитися з лікарем чи психологом. Такий собі духівник духівника», – ділиться протоієрей. За його словами, ця програма допоможе також опанувати навички ефективного реагування на сучасні виклики, зокрема, пов'язані з війною, психологічними кризами та душпастирським супроводом.

Програма має подвійну сертифікацію – Волинської православної богословської академії та Українського гуманітарного інституту, що дозволяє використовувати її у професійній діяльності або для підвищення кваліфікації.

Для участі необхідно подати заявку через онлайн-форму.

Після попереднього відбору кандидати проходять співбесіду. Всього планують набрати у групу більше двадцяти слухачів.

Усі витрати на проживання, харчування та транспорт для офлайн-навчання покривається проектом. Більше інформації про програму можна знайти на сайті ГО «Діалог у дії».

Запрацювала робоча група, яка готуватиме відзначення 600-річчя з'їзду монархів

З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла нашим представником у цій групі є протоієрей Віктор Пушко, голова інформаційно-видавничого центру єпархії.

Перше засідання відбулося 25 березня в Управлінні культури, з питань релігій та національностей Волинської ОДА. Як зазначено на його сторінці у фейсбуці, учасники зустрічі розпочали роботу для оперативного вирішення питань, пов'язаних із відзначенням в області 600-річчя з'їзду європейських монархів у Луцьку в 2029 р. Адже наше завдання – «гідне відзначення цієї історичної події на загальнодержавному рівні, а також висвітлення концепції З'їзду в площині європейської інтеграції та безпеки».

Помолімося за упокоєння воїна Андрія Залозного, який загинув у День Незалежності

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 26 березня очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Залозний Андрій Володимирович, 1972 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду водія-електрика. Поліг 24 серпня 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Михайлівка Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа.

У Луцьку відзначили чергову річницю Нацгвардії

3 нагоди одинадцятої річниці створення Національної гвардії України митрополит Луцький і Волинський Михаїл та капелан луцьких нацгвардійців протоієрей Сергій Мельничук взяли участь в урочистостях.

Під час заходу, що проходив у Палаці культури міста 26 березня, високопреосвященний нагородив гвардійців церковними відзнаками «За жертвенність».

Напередодні, у свято Благовіщення, після Божественної Літургії в гарнізонному храмі Покрови Пресвятої Богородиці, що на території військової частини, панотець служив молебень за Україну та панахиду за полеглих воїнів.

День Національної гвардії України святкують 26 березня. 4 листопада 1991 р. Верховною Радою прийнято Закон «Про Національну гвардію України». В 2015 р. після перейменування Внутрішніх військ МВС у Національну гвардію цей день стали відзначати в березні.

Фото з архіву: 20 років тому засновано храм у Хопневі

27 березня 2005 р. тоді ще єпископ Луцький і Волинський Михаїл освятив хрест і місце під будівництво церкви в с. Хопнів Ківерецького благочиння.

За тодішнім повідомленням пресслужби єпархії, «владика подякував громаді за ревність у вірі, яка спричинила відповідальне рішення – збудувати церкву. „Слава Богу, – сказав єпископ, – що сьогодні, як і колись, знаходяться люди, мета котрих – не особисте матеріальне збагачення, а пошук і надбання вічних цінностей, серед яких і будівництво храмів“».

Ігумен Никодим Смілий на урочистостях заповідника «Старий Луцьк»

Намісник Братського чоловічого монастиря Воздвиження хреста Господнього взяв участь в уро-

чистій академії з нагоди 40-річчя створення установи.

Зустріч відбулася 28 березня в Музеї Косачів. У слові о. Никодим привітав колектив зі святом та з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла вручив директору Віктору Баюкові благословенну грамоту. Душпастир нагадав, що замок є серцем нашого міста, церква ж на його території – духовним центром. На заході побували представники влади, краєзнавці, історики, музейні працівники, інші небайдужі лучани.

А 25 березня, у свято Благовіщення Пресвятої Богородиці, підземній церкві Апостола і євангеліста Йоана Богослова, що на території Луцького замку, передано замкову дзвіницю. З благословіння владики її надано для облаштування бази дзвонарної практики для єпархії.

За повідомленням настоятеля ігумена Никодима Смілого, відтепер усі богослужіння у храмі Йоана Богослова, а також урочисті події на території замку будуть супроводжуватися передзвоном. Усі бажаючі можуть навчатися на курсах православного дзвонарства.

Отже, розпочато співпрацю між луцьким Братським чоловічим монастирем Воздвиження хреста Господнього (намісник – о. Никодим) і Державним історико-культурним заповідником «Старий Луцьк» (директор Віктор Баюк).

Заповідник засновано в 1985 році з метою збереження та раціонального використання історичних пам'яток. Першим очільником був архітектор Віктор Іржицький. У 1989–2012 роках заповідником керував архітектор Тарас Рабан, який сприяв розширенню науково-дослідної роботи та створенню нових експозицій. Нинішнім директором є історик Віктор Баюк.

Заповідник займає територію близько 41 га, на якій розташовано 52 пам'ятки, 39 із них – національного значення. Його центральною спорудою є Луцький замок (замок Любарта) – визначна пам'ятка, символ міста.

Учні Пантелеймонівської церкви відвідали геріатричний пансіонат у Луцьку

Великий піст став нагодою для вихованців недільної школи «Віфезда» і молодіжного братства «Сіль землі» храму, що при обласній клінічній лікарні, побувати в пансіонаті з доброчинними заходами.

За повідомленням у фейсбуці настоятеля протоієрея Назара Бабія, 26 березня спільно з тими, хто тут проживає, діти створили весняні композиції, художні вироби з повітряного пластиліну. Мешканці відчували себе частиною творчого процесу, а діти ділилися з ними радістю й енергією. А 28 березня вихованці долучилися до дружньої толоки. Разом очистили територію від листя, підмели доріжки та привели до ладу клумби.

Такі ініціативи допомагають дітям усвідомлювати важливість служіння ближнім, дотримання християнських цінностей у повсякденному житті. Директор закладу Алла Гнатюк подякувала учням, викладачам і батькам.

Духівником пансіонату є голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів Управління єпархії протоієрей Назар Бабій.

У Луцькому геріатричному пансіонаті (або ж, як

кажуть, будинку престарілих) нині проживає 187 чоловік, з них 51 – із внутрішньо переміщених. Це переважно літні люди, що не мають підтримки рідних.

Віддали останню шану воїнові Володимиру Вороб'єві

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 28 березня очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Воробей Володимир Васильович, 1976 року народження, служив на Донеччині (Покровський напрямок) водієм-механіком. До війни також працював за фахом. Був активним парафіянином церкви Великомученика Димитрія Солунського, що на вул. Наливайка, обласного центру. Загинув 25 березня внаслідок ДТП. Похоронили героя на міському цвинтарі, поблизу с. Гараджа.

Архієрейський хор «Оранта» отримав грант на аудіозапис українських популярних творів

28 березня церковний колектив став переможцем першого грантового сезону, що проводить «Кафе суспільного впливу misto.cafe». На проєкт «Хоровий голос Луцька» використають 57 500 грн.

Як зазначено на сайті kultura.rayon.in.ua, особливістю проєкту є те, щоб твори звучали від виконавців, пов'язаних із цим містом. Окрім того, серед композицій будуть знакові пісні про Луцьк та Волинь.

«35 років „Оранта“ популяризує світову та українську музику, хорову спадщину. Тож і новий проєкт, який ми задумали, – це подорож у світ музики, де кожна композиція несе в собі історію міста, а ще – емоції та спогади кількох поколінь українців», – пояснює керівник і головний регент Василь Мойсіюк.

«Хоровим голосом Луцька» архієрейські співці прагнуть показати, як популярна музика може звучати у багатоголосому виконанні. «Можливо, для когось наша інтерпретація цих композицій стане справжнім відкриттям. Переконані, що це додасть нового виміру відомим пісням, збагативши їхнє звучання та емоційний вплив. І сподіваємось, наш проєкт стане частинкою нової музичної спадщини», – додають в «Оранті».

Проповідь архієрея: призначення життя християнина

У казанні 30 березня митрополит Луцький і Волинський Михаїл укотре наголосив на божественному покликанні кожної людини.

Владика, виголошуючи слово в кафедральному соборі Святої Трійці 4-ї неділі Великого посту, нагадав, що ми створені за образом і подобою Божою. А щодо головного призначення християнина зазначив, що це прославлення Творця, і не лише словами, а й вчинками.

Архіпастир підкреслив, що попри труднощі та випробування, які Господь дає нам через наші гріхи, ми все одно залишаємося носіями Його задуму. Тож варто не применшувати свою роль у світі й виконувати свою місію, даровану Богом.

На завершення високопреосвященний побажав духовного зростання і постійного єднання зі Всевишнім через молитву, віру й діяння.

ПРИТЧА ПРО ЖІНКУ Й ЧУДО-КРАМНИЦЮ

Одній молодиці приснився сон. Вона, зайшовши в магазин, побачила, що за прилавком замість продавця стоїть... Сам Господь.

– Боже! Це Ти? – прошепотіла вона, не вірячи власним очам.

– Так, Я, – відповів Спаситель.

– А-а... Що тут у Тебе продається? – запитала невпевнено.

– У Мене все можна придбати, – пролунала відповідь.

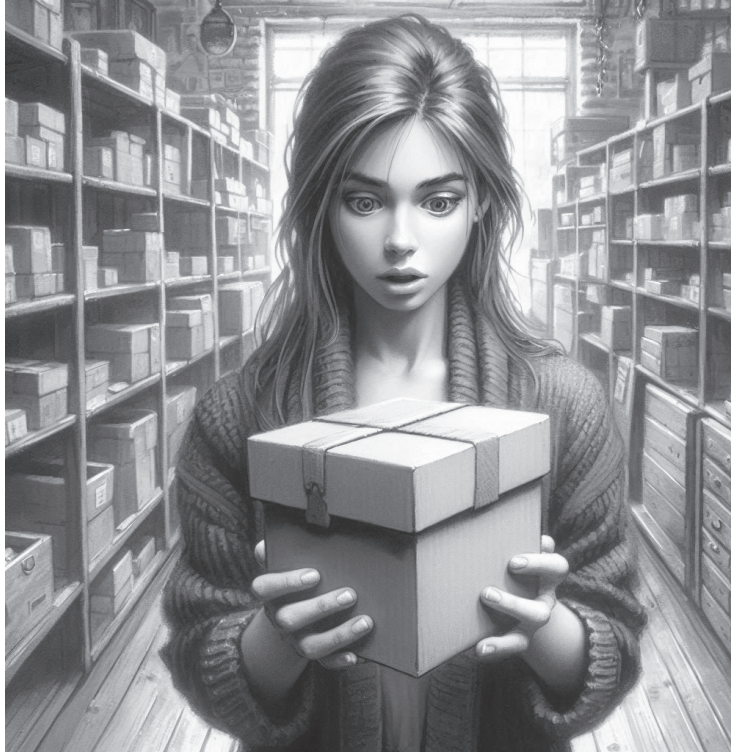
Намагаючись осмислити почуте, вона спочатку повільно, а далі швидше почала називати, що їй потрібно.

– Тоді дай, будь ласка, здоров'я. Ще прошу щастя, любові... А також хочу успіху й багато грошей.

Господь усміхнувся і пішов у підсобне приміщення виконувати замовлення. Невдовзі Він повернувся з невеличкою паперовою коробочкою.

– Це все?! – здивовано й розчаровано вигукнула жінка.

– Так, – мовив Бог. – Хіба ти не знала, що в Моїй крамниці продається тільки насіння?

ВКОРОЧЕНИЙ ХРЕСТ

Одного разу чоловік, невдоволений своїм життям, запитав у Бога:

– Чому в мене така важка доля? Чому я маю нести цей хрест? Хіба Ти не можеш дати мені легший? Я втомився від повсякденних труднощів!

І ось сниться йому сон. Бачить багато людей, які повільно йдуть, кожен несучи свого хреста. Сам він також іде серед них.

Втомився. Здалося, що йому важче, ніж іншим. Він зупинився, зняв хрест із плеча і... відпиляв частину.

Йти стало значно легше, тож дійшов швидше за всіх до місця призначення. Але що ж це? Попереду прірва! Лише за нею починається Земля вічного щастя. Як же туди дістатися? Навколо нема ні містка, ні кладки.

Дивиться чоловік, а люди, що підійшли, вільно переходять на інший бік. Вони знімають із плечей свої хрести, кладуть через провалля і йдуть, наче мостом.

Тільки він не міг цього зробити. Його хрест був закоротким. Сів бідолаха, гірко заплакавши («Ох, якби ж я знав!»), і... прокинувся.

Підготував прот. Віталій Собко

ЧОМУ ВІН КАРАЄ НАС

Бог є Любов. Будучи Всеблагим, Він бажає всім тільки добра. Зло, яке бачимо у світі, походить не від Нього, а є наслідком гріхопадіння диявола, ангелів, що стали його слугами, а також людей. Господь же у Своїй премудрості навіть злі діяння може обернути на благо – використати їх для нашого спасіння. Відповідно, вболіваючи за тих, кому дав життя, за їхнє майбутнє, Вседержитель використовує і такий засіб впливу як покарання.

Це не слід сприймати за помсту чи гнів. Кара Всевишнього не схожа на людську злість, адже Він не змінюється і не впадає в емоції, як ми. Залежно від обставин, покаранням грішник врозумляється, спонукається до покаяння. Тут і виховання, і лікування, і духовне вдосконалення. Звісно, це й відновлення справедливості, правосуддя.

Використання певних дій чи засобів обмежується або зупиняється множення зла. Так, наприклад, у Святому Письмі описано, як Творець карав цілі народи, міста: всесвітній потоп, знищення Содом і Гоморри тощо.

Не можна не згадати й про так званий демонстраційно-виховний аспект, що теж виявляє Божественну турботу. Коли покарання грішника стає очевидним для інших, для широкого кола, це, ймовірно, і їх спонукатиме замислитись, налаштуватися на правильний лад. Деякі кари Отця небесного впливають на народи, змушуючи пам'ятати про згубність гріха протягом тривалого часу.

Апостол Павло каже: «Подумайте про Того [Ісуса], Хто перетерпів таку над Собою наругу від грішників, щоб вам не знемогтися і не ослабнути душами вашими. Ви ще не до крові стояли, проти гріха змагаючись, і забули втішення, яке пропонується вам, як синам: „Сину мій, не нехтуй покаранням Господнім і не сумуй, коли він викриває тебе, бо Господь, кого любить, того карає; б'є кожного сина, якого приймає“. Якщо ви терпите

кару, то Бог поводить з вами, як із синами. Бо хіба є який син, якого не карав би батько? Коли залишається без покарання, для всіх загального, то ви діти незаконні, а не сини. До того ж коли ми, будучи карані плотськими батьками нашими, боялися їх, то чи не значно більше повинні покоритись Отцеві духів, щоб жити? Ті карали нас, як знали, на небагато днів; а Цей – на користь, щоб нам мати участь у святості Його. Кожна кара здається спочатку не радістю, а смутком, але потім навченим через неї дає мирний плід праведности» (Євр. 12:3–11).

Підготував прот. Віталій Собко

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНИ

ЧИТАЙТЕ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 10.00 – 19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ДИВІТЬСЯ

Передача «Духовна абетка»: редакція – 20.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslavivolyni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, педруки.

Ідентифікатор Медіа R30-02196
Рішення Нацради № 1754 від 11.12.2023 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської
єпархії Православної церкви України
(Волинська духовна консисторія)

Друк ФОП Іванюк В. П.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65.
Свідчення Держкомінформу України
ВЛН №31 від 02.02.2004 р.
Підписано до друку р. Формат
Ум. друк. арк. Зам № Наклад
Передплатний індекс 91241
Папір офсетний Гарнітура Times. Друк офсетний

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор),
Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор),
протоієрей Віктор ПУШКО, протоієрей Віталій СОБКО,
Арсен ГРЕБЕНЮК (верстка)

Шановні читачі, дорогі брати і сестри!

Не використовуйте наш дайджест у господарських цілях. Якщо він вам уже не потрібен – передайте його ближнім або в бібліотеку.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний увіз, 1. volynkonsistoria@ukr.net
Час роботи: понеділок-п'ятниця (крім святкових днів), 10:00-16:00,
обідня перерва – 13:00-14:00

КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел. (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ

Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63

Вице-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ.

Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру – протоієрей Віктор ПУШКО.

Моб. (095) 126-40-77 Інформаційна служба (збір та опрацювання

даних про діяльність єпархії)

infosluzhba@ukr.net Сайт – pravoslavivolyni.org.ua

info@pravoslavivolyni.org.ua

Головний редактор сайту – протоієрей Віталій СОБКО.

Моб. (050) 661-56-68

Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віктор ПУШКО

pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіяльні відомості». hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор» – головний редактор диакон Сергій ПАНАЩУК

Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. blago@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» –

завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97

kljuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА

Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46,

garasd100@gmail.com

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЄПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'Ї

протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТИРСЬКОЇ ОПІКИ

МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Голова – протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27

ВІДДІЛ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

Голова – ігумен Никодим (СМІЛИЙ). Тел. (068) 698-64-10